

รายงานการประเมินผลสัมฤทธิ์

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม
ในพื้นที่บ้านต้นขุ่น ตำบลน้ำเฒ่า อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
ภายใต้โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)

ธันวาคม 2565

คำนำ

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ดำเนินการเพื่อสนองพระราชดำริพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยรุนแรงและดินถล่ม โดยมีการนำพระราชดำริที่เกี่ยวกับการปลูกหญ้าแฝกมาใช้เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกป่าตามแนวพระราชดำริ และการปลูกต้นไม้ในพื้นที่เกษตรที่มีความเสี่ยงจากปัญหาอุทกภัยรุนแรงและดินถล่ม มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานโครงการ

กรมป่าไม้ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ในปี 2556 เนื่องจากเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2554 ในพื้นที่ดังกล่าวได้ประสบปัญหาอุทกภัยรุนแรงและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมาก รวมทั้งสร้างความเสียหายต่อทรัพยากรป่าไม้อย่างรุนแรงและกว้างขวาง โดยคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้สนับสนุนงบประมาณให้กับโครงการฯ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ซึ่งมีหน้าที่ในการประสาน ติดตาม และประเมินผลโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ จึงได้ทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ดังกล่าว เพื่อจะได้ศึกษาและวิเคราะห์ผลการดำเนินงาน รวมทั้งประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการฯ ซึ่งจะได้นำผลการศึกษาที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานโครงการฯ และใช้ในการขยายผลการดำเนินงานเพื่อสนองพระราชดำริ ต่อไป

สำนักงาน กปร. ขอขอบคุณ กรมป่าไม้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่สนับสนุนในการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ .ในครั้ง นี้ และหวังเป็นอย่างยิ่งว่ารายงานฉบับนี้จะเป็นประโยชน์กับหน่วยงานต่าง ๆ ที่ร่วมดำเนินงานสนองพระราชดำริโดยเฉพาะงานที่เกี่ยวข้องกับการใช้หญ้าแฝกเพื่อฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการแก้ไขปัญหาอุทกภัยรุนแรงและดินถล่ม ต่อไป

สำนักงาน กปร.
ธันวาคม 2565

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	ก
บทสรุปผู้บริหาร	ข-ฉ
บทที่	
1 บทนำ	1
1.1 หลักการและเหตุผล	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการประเมิน	2
1.3 ระยะเวลาดำเนินการ	2
1.4 ขอบเขตและข้อจำกัดของการประเมิน	2
1.5 ประโยชน์ที่ได้รับ	2
1.6 กรอบการดำเนินงาน	3
2 พระราชดำริและการดำเนินงานโครงการฯ	4
2.1 พระราชดำริ	4
2.1.1 พระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝก	4
2.1.2 พระราชดำริเกี่ยวกับเรื่องดินถล่ม	6
2.1.3 พระราชดำริเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้	7
2.1.4 การดำเนินงานสนองพระราชดำริด้านหญ้าแฝก	9
2.2 แผนแม่บทการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 – 2565)	12
2.3 โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัย และดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์	13
2.3.1 ข้อมูลพื้นฐานตำบลน้ำไผ่	19
2.3.2 ผลการดำเนินงานโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้ จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน	20

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า	
3	วิธีการศึกษาและผลการวิเคราะห์ข้อมูล	36
3.1	กรอบแนวทางในการประเมิน	36
3.2	วิธีการศึกษา	40
3.3	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	41
3.4	ผลการติดตามและเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานในพื้นที่	59
4	สรุปและข้อเสนอแนะ	64
4.1	สรุปผลการประเมิน	64
4.2	ข้อเสนอแนะ	68
บรรณานุกรม		69
ภาคผนวก		
●	ตารางข้อมูลจากแบบสอบถามประชาชนของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ แยกรายหมู่บ้าน	71
●	แบบสอบถาม (เจ้าหน้าที่ ผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม และประชาชน)	157
●	คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	170
●	คำสั่งแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาการป้องกันดินถล่ม	177
●	คณะผู้จัดทำ	180

บทสรุปผู้บริหาร

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเห็นว่า การชะล้างพังทลายของดินที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศเป็นปัญหาที่สำคัญต้องมีการจัดการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้น จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้นำหญ้าแฝกมาใช้เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา ซึ่งทำให้เกิดการนำหญ้าแฝกมาใช้ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ต่อมา ปัญหาอุทกภัยรุนแรงและดินถล่มได้เกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีความรุนแรงขึ้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554 เกี่ยวข้องกับปัญหาอุทกภัยรุนแรงและดินถล่ม สรุปความตอนหนึ่งว่า ควรมีการแก้ไขปัญหาดินถล่ม โดยใช้พืชที่มีรากแก้ว ต้นไม้โตเร็ว ไม้เศรษฐกิจต่าง ๆ และหญ้าแฝกสลับกันบนที่สูงและบนภูเขา ซึ่งต้องมีการดำเนินการหลาย ๆ อย่าง ไม่ใช่เฉพาะหญ้าแฝกอย่างเดียว เพื่อบรรเทาปัญหาดินถล่มและเกี่ยวกับน้ำที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของราษฎร สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาการป้องกันดินถล่มโดยมีการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่แก้ไขปัญหาดินถล่มตามพระราชดำริ ซึ่งได้ผลการศึกษาที่เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดินถล่มในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไปนี้

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีสาเหตุมาจากเมื่อวันที่ 9 กันยายน 2554 ได้เกิดอุทกภัยรุนแรงและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมาก รวมทั้งสร้างความเสียหายต่อทรัพยากรป่าไม้อย่างรุนแรงและกว้างขวาง ดังนั้น ในปี 2556 กรมป่าไม้ได้ดำเนินโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุนฯ เพื่อสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่ม โดยมีพื้นที่ดำเนินโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน จำนวนทั้งสิ้น 64,444 ไร่ ตั้งอยู่ในตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 ถึง ปีงบประมาณ 2565 เพื่อให้โครงการฯ มีการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้เมื่อมีการดำเนินงานมาเป็นระยะเวลา 10 ปี สำนักงาน กปร. จึงเห็นควรที่จะทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุนฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงานของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศ

ป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุนฯ วิเคราะห์ผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของโครงการฯ และจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานของโครงการฯ ในระยะต่อไป โดยดำเนินการระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนธันวาคม 2565

กรอบการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุนฯ ได้นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับพระราชดำริ ในการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมถึงพระราชดำริ ด้านป่าไม้ แนวทางของแผนแม่บทการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 -2565) มาเป็นกรอบแนวทางในการกำหนดเครื่องมือในการประเมิน ซึ่งกำหนดได้เป็น 5 มิติ คือ มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และมิติที่ 5 การมีส่วนร่วมและการบริหารโครงการ

ผลการดำเนินงานของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุนฯ

ในช่วงปี 2556 ถึง 2565 ในส่วนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. ประกอบด้วยการสร้างฝายต้นน้ำแบบถาวร 25 แห่ง แบบกึ่งถาวร 65 แห่ง และแบบผสมผสาน 490 แห่ง เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป 400,000 กล้า เพาะชำหญ้าแฝก 3,600,000 กล้า ส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไม้เศรษฐกิจ วนเกษตร ทดแทนพืชเชิงเดี่ยว 660 ไร่ ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง 200 ไร่ และฝึกอบรมราษฎร 19 ครั้ง ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ด้านการเกษตร ในช่วงฤดูฝน ได้แก่ พื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 335 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชสวน จำนวน 934 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ จำนวน 40 ไร่ และพื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว จำนวน 2 ไร่ สำหรับในช่วงฤดูแล้ง ได้แก่ พื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 335 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชสวน จำนวน 934 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ จำนวน 40 ไร่ และพื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว จำนวน 2 ไร่

ผลการประเมินจากแบบสอบถามประชาชน

● ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรป่าไม้ที่ไม่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุนฯ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 154 คน ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 96.4 รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 1.5 ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพรองในการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาประกอบอาชีพรองด้านการเกษตร และด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 27.2 และร้อยละ 22.8 ตามลำดับ

ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของชุมชน ประกอบด้วย ยางพารา มะม่วงหิมพานต์ กล้วย ข้าว ข้าวโพด สับปะรด เงาะ มันสำปะหลัง ทุเรียน ไข่ขางหม่น มะขาม และส้มโอ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปีพ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 76,137 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 49,095 บาท/ปี รองลงมามีรายได้จากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 6,832 บาท/ปี และรายได้จากการรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 13,225 บาท/ปี ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากธุรกิจ/ค้าขาย จำนวน 360,000 บาท/ปี และที่มาของรายได้ต่ำสุดมาจากการรับจ้างทั่วไป จำนวน 1,000 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 59,302 บาท/ปี

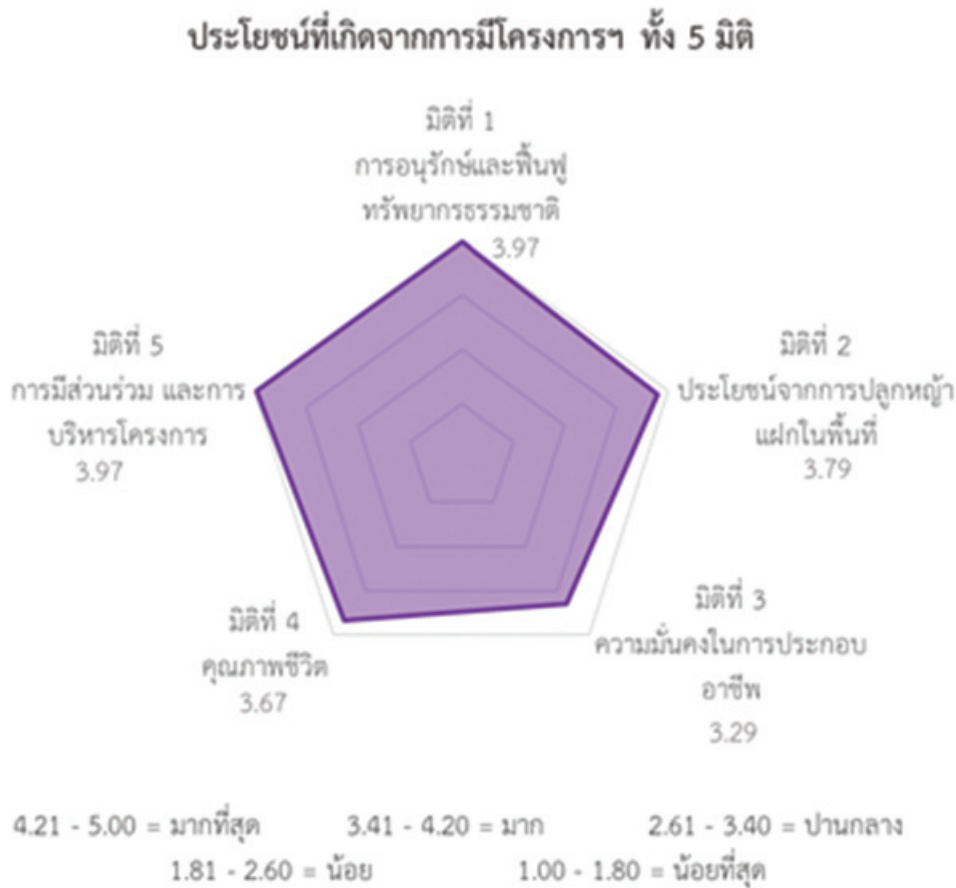
● ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 5 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วมและการบริหารโครงการ

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการฯ ประกอบด้วย การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมการบริหารโครงการฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากันคือ 3.97 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และคุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการฯ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง (คะแนนเต็ม 5.00)

ภาพแสดงประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ผลสำเร็จและปัญหาอุปสรรคจากแบบสอบถามและเวทีประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุนฯ มีผลสำเร็จ อาทิ

- ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ มีกิจกรรมป้องกันไฟป่า มีการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดิน มีการร่วมกันปลูกพืชผสมผสาน
- ปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด และพื้นที่โดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากราษฎรไม่มีการบุกรุกป่าไม้และไม่มีการทำไร่เลื่อนลอย
- โครงการมีการเพาะหญ้าแฝกแจกให้กับราษฎร ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ของหญ้าแฝกที่ช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินได้เป็นอย่างดีมาก

ในส่วนของปัญหา อาทิ

- ราษฎรมีอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ ทำสวน อาศัยน้ำตามธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งมีเพียงพอในช่วงฤดูฝน แต่น้ำยังคงไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรช่วงฤดูแล้ง ถึงแม้ว่าจะมีฝายไว้คอยกักเก็บน้ำ แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง อยากให้มีการสร้างฝายชะลอน้ำเพิ่ม

- ราษฎรอยากให้โครงการฯ ขยายผลไปให้กับชุมชนข้างเคียงครอบคลุมในระดับตำบลเพิ่มมากขึ้น อยากให้มีโครงการปลูกป่าเพิ่มมากขึ้น รวมถึงมีการแจกต้นกล้าไม้และไม้ผลเพิ่มมากขึ้นทุกปีและพันธุ์ต้นกล้าไม้และไม้ผลให้ตรงตามความต้องการของชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก ประกอบด้วย ควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับการขยายผลแนวพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ราษฎรในพื้นที่ได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการปลูกหญ้าแฝก และการปลูกป่าตามแนวพระราชดำริ และควรมีการสร้างจิตสำนึกและในการดูแลรักษาสภาพป่าและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างต่อเนื่อง

- ด้านคุณภาพชีวิต และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ ประกอบด้วย ควรมีการวางแผนในพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็น โดยเฉพาะแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตรให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่เป็นรอยต่อกับเขตป่าสงวนแห่งชาติ ควรส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการต่อยอดผลผลิตทางการเกษตรให้สามารถจำหน่ายได้ เพื่อให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น และควรมีการกำหนดแผนป้องกันและการจัดการภัยพิบัติรวมถึงมีการชักชวนการปฏิบัติเป็นประจำด้วย

- ด้านการบริหารโครงการฯ ประกอบด้วย หน่วยงานของกรมป่าไม้ที่รับผิดชอบในระดับจังหวัด ควรมีการติดตามข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่ ทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ และสังคม และควรมีการจัดทำแผนพัฒนาของโครงการฯ ในระยะ 3 ปี โดยบูรณาการกับแผนงานของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับท้องถิ่น เพื่อให้เห็นเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน และเป็นประโยชน์ในการติดตามประเมินผลต่อไป

บทที่ 1

บทนำ

1. หลักการและเหตุผล

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเห็นว่า การชะล้างพังทลายของดินที่เกิดขึ้นในพื้นที่ต่าง ๆ ของประเทศเป็นปัญหาที่สำคัญ ต้องมีการจัดการหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ดังนั้น จึงได้พระราชทานพระราชดำริให้นำหญ้าแฝกมาใช้เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ รวมทั้งฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2534 เป็นต้นมา ซึ่งทำให้เกิดการนำหญ้าแฝกมาใช้ในการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติเพื่อให้เกิดความยั่งยืน

ต่อมา ปัญหาอุทกภัยรุนแรงและดินถล่มได้เกิดขึ้นบ่อยครั้งและมีความรุนแรงขึ้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานพระราชดำริ เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554 เกี่ยวข้องกับปัญหาอุทกภัยรุนแรงและดินถล่ม สรุปความตอนหนึ่งว่า ควรมีการแก้ไขปัญหาดินถล่ม โดยใช้พืชที่มีรากแก้ว ต้นไม้โตเร็ว ไม้เศรษฐกิจต่าง ๆ และหญ้าแฝกสลับกันบนที่สูงและบนภูเขา ซึ่งต้องมีการดำเนินการหลาย ๆ อย่าง ไม่ใช่เฉพาะหญ้าแฝกอย่างเดียว เพื่อบรรเทาปัญหาดินถล่มและเกี่ยวกับน้ำที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความเป็นอยู่ของราษฎร

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) ได้ดำเนินการสนองพระราชดำริ โดยคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาการป้องกันดินถล่ม เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2555 โดยคัดเลือกพื้นที่เพื่อเป็นโครงการนำร่อง 2 แห่ง คือ พื้นที่ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ และพื้นที่ในตำบลนบพิต อำเภอนบพิต จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีการดำเนินโครงการต่าง ๆ ที่แก้ไขปัญหาดินถล่มตามพระราชดำริ ซึ่งได้ผลการศึกษาที่ได้เป็นประโยชน์ในการนำไปใช้เป็นข้อมูลเพื่อกำหนดแนวทางป้องกันและแก้ไขปัญหาดินถล่มในพื้นที่ต่าง ๆ ต่อไป

ทั้งนี้ การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ นั้น มีสาเหตุมาจาก เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2554 ได้เกิดอุทกภัยรุนแรงและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ สร้างความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมาก รวมทั้งสร้างความเสียหายต่อทรัพยากรป่าไม้อย่างรุนแรงและกว้างขวาง ประชาชนได้รับความเดือดร้อน 705 ครัวเรือน 2,028 คน มีผู้เสียชีวิต 6 ราย สูญหาย 1 ราย บาดเจ็บ 1 ราย ดังนั้น ในปี 2556 กรมป่าไม้ได้ดำเนินโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ เพื่อสนองพระราชดำริในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่ม มีการน้อมนำแนวพระราชดำริ การปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง และการปลูกหญ้าแฝกมาขยายผลเพื่อลดความรุนแรงของภัยธรรมชาติทั้งเรื่องภัยแล้ง น้ำท่วม และไฟป่า ส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่นกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ และพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรให้มีความเป็นอยู่ที่ดี โดยมีพื้นที่ดำเนินโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน จำนวนทั้งสิ้น 64,444 ไร่ ตั้งอยู่ในตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

การดำเนินงานโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้สนับสนุนงบประมาณเพื่อให้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 ถึง ปีงบประมาณ 2564 เพื่อให้โครงการฯ มีการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เมื่อมีการดำเนินงานมาเป็นระยะเวลาเกือบ 10 ปี สำนักงาน กปร. จึงเห็นควรที่จะทำการประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน โดยได้เสนอต่อที่ประชุมคณะทำงานกลั่นกรองโครงการด้านวิชาการโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ 1/2564 เมื่อวันที่ 24 พฤศจิกายน 2564 ซึ่งที่ประชุมเห็นชอบโดยให้ กองติดตามประเมินผล (กตผ.) สำนักงาน กปร. เป็นผู้ดำเนินการประเมินผลสัมฤทธิ์ ต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการประเมิน

- 2.1 เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงานของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ต.น้ำไผ่ อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์
- 2.2 เพื่อวิเคราะห์ผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของโครงการฯ
- 2.3 เพื่อจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานของโครงการฯ ในระยะต่อไป

3. ระยะเวลาดำเนินงาน

ดำเนินการระหว่าง เดือนเมษายน ถึงเดือนกันยายน 2565

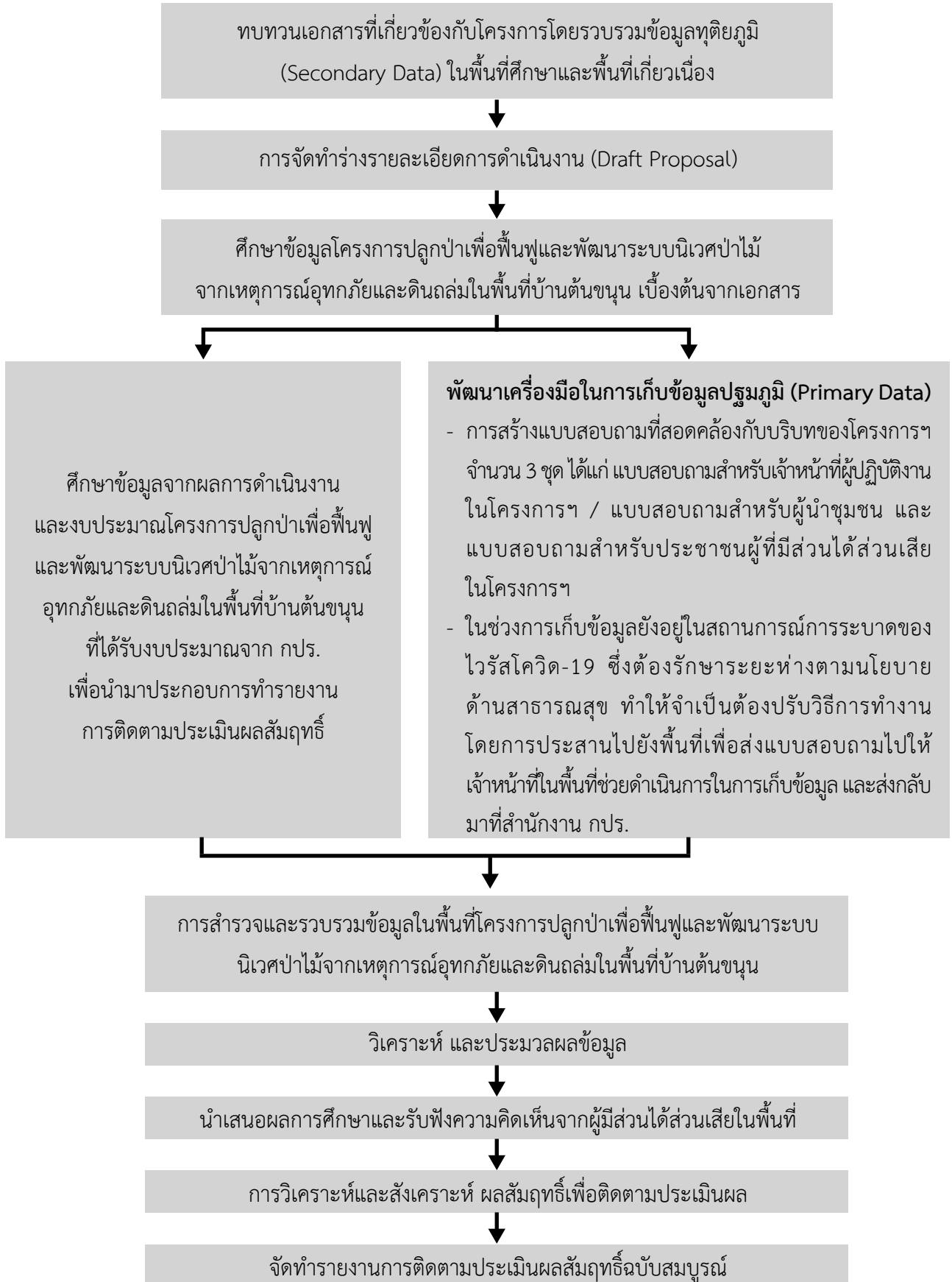
4. ขอบเขตและข้อจำกัดของการประเมิน

- 4.1 กรอบระยะเวลาในการประเมินนั้น จะทำการประเมินผลการดำเนินงานสนองพระราชดำริตั้งแต่เริ่มดำเนินโครงการตั้งแต่ปีงบประมาณ 2556 ถึง 2564 ในกิจกรรมต่าง ๆ โดยมีประชากรกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วยประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ รวมถึงเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่โครงการ
- 4.2 การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอ น้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีข้อจำกัด เนื่องจากดำเนินการในช่วงการแพร่ระบาดของโรค Covid-19 ทำให้ไม่สามารถเดินทางไปสัมภาษณ์ประชาชนในพื้นที่โครงการได้ จึงดำเนินการโดยการส่งแบบสอบถามให้ประชาชนตอบและนำมาวิเคราะห์ประมวลผล และมีการประสานข้อมูลกับผู้ที่รับผิดชอบโครงการทางช่องทางออนไลน์

5. ประโยชน์ที่ได้รับ

- 5.1 มีข้อมูลผลสัมฤทธิ์ของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ต.น้ำไผ่ อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ ที่สามารถนำไปใช้ในการติดตามการดำเนินงานโครงการเพื่อพัฒนาเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 5.2 สามารถเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลสัมฤทธิ์ของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ต.น้ำไผ่ อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ ให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องมีความสำเร็จของโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- 5.3 สำนักงาน กปร. มีรายงานผลผลสัมฤทธิ์ของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ต.น้ำไผ่ อ.น้ำปาด จ.อุตรดิตถ์ สำหรับใช้ประโยชน์และเผยแพร่แก่หน่วยงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง

6. กรอบการดำเนินงาน

บทที่ 2

พระราชดำริและการดำเนินงานโครงการฯ

2.1 พระราชดำริ

2.1.1 พระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝก

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้พระราชทานพระราชดำริเกี่ยวกับการพัฒนาและ
รณรงค์การใช้หญ้าแฝกครั้งแรก เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2534 เพื่อแก้ไขปัญหาการชะล้างพังทลายของดินและการ
อนุรักษ์ดินและน้ำ อันเป็นการใช้เทคโนโลยีที่ประหยัด เรียบง่าย และมีผลสัมฤทธิ์สูง โดยมีแนวพระราชดำริให้นำ
“หญ้าแฝก” มาใช้เป็นพืชอนุรักษ์ดินและน้ำ ดังมีพระราชดำริ ความว่า...

“...ปลูกหญ้าแฝกเพื่อจะให้ดินนั้นพัฒนาขึ้นมาเป็นดินที่สมบูรณ์ โดยที่ปลูกหญ้าแฝกและทำคั่นกันไม่ให้
ตะกอนเหล่านั้นไหลลงไปในห้วยก็สามารถฟื้นฟูได้อย่างดี ถ้าหากว่าไม่ได้ปฏิบัติเช่นนี้ ดินนั้น...”

พระราชดำริในการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างพังทลายของดินและอนุรักษ์ความชุ่มชื้นไว้ในดิน ซึ่ง
ขั้นตอนการดำเนินงานเป็นวิธีการแบบง่าย ๆ และประหยัด ดังมีพระราชดำริ ความว่า...

“...การปลูกหญ้าแฝกจะต้องปลูกให้ชิดติดกันเป็นแถวและวางแนวให้เหมาะสมกับลักษณะภูมิประเทศ
เป็นต้นว่าบนพื้นที่สูงจะต้องปลูกตามแนวขวางของความลาดชันของร่องน้ำ บนพื้นที่ราบจะต้องปลูกรอบแปลงหรือ
ปลูกตามร่องสลักกับพืชไร่ ในพื้นที่เก็บกักน้ำจะต้องปลูกเป็นแนวเหนือแหล่งน้ำ หญ้าแฝกมีหลักวิธีการดังนี้ จะช่วย
ป้องกันการพังทลายของหน้าดิน รักษาความชุ่มชื้นในดิน เก็บกักตะกอนดินและสารพิษต่าง ๆ ไม่ให้ลงในน้ำ ซึ่ง
อำนวยความสะดวกอย่างยิ่งแก่การอนุรักษ์ดินและน้ำ ตลอดจนฟื้นฟูดินและป่าไม้ให้สมบูรณ์ขึ้น ...”

ทั้งนี้ พระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการเสื่อมโทรมและพังทลายของดินนั้น ในส่วนของการอนุรักษ์
ความสมบูรณ์ของดิน ได้มีพระราชดำริ ความว่า

“...การปรับปรุง พัฒนาดินที่สำคัญ คือ ต้องอนุรักษ์ผิวดินซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ไว้ให้ได้ ไม่ลอกหน้าดิน
ทิ้งไป ต้องสงวนไม้ยืนต้นที่ยังเหลืออยู่ เพื่อรักษาความชุ่มชื้นของผิวดินไว้...”

ส่วนพระราชดำริที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันการพังทลายของดินนั้น ได้มีพระราชดำริให้นำ “หญ้าแฝก”
มาใช้เป็นพืชอนุรักษ์ดินและน้ำ ดังมีพระราชดำริ ความว่า...

“...ปลูกหญ้าแฝกเพื่อจะให้ดินนั้นพัฒนาขึ้นมาเป็นดินที่สมบูรณ์ โดยที่ปลูกหญ้าและทำคั่นกันไม่ให้
ตะกอนเหล่านั้นไหลลงไปในห้วยก็สามารถฟื้นฟูได้อย่างดี...”

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)
ได้รวบรวมพระราชดำริที่แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้หญ้าแฝกตามแนวพระราชดำริที่ได้พระราชทาน
ไว้ในโอกาสต่าง ๆ โดยสรุป ดังนี้

(1) ด้านการศึกษา ทดลอง

ศึกษา ทดลองการปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันการพังทลายของดิน ในพื้นที่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาและพื้นที่อื่น ๆ ที่เหมาะสม โดยเฉพาะศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทรายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อนอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยการทดลองปลูกให้ศึกษาในพื้นที่ 2 ลักษณะ ได้แก่ พื้นที่ภูเขา ให้ปลูกตามแนวขวางของความลาดชันและในร่องน้ำของภูเขาเพื่อป้องกันการพังทลายของหน้าดิน และช่วยเก็บความชื้นในดิน และพื้นที่ราบให้ปลูกโดยรอบแปลง ปลูกในแปลง ๆ ละ 1-2 แนวต่อแปลง พืชไร่ให้ปลูกตามร่องสลักกับพืชไร่ และควรเก็บข้อมูลการศึกษา ทดลองทางด้านการเจริญเติบโตของลำต้น และรากมีความสามารถในการอนุรักษ์ความสมบูรณ์ของดิน และการเก็บความชื้นในดิน และเรื่องพันธุ์หญ้าต่าง ๆ ด้วย ตลอดจนให้ศึกษาทดลองประสิทธิภาพของหญ้าแฝกว่าจะทนเค็มได้ระดับใด

(2) ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ

การใช้หญ้าแฝกในการปรับปรุงดิน พื้นฟูดินให้มีความอุดมสมบูรณ์ และแก้ไขปัญหาดินเสื่อมโทรม การดำเนินงานขยายพันธุ์จะช่วยให้สามารถผลิตกล้าหญ้าแฝกได้อย่างเพียงพอตามความต้องการ และที่สำคัญต้องคำนึงถึงประโยชน์ของหญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำเป็นหลักสำคัญ และเร่งรัดการดำเนินงานปลูกหญ้าแฝกเพื่อป้องกันรักษาดินและน้ำอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายอย่างเร่งด่วน รวมทั้งควรปลูกหญ้าแฝกก่อนการปลูกไม้ยืนต้นหรือปลูกร่วมกับแปลงปลูกไม้ยืนต้น โดยเฉพาะในบริเวณบนภูเขาหรือไหล่เขาจะช่วยป้องกันการชะล้างหน้าดิน

(3) ด้านการขยายพันธุ์

หน่วยงานและหน่วยราชการที่มีศักยภาพในการขยายพันธุ์ให้ความร่วมมือกับกรมพัฒนาที่ดินในการผลิตกล้าหญ้าแฝกที่มีคุณภาพแจกจ่ายกลุ่มเป้าหมายที่ต้องการให้เพียงพอ และหากดำเนินงานขยายพันธุ์โดยวิธีการเพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ จะต้องหมั่นหมุนเวียนกลับมาเริ่มจากต้นแม่พันธุ์ เพราะหากมีการขยายพันธุ์หลายช่วงต่อเนื่องกันมากเกินไปจะทำให้กล้าหญ้าแฝกอ่อนแอได้ รวมถึงให้ศึกษา วิจัย ทดลองขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด

(4) ด้านวิธีการปลูก

ควรปลูกหญ้าแฝกในที่ลาดชัน ต้องปลูกให้ถูกวิธี คือ ปลูกขวางความลาดชัน นอกจากนี้ การปลูกหญ้าแฝกควรทำช่วงต้นฤดูฝนหรือช่วงที่ดินมีความชื้น เพื่อให้เจริญเติบโตทันในช่วงฤดูฝน และต้องมีการดูแล และบำรุงรักษาในช่วงแรกของการเจริญเติบโต จนกระทั่งกล้าหญ้าแฝกตั้งตัวได้ โดยมีการตัดใบเพื่อให้หญ้าแฝกมีความสูงจากระดับผิวดิน 20-30 เซนติเมตร เพื่อให้โคนหญ้าแฝกสามารถทำหน้าที่รักษาดินได้ตลอดไป

(5) ด้านการส่งเสริมขยายผล

ควรพิจารณาให้การสนับสนุนงบประมาณการผลิตหญ้าแฝกให้เพียงพอ และมีการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกทั้งบนที่สูง และพื้นที่ตอนล่างที่มีปัญหาเสื่อมโทรม เช่น พื้นที่ดินดาน พื้นที่ดินเปรี้ยว ในบริเวณป่าพรุ นาทุ่งร้าง และการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง รวมทั้งการพัฒนาพื้นที่ป่าชายเลน ตลอดจนสร้างความเข้าใจอย่างถูกต้อง และชัดเจนให้เกษตรกรได้เห็นประโยชน์ของการปลูกหญ้าแฝกแล้วดินดีขึ้นอย่างไร เช่น ความอุดมสมบูรณ์ที่เกิดจากดินดำ หน้าแถบหญ้าแฝก

(6) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

การร่วมมือดำเนินงานเกี่ยวกับการคุ้มครองพันธุ์พืช สายพันธุ์ และพัฒนาพันธุ์หญ้าแฝกจากทุกภูมิภาคของประเทศ ไม่ว่าจะเป็นชนิดที่นำมาใช้แล้วเกิดประโยชน์หรือเกิดผลเสียหาก็ตาม สำหรับการปลูกหญ้าแฝก

เพื่อเป็นแนวกันไฟ เป็นประโยชน์ที่สำคัญอีกประการหนึ่งของหญ้าแฝกซึ่งจะช่วยลดความเสียหายจากไฟป่า และให้มีการสาธิตการใช้แถบหญ้าแฝกในการป้องกันไฟป่าทั้งในพื้นที่ป่าไม้ และป่าหญ้าคา

2.1.2 พระราชดำริเกี่ยวกับดินถล่ม

เมื่อวันที่ 25 กรกฎาคม 2554 พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช ได้มีพระราชดำริกับ นายสุเมธ ตันติเวชกุล เลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา (ประธานกรรมการกิตติมศักดิ์สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร) และคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) พร้อมด้วยเจ้าหน้าที่และผู้ที่เกี่ยวข้อง ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอเจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น 14 อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช มีความสำคัญ ดังนี้

สถานการณ์ดินถล่มที่มีเพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งภาคเหนือ ภาคอีสาน และภาคใต้ รับสั่งว่า แต่เดิมเคยมีดินถล่มครั้งใหญ่ที่ตำบลกระทุง อำเภอบึงนาราง จังหวัดนครสวรรค์ เมื่อวันที่ 22 พฤศจิกายน 2531 เนื่องจากมีพายุดีเปรสชันเข้าก่อนหน้านั้น 3 - 4 วัน ครั้นถึงวันที่ 22 มีฝนตกใหญ่บริเวณพื้นที่เชิงเขาที่ชาวบ้านทำสวนยางพารา ดินอุ้มน้ำไว้ไม่ไหว ก็พังทลายทำความเสียหายทั้งพื้นที่เชิงเขาและบริเวณชายเขาด้านล่างที่ดินถล่มไปทับถม

รับสั่งว่า ในกรณีทั่ว ๆ ไปให้ใช้ความระมัดระวังในการดำเนินงาน เพราะแม้กระทั่งหญ้าแฝกซึ่งตามหลักจะป้องกันดินพังทลาย ก็อาจจะเป็นตัวการให้ดินถล่มได้ เพราะรากเจาะลึกทำให้ดินแตกแยก และนำน้ำลงไปอาจจะเป็นเหตุให้ดินพังทลายเสียเอง ตลอดจนการปลูกต้นไม้มักจะใช้ต้นไม้โตเร็ว ซึ่งส่วนมากไม่มีรากแก้ว ก็จะไม่ยึดดินไว้ได้ ฉะนั้น ควรศึกษาอย่างรอบคอบว่าโครงสร้างดินลักษณะใด ควรจะดำเนินการอย่างไร ปลูกพืชชนิดไหน จะได้แก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพได้ หรือแม้กระทั่งการทดลองใช้กระสอบพลาสติกแบบมีปีกก็ต้องระมัดระวัง ศึกษาสภาพพื้นที่ให้ดี เพราะอาจจะเหมาะสมกับบางพื้นที่เท่านั้นไม่สามารถใช้แบบเดียวกันได้ทั้งหมด

ทรงกังวลเรื่องการใช้พื้นที่เพาะปลูกในปัจจุบันที่รุกขึ้นไปบนเขา เข้าไปในป่า รับสั่งว่า เมื่อเสด็จนิวัติประเทศไทยครั้งทรงพระเยาว์นั้น ประเทศไทยมีประชากร 18 ล้านคน ขณะนี้มีเกือบ 70 ล้านคนแล้ว จึงมีความต้องการพื้นที่เพาะปลูกเพิ่มเติม แต่ที่ดินในพื้นที่ราบก็มีเจ้าของหมด หากเข้าไปเพาะปลูกใช้ประโยชน์ก็เป็นการบุกรุกผิดกฎหมาย ยิ่งขับไล่ ก็ยิ่งรุกขึ้นไปบนเขาเข้าไปมามากขึ้น จึงเห็นพื้นที่ปลูกยาง ปลูกปาล์ม ปลูกไม้โตเร็วต่าง ๆ เพิ่มขึ้นมาก ทั้งภาคอีสาน ภาคเหนือ พื้นที่ดินถล่มก็เพิ่มขึ้นตามมา ดินถล่มสร้างความเสียหายอย่างมาก กว่าที่จะฟื้นฟูหน้าดินมาใช้เพาะปลูกอีกก็ใช้เวลาหลายปี เมื่อเปิดพื้นที่ใหม่ขึ้นไปบนเขาก็สร้างถนน ถนนที่สร้างผิดไปขวางทางน้ำก่อความเสียหายทั้งน้ำท่วมและดินถล่ม เห็นทั้งที่จังหวัดระยอง จังหวัดจันทบุรี จังหวัดชุมพร ภาคเหนือ และที่เพิ่งเกิดเมื่อเดือนมีนาคมนี้ที่อำเภอเขาพนม จังหวัดกระบี่ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช เห็นภาพสะพานพัง ถนนเสียหาย ต้องใช้สะพานเชือกกัน การจัดการที่อยู่อาศัยที่ทำมาหากินจะต้องใช้เวลาแก้ไขอีกนาน ระหว่างนี้ก็ต้องหาวิธีการที่เหมาะสมให้อยู่ได้ไม่ให้เกิดเสียหาย อันตราย ให้ชาวบ้านป้องกันตนเองได้ จัดการปัญหาดินถล่มจากการบุกรุกนี้ได้อย่างถาวร

มีพระราชดำรัสถึงประสบการณ์ปัญหาน้ำท่วมที่เกิดจากการสร้างถนนและวิธีการที่ทรงแก้ไขปัญหาน้ำท่วมว่า เมื่อก่อสร้างถนนสี่ช่องทางหน้าวังไกลกังวล อำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เสร็จใหม่ ๆ มีฝนตกหนัก น้ำไหลตามแนวถนนมาท่วม บริเวณหน้าวังไกลกังวลฝั่งตะวันตกเพราะเป็นพื้นที่ต่ำ เกาะกลางถนนขวางน้ำไว้ไม่ให้ไหล จึงรับสั่งให้ทุบเกาะกลางถนนให้น้ำไหลผ่านวังไกลกังวลไปลงทะเล แก้ปัญหาน้ำท่วมได้ ต่อมาวางท่อระบายน้ำ แต่น้ำก็ยัง

ท่วมและขังอยู่บริเวณสถานีจ่ายกระแสไฟฟ้า เจ้าหน้าที่นำกระสอบมาถ่างรอบสถานีแล้วสูบออก น้ำไหลวนอยู่อย่างนั้น ต้องรับสั่งให้หยุดสูบ แล้วทำทางระบายน้ำลงทะเล จะเห็นได้ว่าการสูบน้ำไม่ใช่ทางแก้ไขเสมอไป การจัดการน้ำไปเก็บหรือระบายให้ถูกต้องจะดีกว่า

มีพระราชดำริว่า หากจะแก้ปัญหาเหล่านี้ที่ต้นเหตุ คือ การปรับที่ดินทำกิน ที่อยู่อาศัย อย่างเหมาะสม ถูกต้อง ก็จะต้องใช้เวลา 10 - 20 ปี ไม่ทันกับความเสียหายที่รุนแรงและขยายตัวไปทั่วทุกภาค จึงจำเป็นต้องศึกษา วิจัย ทดลองให้ได้คำตอบว่าจะปลูกพืชอย่างไร ให้มีรากแก้วลึก สลับกับแฝก หรือพืชอื่นที่เหมาะสมตามสภาพ เช่น ที่ร่มไม่มีแดด ก็อาจใช้ต้นไคร้รุ่น จัดการร่องน้ำไม่ให้น้ำมากัดเซาะ เพราะหากน้ำซึมลงไปได้ทั้งดิน ถนน สะพาน ก็ทลายลง การกระทำอย่างนี้จะเหมาะสมกับความลาดเอียงอย่างไร ต้องปรับความลาดเอียงช่วยหรือไม่ และหากพื้นที่ชันมาก จะต้องเสริมโครงสร้างเข้าไปอย่างไร หากจะสร้างถนนในพื้นที่เสี่ยงภัยเหล่านี้จะต้องสร้างอย่างไรไม่ให้น้ำกัดเซาะแล้วพังทลายเป็นอันตรายกับคน เหล่านี้ล้วนแต่เป็นปัญหาโจทย์ คือ มลุนิธิ์น้ำควรสนับสนุนส่งเสริมหรือทำวิจัยให้ได้แนวทางการจัดการปัญหาให้ได้ แล้วเผยแพร่ให้เป็นประโยชน์ ถึงแม้คนเหล่านี้จะทำผิดละเมิดกฎหมาย และหากจะแก้ปัญหาเหล่านี้ทั้งประเทศ เงินเท่าไรก็ไม่พอ จึงต้องทำตัวอย่างให้ชัดเจน แล้วค่อยขยายผลให้ชุมชนอื่นทำ

ต่อมาเมื่อวันที่ 24 กุมภาพันธ์ 2555 ได้มีพระราชดำรัส กับ คณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูและสร้างอนาคตประเทศ (กยอ.) และคณะกรรมการยุทธศาสตร์เพื่อวางระบบบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ (กยน.) ณ ห้องประชุมสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ชั้น 14 อาคารเฉลิมพระเกียรติ โรงพยาบาลศิริราช สรุปความว่า ควรปลูกป่าแก้ปัญหาหน้าท่วม - ดินถล่ม โดยทรงแนะนำให้ปลูกป่าผสมไม้เนื้อแข็งที่โตช้ากับไม้เนื้ออ่อน ทั้งนี้ การปลูกไม้เนื้อแข็งรากลึกช่วยป้องกันดินถล่ม โดยเฉพาะไม้เนื้อแข็งจะต้องเน้นเรื่องการอุ้มน้ำ และรักษาหน้าดิน รวมทั้งการระบายน้ำ

2.1.3 พระราชดำริเกี่ยวกับการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำริให้ความสำคัญกับการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ป่าไม้ โดยสร้างความตระหนักให้มีความรักป่าไม้ด้วยจิตสำนึกมากกว่าวิธีการใช้อำนาจบังคับ ดังมีพระราชดำริ ความว่า...

“...เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ควรปลูกต้นไม้ลงในใจคนเสียก่อน แล้วคนเหล่านั้นจะพากันปลูกต้นไม้ลงบนแผ่นดินและรักษาต้นไม้ด้วยตนเอง...”

วิธีการที่จะเพิ่มปริมาณป่าไม้นั้น พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงเน้นวิธีการที่เรียบง่าย และประหยัด ตลอดจนส่งเสริมระบบวงจรป่าไม้ในลักษณะอันเป็นธรรมชาติดั้งเดิม ซึ่งพระราชดำริที่พระราชทาน มีหลายวิธี ประกอบด้วย

(1) ปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก มีวิธีการ 3 วิธี คือ

(ก) “...ถ้าเลือกได้ที่เหมาะสมแล้ว ก็ทิ้งป่านั้นไว้ตรงนั้น ไม่ต้องไปทำอะไรเลยป่าจะเติบโตขึ้นมาเป็นป่าสมบูรณ์โดยไม่ต้องปลูกเลยสักต้นเดียว...”

(ข) “...ไม่ไปปรังแกป่าหรือตอแยะต้นไม้เพียงแต่คุ้มครองให้ขึ้นเองได้เท่านั้น...”

(ค) “...ในสภาพเต็งรัง ป่าเสื่อมโทรมไม่ต้องทำอะไรเพราะ ตอไม้ก็จะแตกกิ่งออกมาอีกถึงแม้ต้นไม้สวยแต่ก็เป็นต้นไม้ใหญ่ได้...”

(2) ปลูกป่าในที่สูง ทรงแนะนำวิธีการ ดังนี้

“...ใช้ไม้จำพวกที่มีเมล็ดทั้งหลายขึ้นไปปลูกบนยอดที่สูง เมื่อโตแล้วออกฝักออกเมล็ดก็จะลอยตกลงมาแล้วงอกเองในที่ต่ำต่อไป เป็นการขยายพันธุ์โดยธรรมชาติ...”

(3) ปลูกป่าต้นน้ำลำธาร หรือการปลูกป่าธรรมชาติ ทรงมีแนวปฏิบัติ คือ

(ก) ปลูกต้นไม้ที่ขึ้นอยู่เดิม

“...ศึกษาดูก่อนว่าพืชพันธุ์ไม้ดั้งเดิมมีอะไรบ้าง แล้วปลูกแซมตามรายการชนิดต้นไม้ที่ทำการศึกษามาได้...”

(ข) งดปลูกไม้ที่ผิดแผกจากถิ่นเดิม

“...ไม่ควรนำไม้แปลกปลอมต่างพันธุ์ ต่างถิ่นเข้ามาปลูกโดยยังไม่ได้ศึกษาอย่างแน่ชัดเสียก่อน...”

(4) การปลูกป่าทดแทน ได้มีพระราชดำริให้ใช้วิธีการผสมผสาน ดังพระราชดำริ ตอนหนึ่ง ว่า

“...การปลูกป่าทดแทนจะต้องทำอย่างมีแผนโดยการดำเนินการไปพร้อมกับการพัฒนาชาวเขา ในกรณีนี้ เจ้าหน้าที่ป่าไม้ ชลประทาน และฝ่ายเกษตรจะต้องร่วมมือกันสำรวจต้นน้ำในบริเวณพื้นที่รับผิดชอบ เพื่อการวางแผนปรับปรุง ต้นน้ำและพัฒนาอาชีพได้อย่างถูกต้อง...”

(5) การปลูกป่า 3 อย่างได้ประโยชน์ 4 อย่าง เป็นพระราชดำริที่ทรงแนะนำการปลูกป่าในเชิงผสมผสาน ทั้งด้านเกษตร วนศาสตร์ และเศรษฐกิจสังคม ดังพระราชดำรัส ความว่า

“...การปลูกป่าถ้าราษฎรมีประโยชน์ให้เขาอยู่ได้ ให้ใช้วิธีปลูกป่า 3 อย่างแต่มีประโยชน์ 4 อย่าง คือ ไม้ใช้สอย ไม้กินได้ ไม้เศรษฐกิจ โดยปลูกรองรับการชลประทาน ปลูกรับซับน้ำ และปลูกจุดช่วงไหลตามร่องห้วย โดยรับน้ำฝนอย่างเดียว ประโยชน์อย่างี่ 4 คือ ได้ระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ...”

ในด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าไม้นั้น แนวพระราชดำริอีกส่วนหนึ่งคือ ทรงแนะนำให้สร้าง “ฝายชะลอความชุ่มชื้น” หรือ Check Dam เนื่องจากน้ำเป็นปัจจัยสำคัญในการอยู่รอดของป่าไม้

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำริเกี่ยวกับการปลูกป่าทดแทนป่าไม้ที่ถูกทำลาย ความว่า...

“...จะต้องสร้างฝายเล็ก เพื่อหนูนน้ำส่งไปตามเหมืองไปใช้ในพื้นที่เพาะปลูกทั้งสองด้านซึ่งจะให้น้ำค่อย ๆ แผ่ขยายออกไปทำความชุ่มชื้นในบริเวณนั้นด้วย...”

ในส่วนของรูปแบบและลักษณะ Check Dam นั้น ได้มีพระราชดำ ความว่า...

“...ให้พิจารณาดำเนินการสร้างฝายราคาประหยัด โดยใช้วัสดุราคาถูกและหาง่ายในท้องถิ่น เช่น แบบทิ้งหินคลุมด้วยตาข่ายปิดกั้นร่องน้ำกับลำธารเล็กเป็นระยะ ๆ เพื่อใช้เก็บกักน้ำและตะกอนดินไว้บางส่วน โดยน้ำที่กักเก็บไว้ จะซึมเข้าไปในดินทำให้ความชุ่มชื้นแผ่ขยายออกไปทั้งสองข้าง ต่อไปจะสามารถปลูกพันธุ์ไม้ป้องกันไฟ พันธุ์ไม้โตเร็ว และพันธุ์ไม้ไม่ทิ้งใบ เพื่อพื้นที่ต้นน้ำลำธารมีสภาพเขียวชุ่มชื้นเป็นลำดับ...”

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้มีพระราชดำริ เกี่ยวกับการพิจารณาสร้างฝายชะลอความชุ่มชื้น เพื่อสร้างระบบวงจรน้ำแก่ป่าไม้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด ความว่า...

“...ให้ดำเนินการสำรวจหาทำเลสร้างฝายต้นน้ำลำธารในระดับที่สูงที่ใกล้บริเวณยอดเขามากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ ลักษณะของฝายดังกล่าวจำเป็นจะต้องออกแบบใหม่ เพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ได้ปริมาณมากพอสมควรเป็นเวลานาน 2 เดือน...การเก็บรักษาน้ำสำรองได้นานหลังจากฤดูฝนผ่านไปแล้ว จะทำให้มีปริมาณน้ำหล่อเลี้ยงและประดับประคองกล้าไม้พันธุ์ที่แข็งแรงและโตเร็วที่ใช้ปลูกซ่อมแซมในป่าแห่งแล้งอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง โดยการจ่ายน้ำออกไปรอบ ๆ ตัวฝายจนสามารถตั้งตัวได้...”

2.1.4 การดำเนินงานสนองพระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝก

การดำเนินงานสนองพระราชดำริเกี่ยวกับหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ สำนักงาน กปร. ได้ทำหน้าที่เป็นฝ่ายเลขานุการของคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้ประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินงานสนองพระราชดำรินี้ในด้านต่าง ๆ ตั้งแต่ปี 2536 เป็นต้นมา โดยแบ่งเป็นด้านต่าง ๆ สรุปได้ดังนี้

(1) ด้านการศึกษา วิจัย

การศึกษา ทดลอง วิจัย มีการดำเนินงานตั้งแต่ปี พ.ศ.2535 ส่วนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. ได้ดำเนินการวิจัยแล้ว แบ่งออกเป็น 7 ประเภท ได้แก่ การอนุรักษ์ดินและน้ำ การเขตกรรม วิทยาศาสตร์พื้นฐาน (การเจริญเติบโต การขยายพันธุ์) การปลูกร่วมกับพืชเกษตร การส่งเสริม การใช้ประโยชน์ และสิ่งแวดล้อม โดยได้มีการจัดทำทะเบียนงานวิจัยเพื่อรวบรวมรายชื่องานวิจัยที่ได้ดำเนินการไปแล้ว

พันธุ์หญ้าแฝกที่ใช้ในการดำเนินงาน ส่วนใหญ่ใช้พันธุ์ที่กรมพัฒนาที่ดินได้ศึกษาวิจัยแล้วว่ามีความเหมาะสมในการใช้เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และไม่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด รวม 10 พันธุ์ คือ หญ้าแฝกกลุ่ม 4 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์สุราษฎร์ธานี ศรีลังกา กำแพงเพชร 2 และสงขลา 3 และหญ้าแฝกดอน 6 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์นครสวรรค์ กำแพงเพชร 1 เลย ร้อยเอ็ด ราชบุรี และประจวบคีรีขันธ์

ผลจากการศึกษาวิจัย ได้นำไปประยุกต์ใช้ประโยชน์ในด้านต่าง ๆ และในพื้นที่เกษตร พื้นที่เสี่ยงภัย พื้นที่สูง และพื้นที่ที่มีปัญหาสารพิษ และสารปนเปื้อนโลหะหนักต่าง ๆ รวมถึงการศึกษา ทดลอง วิจัย แฝกเสริมป่า เพิ่มมูลค่าทางเศรษฐกิจ ช่วยกำหนดรูปแบบการปลูกสร้างสวนป่าให้ได้รับประโยชน์สูงสุด และสามารถอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติได้อย่างยั่งยืน และช่วยลดระยะเวลาในการฟื้นตัวของพื้นที่ต้นน้ำที่เสื่อมโทรมของประเทศ

การศึกษา ทดลอง วิจัย พันธุ์หญ้าแฝกที่สามารถทนต่อร่มเงาได้ระดับหนึ่ง ทำให้เกิดประโยชน์ในการนำไปใช้ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ และลดปัญหาการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ต้นน้ำลำธารซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีร่มเงาผู้ที่ได้รับประโยชน์เป็นส่วนใหญ่ในขั้นต้น คือ หน่วยงานของรัฐที่จะได้มีพันธุ์หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำในพื้นที่ป่า และผู้ที่ได้ประโยชน์ในระยะยาว คือ ประชาชนที่จะได้ต้นน้ำลำธารที่สมบูรณ์ขึ้น เป็นแหล่งน้ำและแหล่งทรัพยากรที่ช่วยให้มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น

การขยายพันธุ์หญ้าแฝกจากเมล็ด จะเป็นทางเลือกอีกทางหนึ่งนอกเหนือจากการแยกหน่อ ซึ่งหากวิธีการนี้สามารถผลิตต้นพันธุ์หญ้าแฝกได้ ก็จะเป็นข้อได้เปรียบอย่างยิ่งที่สามารถช่วยลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดจากข้อจำกัดในการขยายพันธุ์โดยวิธีแยกหน่อ โดยไม่ต้องขนย้ายกล้าพันธุ์หญ้าแฝกจากแหล่งผลิตไปยังสวนและไร่ของตน จะช่วยกระตุ้นให้เกษตรกรอยากปลูกหญ้าแฝกเพื่อใช้ประโยชน์มากยิ่งขึ้น นอกจากนี้ การผลิตต้นพันธุ์หญ้าแฝกจากเมล็ดใช้พื้นที่ในการปฏิบัติไม่มาก ไม่เบียดเบียนพื้นที่ในการเพาะปลูก และสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายน้อย จึงเป็นการจูงใจให้เกษตรกรหันมาใช้หญ้าแฝกในการอนุรักษ์ดินและน้ำกว้างขวางขึ้น

การใช้หญ้าแฝกในการบำบัดน้ำเสีย น้ำที่ปนเปื้อนสารพิษ โลหะหนักต่าง ๆ โดยน้ำที่ผ่านการบำบัดด้วยหญ้าแฝกสามารถนำมาหมุนเวียนใช้ใหม่ได้ ช่วยลดต้นทุนในการนำน้ำมาใช้ในการอุปโภค บริโภค เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำได้ ลดการปล่อยของเสียลงสู่สิ่งแวดล้อม เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ตลอดจนสามารถขยายผลจากการศึกษาที่ได้ไปยังหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ให้สามารถนำไปประยุกต์การใช้ประโยชน์ในการบำบัดคุณภาพน้ำได้

(2) ด้านการจัดการองค์ความรู้

การรวบรวมและประมวลองค์ความรู้หญ้าแฝก หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ในประเทศและต่างประเทศ ได้รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพระราชดำริ และข้อมูลทางวิชาการ ได้แก่ ลักษณะพันธุ์หญ้าแฝก การขยายพันธุ์ การดูแลรักษา การปลูก และรูปแบบการปลูกที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ โดยมี กรมพัฒนาที่ดินเป็นแกนในการขับเคลื่อนดำเนินงาน ซึ่งได้ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2550 และชุดความรู้นี้จะใช้เป็นฐานข้อมูลเพื่อนำไปเรียบเรียงเป็นเอกสารคู่มือการปฏิบัติงานหญ้าแฝก และเอกสารวิชาการต่าง ๆ

การจัดการประชุมวิชาการและการฝึกอบรม เพื่อการเผยแพร่ผลงานการศึกษาวิจัย โดยการจัดประชุมสัมมนา มีทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ โดยการจัดประชุมสัมมนาการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริในประเทศ และมีการจัดการประชุมสัมมนาหญ้าแฝกนานาชาติ (International Conferences on Vetiver (ICV) นอกจากนี้ ยังมีการฝึกอบรมหญ้าแฝกในระดับนานาชาติ รวมถึงมีการจัดการประกวดการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งจัดร่วมกันโดย มูลนิธิชัยพัฒนา สำนักงาน กปร. กรมพัฒนาที่ดิน และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) โดยเริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 จนถึงปัจจุบัน

รางวัลในระดับนานาชาติ พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ได้พระราชทานรางวัล The King of Thailand Vetiver Awards แบ่งเป็น 3 ด้าน 6 รางวัล ประกอบด้วย (1) ด้านงานวิจัยหญ้าแฝกดีเด่น ประกอบด้วย ผลงานในภาคเกษตรกรรม และผลงานนอกภาคเกษตรกรรม (2) ด้านการส่งเสริมและการใช้งานระบบหญ้าแฝกดีเด่น ประกอบด้วย งานส่งเสริมและถ่ายทอดเทคโนโลยี และงานประยุกต์ใช้ระบบหญ้าแฝก และ (3) ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนดีเด่น ประกอบด้วย งานประยุกต์ใช้ในพื้นที่เกษตรและผลทางเศรษฐกิจและสังคม และงานบรรเทาภัยพิบัติและการป้องกันสิ่งแวดล้อม และมีการมอบรางวัล TVNI Awards ของเครือข่ายหญ้าแฝกนานาชาติ จำนวน 13 รางวัล

การเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร สถาบันการศึกษาได้สอดแทรกเนื้อหาสาระการใช้ประโยชน์หญ้าแฝกในหลักสูตรที่เป็นแกนกลางของระบบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ในหัวข้อการอนุรักษ์ดินและน้ำทรัพยากรธรรมชาติ โดยเขตการศึกษาในระดับพื้นที่ที่มีความพร้อมก็สามารถนำหลักสูตรดังกล่าวไปประยุกต์จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นตามความเหมาะสม

(3) ด้านการส่งเสริม

การส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อวัตถุประสงค์ในด้านต่าง ๆ อาทิ การปลูกเพื่ออนุรักษ์ดินและน้ำ การปลูกเพื่อปรับปรุงฟื้นฟูคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การปลูกเพื่อส่งเสริมสาธิต ฝึกอบรม และการขยายพันธุ์ นอกจากนี้ ยังได้ใช้ประโยชน์ในด้านการรณรงค์สารพิษ และประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ได้แก่ ลดค่าใช้จ่ายเรื่องปุ๋ย ใช้มูลหลังคาใช้คลุมหน้าดิน ทำหัตถกรรม อาหารเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

สำหรับพันธุ์หญ้าแฝกที่ใช้ในการส่งเสริม ขยายผล ส่วนใหญ่ จำนวน 10 พันธุ์ ที่กรมพัฒนาที่ดินได้ศึกษาวิจัยแล้วว่ามีความเหมาะสมต่อการใช้เพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และไม่ขยายพันธุ์ด้วยเมล็ด ได้แก่ หญ้าแฝกกลุ่ม 4 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์ศรีลังกา กำแพงเพชร 2 สุราษฎร์ธานี และสงขลา 3 และหญ้าแฝกตอน 6 พันธุ์ ได้แก่ พันธุ์นครสวรรค์ กำแพงเพชร 1 เลย ร้อยเอ็ด ราชบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ในการส่งเสริม ขยายผลส่วนใหญ่ได้รับการสนับสนุนกล้าหญ้าแฝกจากหน่วยงาน กรมพัฒนาที่ดิน กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมป่าไม้

(4) ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์

การจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์องค์ความรู้ด้านหญ้าแฝก กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงาน กปร. และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ร่วมเรียบเรียงและปรับปรุงฐานข้อมูลเอกสารด้านวิชาการทั้งฉบับภาษาไทย และภาษาอังกฤษ อาทิ คู่มือการปฏิบัติงานหญ้าแฝก เอกสารวิชาการ “Technical Bulletin” จุลสาร “ภูมิวารินอนุรักษ์” และเอกสารภาษาอังกฤษ “Vetiverim Newsletter” ซึ่งได้ดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี มีการจัดพิมพ์หนังสือสารานุกรมเรื่องหญ้าแฝกเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ นอกจากนี้ หน่วยงานต่าง ๆ ได้มีกิจกรรมในการผลิตและเผยแพร่ชุดความรู้เกี่ยวกับหญ้าแฝกผ่านสื่อวีดิทัศน์ในรูปแบบของซีดี เพื่อเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับวิธีการปลูก พันธุ์และการขยายพันธุ์ การดูแลรักษา และการใช้ประโยชน์ตามหลักวิชาการ

การจัดระบบข้อมูลและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ มีการจัดทำ web site หญ้าแฝก prvn.rdpb.go.th เพื่อเผยแพร่ข้อมูลและความรู้ด้านหญ้าแฝกของประเทศในเครือข่ายบริเวณมหาสมุทรแปซิฟิก และจัดทำระบบบริหารและติดตามโครงการปลูกหญ้าแฝก VGT (Vetiver Grass Tracking)

การจัดนิทรรศการเผยแพร่ความรู้ ข้อมูลข่าวสารการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก โดยมีหน่วยงานร่วมสนับสนุนดำเนินงาน อาทิ ศูนย์ปฏิบัติการหญ้าแฝก กรมพัฒนาที่ดิน ได้จัดแสดงข้อมูลและความรู้เกี่ยวกับหญ้าแฝก โดยเปิดให้หน่วยงานราชการ สถาบันการศึกษาเข้าเยี่ยมชม ซึ่งเน้นการให้ความรู้ด้านรูปแบบการปลูก การใช้ประโยชน์ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ และให้การสนับสนุนการถ่ายทอดความรู้ โดยจัดเตรียมแบบจำลองการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ลาดชันต่าง ๆ ตัวอย่างรากหญ้าแฝก และเอกสารเผยแพร่ต่าง ๆ แก่ผู้สนใจ รวมถึงการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่และถ่ายทอดความรู้ในสถานที่ต่าง ๆ ตามการขอรับสนับสนุนของหน่วยงานราชการ และเอกชนในโอกาสต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

จัดกิจกรรมการประกวดการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกและกระตุ้นให้เจ้าหน้าที่รัฐ และเกษตรกรในพื้นที่เข้าใจ พร้อมทั้งเห็นความสำคัญของหญ้าแฝกให้มากขึ้น โดยดำเนินงานมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ต่อเนื่องถึงปัจจุบัน มีองค์กรหลักในการจัดประกวด ประกอบด้วย สำนักงาน กปร. มูลนิธิชัยพัฒนา กรมพัฒนาที่ดิน และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) และมีการจัดตั้งเครือข่ายหมอดินอาสาของกรมพัฒนาที่ดิน และการตั้งเครือข่ายอนุรักษ์แฝก ตั้งแต่ปี 2551 มีเครือข่ายระดับประเทศและระดับภาค

ในระดับนานาชาติมีเครือข่ายหญ้าแฝกในระดับนานาชาติ จำนวน 10 เครือข่าย ประกอบด้วย เครือข่ายหญ้าแฝก ละตินอเมริกา เครือข่ายหญ้าแฝกแอฟริกาตะวันตก เครือข่ายหญ้าแฝกประเทศเวเนซุเอล่า เครือข่ายหญ้าแฝกยุโรปและตะวันออกกลาง เครือข่ายหญ้าแฝกแอฟริกาใต้ เครือข่ายหญ้าแฝกประเทศจีน เครือข่ายหญ้าแฝกประเทศฟิลิปปินส์ เครือข่ายหญ้าแฝกของกลุ่มประเทศบริเวณรอบมหาสมุทรแปซิฟิกเครือข่าย และเครือข่ายหญ้าแฝกประเทศไทย

2.2 แผนแม่บทการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2565)

แผนแม่บทการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2565) กำหนดวิสัยทัศน์ คือ “สนองพระราชดำริด้านการพัฒนาและการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยบริหารจัดการแบบบูรณาการผ่านเครือข่ายทุกระดับทั้งในประเทศและนานาชาติ เพื่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน”

โดยมีเป้าหมาย เพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและทิศทางเดียวกัน จึงเห็นควรให้กำหนดพื้นที่เป้าหมายในการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้ (1) เป้าหมายเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ ปีละ 650,000 ไร่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายปานกลางและสูง ในพื้นที่เกษตรกรรม ได้แก่ พื้นที่ที่มีความลาดชันจำเป็นต้องมีระบบการอนุรักษ์ดินและน้ำ พื้นที่วิกฤตที่มีความเสี่ยงต่อดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก พื้นที่สูง และพื้นที่เขตพัฒนาที่ดิน ปีละ 600,000 ไร่ และพื้นที่ที่มีปัญหาการชะล้างพังทลายที่เป็นพื้นที่นอกภาคเกษตรกรรม ได้แก่ พื้นที่เปิดใหม่ในโครงการก่อสร้างที่มีความลาดชัน พื้นที่ในโครงการชลประทาน พื้นที่กรมอุทยานฯ โครงการปลูกป่า โครงการก่อสร้างบำรุงรักษาทางหลวง และทางรถไฟ เป็นต้น ปีละ 50,000 ไร่ (2) เป้าหมายเพื่อการฟื้นฟูคุณภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปีละ 65,000 ไร่ พื้นที่ใช้ประโยชน์ด้านเกษตรกรรม ปีละ 40,000 ไร่ และพื้นที่ปรับปรุงสภาพแวดล้อม ปีละ 25,000 ไร่ (3) เป้าหมายเพื่อส่งเสริม สาธิต ฝึกอบรมการใช้ประโยชน์ และการขยายพันธุ์ กำหนดพื้นที่เป้าหมาย ให้ครอบคลุมพื้นที่รับผิดชอบกิจกรรมดำเนินงานพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกของหน่วยงานต่าง ๆ และ (4) เป้าหมายเพื่อฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมในเขตอุตสาหกรรม ได้แก่ พื้นที่จัดสร้างโรงงานอุตสาหกรรม พื้นที่ควบคุมคุณภาพน้ำ

ในแผนแม่บทการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ 6 กำหนดแนวทางและมาตรการไว้ 5 ด้าน คือ

(1) ด้านการศึกษา วิจัย มีวัตถุประสงค์ เพื่อการศึกษาวิจัยการนำหญ้าแฝกมาใช้ประโยชน์ให้มีความถูกต้อง ครบถ้วน เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยที่ประสบผลสำเร็จแล้ว ไปขยายผลสู่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ให้แพร่หลายมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรและชุมชนส่วนท้องถิ่น และเพื่อศึกษาวิจัยประสิทธิภาพการใช้หญ้าแฝกในการฟื้นฟูพื้นที่วิกฤต และพื้นที่เกษตรกรรม โดยกำหนดเป้าหมาย ประกอบด้วย งานศึกษาวิจัย มีสัดส่วนการนำไปใช้ประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาในพื้นที่วิกฤตหรือพื้นที่ทางการเกษตรมากขึ้น สร้างองค์ความรู้ใหม่เฉพาะด้านเกี่ยวกับเทคนิค วิธี รูปแบบที่มีความเหมาะสมสำหรับแต่ละสภาพปัญหา และไม่ยุ่งยากซับซ้อน สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง และระบบข้อมูลการศึกษา วิจัย มีมาตรฐานครบถ้วน และทันสมัย รวมถึงมีแนวทางและมาตรการในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ส่งเสริมงานศึกษา วิจัย เพื่อให้ได้องค์ความรู้ใหม่ สนับสนุนงานวิจัยและทดลองเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่ และสนับสนุนงานวิจัย เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก

(2) ด้านการจัดการองค์ความรู้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพกระบวนการถ่ายทอดความรู้การใช้เทคโนโลยีหญ้าแฝก โดยกำหนดเป้าหมาย คือ เกษตรกรหรือกลุ่มเป้าหมายมีการใช้เทคโนโลยีหญ้าแฝกอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและเหมาะสมกับสภาพปัญหาในพื้นที่ รวมถึงมีแนวทางและมาตรการในการดำเนินงาน ประกอบด้วย สนับสนุนการรวบรวมข้อมูลและการจัดระบบองค์ความรู้ ส่งเสริมการเข้าถึงองค์ความรู้ และ สนับสนุนให้เกิดการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ท้องถิ่น

(3) ด้านการส่งเสริม มีวัตถุประสงค์ เพื่อส่งเสริมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำร่วมกับแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กว้างขวาง และแพร่หลายอย่างเป็นระบบมากยิ่งขึ้น ส่งเสริมการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และสร้างจิตสำนึกในเชิงรุกให้กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงความสำคัญของการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกร่วมกับระบบการปลูกพืชและอื่น ๆ และนำพันธุ์หญ้าแฝกมาส่งเสริมให้เหมาะสมกับสภาพของพื้นที่ และสภาวะแวดล้อม โดยมีเป้าหมาย คือ พื้นที่การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการมีมากขึ้น และเครือข่ายผู้ใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกมีความเข้มแข็งยิ่งขึ้น รวมถึงมีแนวทางและมาตรการในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ส่งเสริมกิจกรรมการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก และส่งเสริมการถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ

(4) ด้านการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการดำเนินการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับหญ้าแฝกและการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝกให้มีประสิทธิภาพ และเข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้อย่างกว้างขวาง โดยมีเป้าหมาย คือ กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์ได้ตามหลักวิชาการ รวมถึงมีแนวทางและมาตรการในการดำเนินงาน ประกอบด้วย ส่งเสริมให้เกิดการประชาสัมพันธ์ในหลากหลายรูปแบบ และสนับสนุนให้การประชาสัมพันธ์เข้าถึงกลุ่มเป้าหมาย

(5) ด้านการบริหารจัดการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารจัดการการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ กำหนดเป้าหมาย คือ ระบบการบริหารจัดการ การติดตามและประเมินผล มีประสิทธิภาพและได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน รวมถึงมีแนวทางและมาตรการในการดำเนินงาน ประกอบด้วย สนับสนุนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ และสนับสนุนการติดตามและประเมินผล

2.3 โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุตรดิตถ์

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.) โดย นายอำพล เสนาณรงค์ องคมนตรี ประธานคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้ลงนามแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาการป้องกันดินถล่ม ตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ 02/2555 เมื่อวันที่ 19 เมษายน 2555 โดยมี รองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เป็นประธาน มีคณะทำงานผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานต่าง ๆ รวม 13 คน เป็นคณะทำงาน มีหน้าที่ศึกษาแนวทางดำเนินการด้านการป้องกันดินถล่ม วางแผน ประสานงาน กำกับดูแล และขับเคลื่อนการศึกษาแนวทางดำเนินการด้านการป้องกันดินถล่ม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนและขยายผลการดำเนินงานด้านการป้องกันดินถล่มให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์ และภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่คณะทำงานฯ ได้คัดเลือกพื้นที่ดำเนินการ ซึ่งเคยเกิดเหตุการณ์ดินถล่ม จำนวน 2 แห่ง คือ (1) พื้นที่ในตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุตรดิตถ์ และ (2) พื้นที่ในตำบลกรุงชิง ตำบลนบพิตำ อำเภอนบพิตำ จังหวัดนครศรีธรรมราช

โดยมีการดำเนินงาน สรุปได้ ดังนี้

- (1) พื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำป่าด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีหน่วยงานร่วมดำเนินงาน ดังนี้
 - (1.1) กรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่ การศึกษาผลของระบบพืช และระบบอนุรักษ์ดินและน้ำร่วมกับหญ้าแฝก ต่อคุณสมบัติของดิน (รวม 2 กิจกรรม)
 - (1.2) กรมป่าไม้ ได้แก่ โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ใน 2 พื้นที่

(1.3) กรมทางหลวง จัดทำ “โครงการศึกษาการป้องกันดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก” กิจกรรมระบบวิธีการการป้องกันกัดเซาะและเสริมเสถียรภาพเชิงลาดตลิ่งลำน้ำ โดยการปลูกหญ้าแฝกร่วมกับกำแพงกล่องลวดตาข่ายบรจูนิน (Gabion wall system)

(1.4) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย จัดทำ “งานป้องกันและลดผลกระทบจากโคลนถล่มโดยใช้โครงสร้าง” ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ดังนี้ กิจกรรมที่ 1 งานสำรวจและออกแบบ และ กิจกรรมที่ 2 งานก่อสร้างโครงการ

(1.5) กรมทรัพยากรธรณี จัดทำ “โครงการจัดทำแผนที่ดินถล่มระดับชุมชน ประกอบด้วย 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมที่ 1 การติดตามการเคลื่อนตัวของรอยแยก (3 ครั้ง/พื้นที่) กิจกรรมที่ 2 การจัดทำแผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชนชั้นรายละเอียด (แผนที่ดินถล่มหมู่บ้าน)

(2) พื้นที่ในตำบลตำบลกรูชิง และตำบลนบพิต อำเภอนบพิต จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีหน่วยงานร่วมดำเนินงาน ดังนี้

(1.1) กรมพัฒนาที่ดิน ได้แก่ งานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำ

(1.2) กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ได้แก่ โครงการฟื้นฟูพื้นที่ดินถล่ม โดยการปลูกต้นไม้ร่วมกับหญ้าแฝกและวิธีกล ประกอบด้วย (1) การปลูกหญ้าแฝก (2) ปลูกไม้ยืนต้นผสมในแปลงหญ้าแฝก (3) งานแปลงศึกษาการสูญเสียดินและน้ำ โดยการติดตั้งเครื่องมือตรวจวัด

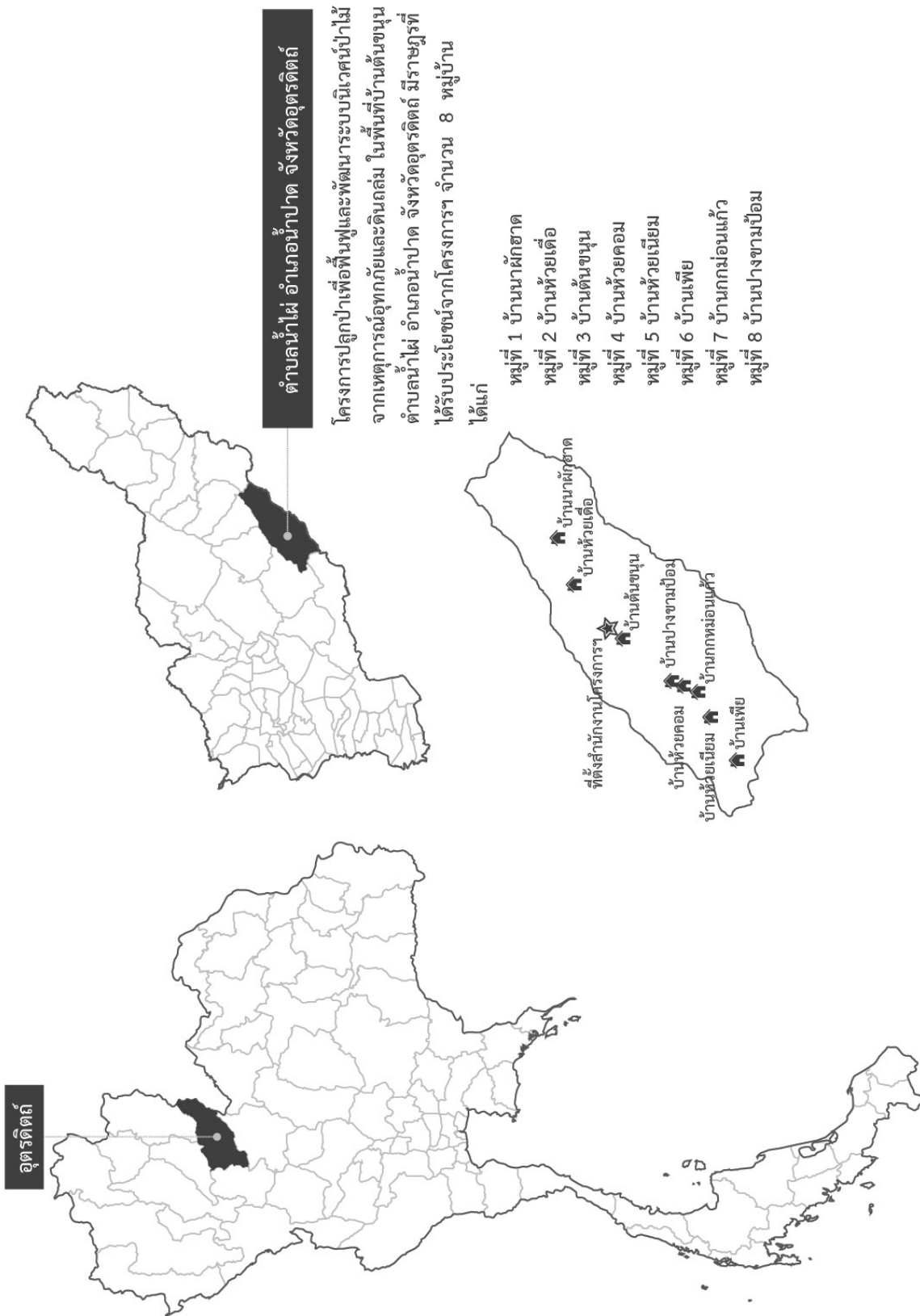
(1.3) กรมทางหลวง จัดทำ “โครงการศึกษาการป้องกันดินถล่มและน้ำป่าไหลหลาก” กิจกรรมการป้องกันแก้ไขการชะล้างพังทลายและการเคลื่อนตัวในระดับต้นของดินเชิงลาดถนน โดยการปลูกหญ้าแฝกร่วมกับวิธีกำแพงกล่องลวดตาข่ายบรจูนิน (Gabion wall system)

ในการสนองพระราชดำริเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาดินถล่มนั้น คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (กปร.) ได้สนับสนุนงบประมาณการดำเนินงานของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2556 จนถึงปัจจุบัน

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. เพื่อสนองพระราชดำริในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มและบริเวณโดยรอบให้สามารถฟื้นฟูกลับคืนความสมบูรณ์และอำนวยประโยชน์อย่างยั่งยืน
2. เพื่อน้อมนำแนวพระราชดำริ การปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่างและการปลูกหญ้าแฝกมาขยายผล
3. เพื่อลดความรุนแรงของภัยธรรมชาติทั้งในเรื่องภัยแล้ง น้ำท่วม และไฟป่า
4. เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการทรัพยากรป่าไม้ในท้องถิ่นร่วมกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
5. เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม
ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำฝอง อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

สาเหตุของปัญหา

เมื่อวันที่ 9 กันยายน 2554 เวลา 01.00 น. ได้เกิดอุทกภัยที่รุนแรงและสถานการณ์ดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำเฒ่า อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ก่อให้เกิดความเสียหายต่อชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนจำนวนมาก ทั้งยังสร้างความเสียหายต่อทรัพยากรป่าไม้อย่างรุนแรงเป็นบริเวณกว้าง ราษฎรได้รับความเดือดร้อน 705 ครัวเรือน 2,028 คน มีรายละเอียด คือ

- มีผู้เสียชีวิต 6 ราย สูญหาย 1 ราย บาดเจ็บ 1 ราย
- บ้านเรือนเสียหายทั้งหมด 77 หลัง บ้านเรือนเสียหายบางส่วน 27 หลัง
- อาคารเรียนเสียหายบางส่วน 3 หลัง
- ถนน 21 สาย
- สะพาน 14 แห่ง ลำห้วย 4 แห่ง
- ประปาหมู่บ้าน 8 แห่ง
- วัด 2 แห่ง
- พื้นที่การเกษตร 4,197 ไร่
- ปศุสัตว์ 1,959 ตัว

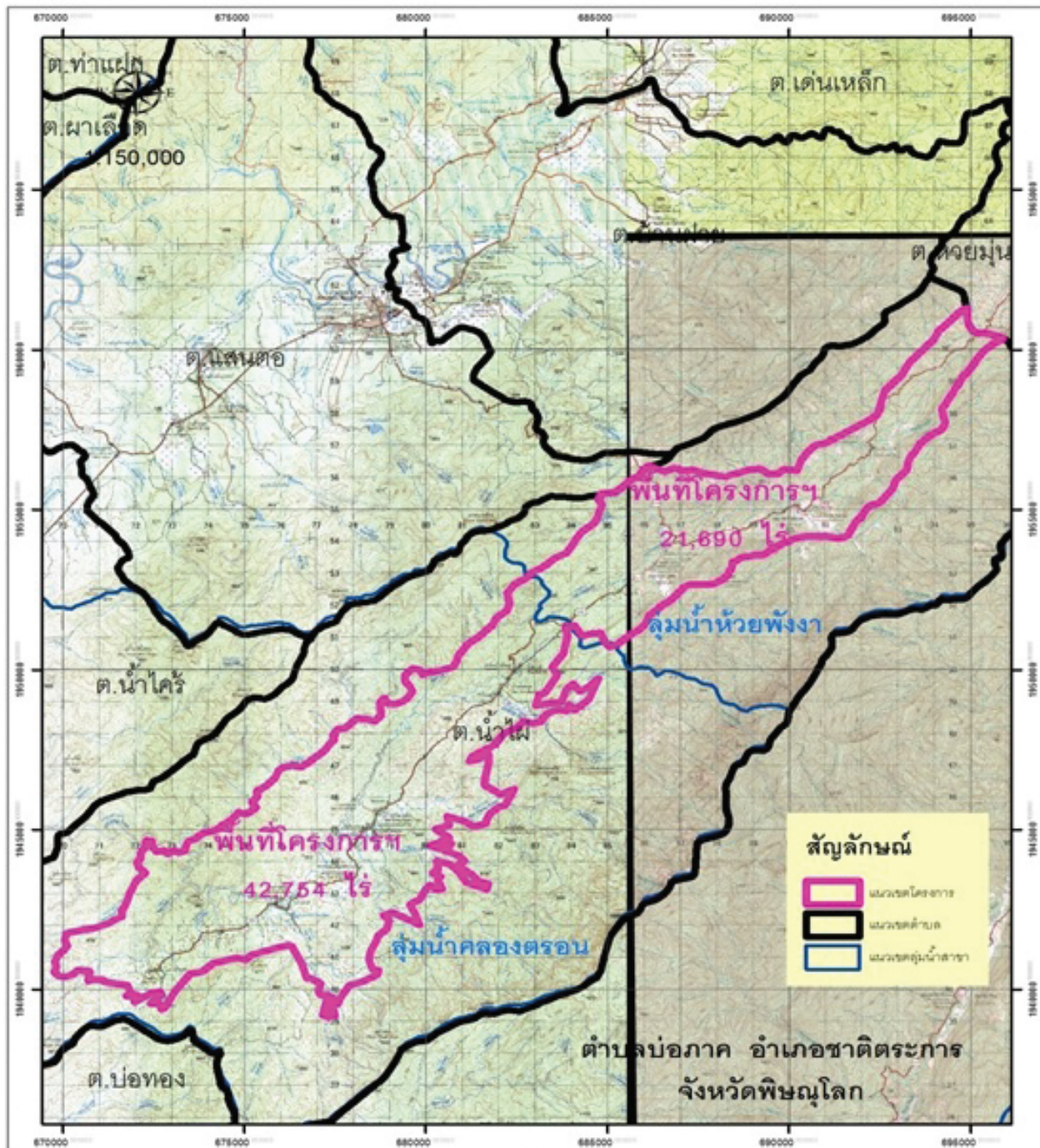
ภาพความเสียหายจากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม

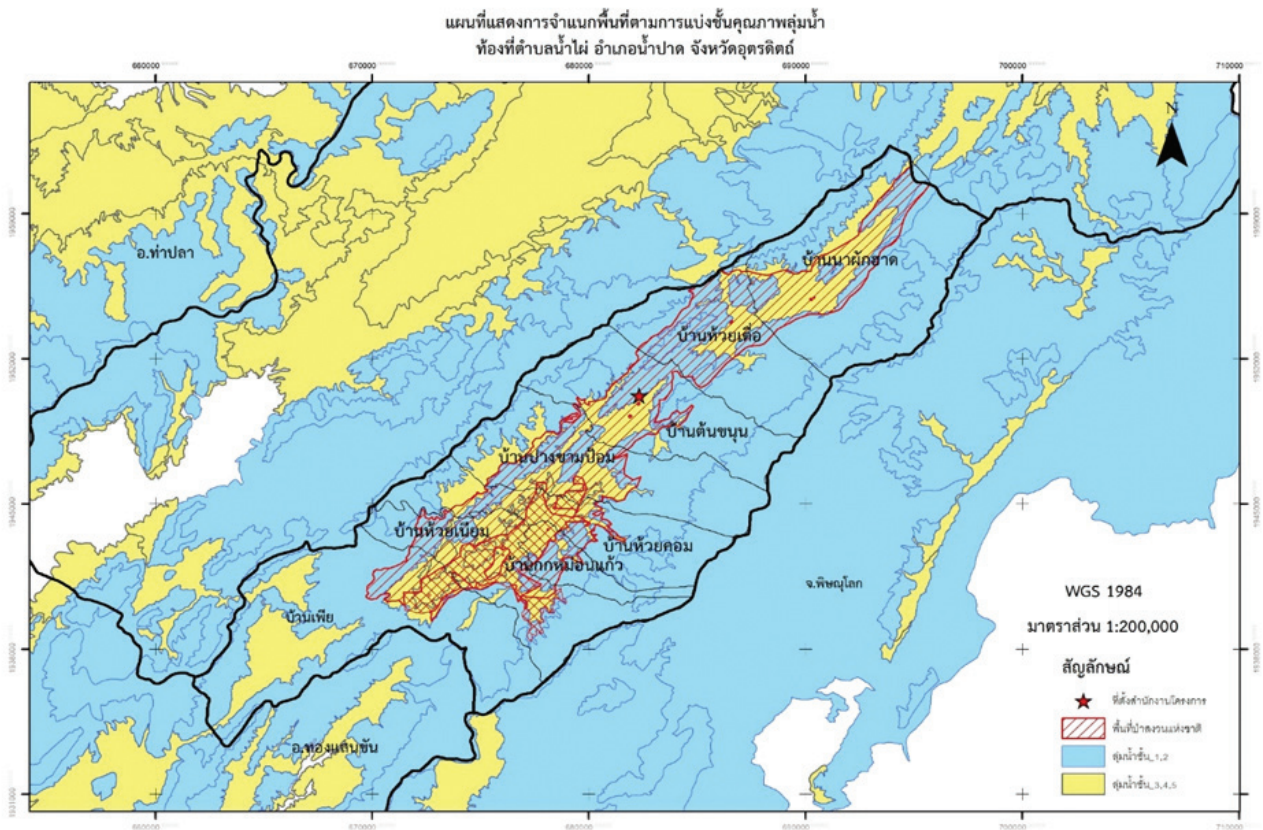

ภาพความเสียหายจากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม

แผนที่แสดงขอบเขตโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้
จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน
ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์
เนื้อที่ 64,444 ไร่ ไร่ 5144 II, 5144 III

พื้นที่โครงการฯ ประกอบด้วย พื้นที่ลาดภูเขา ดินร่วนปนทรายและดินลูกรัง ไม้ป่าเดิม ได้แก่ แดง ประดู่ มะค่า มีพื้นที่ป่าสงวนแห่งชาติ คือ ป่าสงวนแห่งชาติป่าคลองตรอนฝั่งขวา และป่าสงวนแห่งชาติป่าน้ำป่าตอง อยู่ในพื้นที่ลุ่มน้ำคลองตรอน และลุ่มน้ำห้วยพังงา

ราษฎรที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ จำนวน 8 หมู่บ้าน ได้แก่ หมู่ที่ 1 บ้านนาผักฮาด หมู่ที่ 2 บ้านห้วยเตือ หมู่ที่ 3 บ้านตันชนุน หมู่ที่ 4 บ้านห้วยคอม หมู่ที่ 5 บ้านห้วยเนียม หมู่ที่ 6 บ้านเพี้ย หมู่ที่ 7 บ้านกม่อนแก้ว หมู่ที่ 8 บ้านปางขามป้อม จำนวนครัวเรือนทั้งตำบล ทั้งหมด 1,324 ครัวเรือน มีประชากรทั้งหมด 3,999 คน มีประชากรชายทั้งหมด 2,060 คน มีประชากรหญิง ทั้งหมด 1,930 คน

2.3.1 ข้อมูลพื้นฐานตำบลน้ำไผ่

ตำบลน้ำไผ่ อำเภอป่าตอง จังหวัดอุดรธานี มีพื้นที่ 363.38 ตารางกิโลเมตร ตั้งอยู่ทางตะวันออกเฉียงใต้ของตัวจังหวัด เป็นเขตติดต่อกับจังหวัดพิษณุโลก พื้นที่ส่วนใหญ่มีลักษณะเป็นแนวเทือกเขาสูงสลับกับที่ราบระหว่างหุบเขา ซึ่งมีอยู่ประมาณ ร้อยละ 10 ของพื้นที่ทั้งหมด แนวเทือกเขาดังกล่าว วางตัวเป็นแนวยาวอยู่ในแนวตะวันออกเฉียงเหนือ - ตะวันตกเฉียงใต้ โดยมียอดเขาที่สูงที่สุด สูง 1,669 เมตร ซึ่งอยู่ทางขอบด้านตะวันออกเฉียงใต้ของตำบล

เขตการปกครอง

ตำบลน้ำไผ่ แบ่งการปกครองออกเป็น 8 หมู่บ้าน คือ บ้านนาผักฮาด บ้านห้วยเตือ บ้านตันชนุน บ้านห้วยคอม บ้านห้วยเนียม บ้านเพี้ย บ้านกม่อนแก้ว บ้านปางขามป้อม มีประชากรทั้งสิ้น 3,784 คน มีทางน้ำที่สำคัญไหลผ่านอยู่สองสาย คือ ลำห้วยพังงา ไหลผ่านบ้านห้วยเตือ และบ้านตันชนุน และมีคลองตอน ซึ่งไหลผ่านจากบ้านห้วยคอม บ้านห้วยเนียม บ้านฝาย บ้านเพี้ย และบ้านปางขามป้อม

สภาพภูมิประเทศ

ตำบลน้ำไผ่ มีลักษณะภูมิประเทศเป็นภูเขาสูงชัน ขนาบสองข้างทั้งทางด้านตะวันออกและตะวันตก และมีที่ราบระหว่างหุบเขาเล็กตามแนวรอยต่อของหน่วยหินภูพานและเสาซัวที่วางตัวอยู่ในแนวตะวันออกเฉียงเหนือ-ตะวันตกเฉียงใต้ และแนวเทือกเขาก็วางตัวอยู่ในแนวเดียวกัน โดยยอดเขาที่สูงที่สุดอยู่ทางด้านตะวันออกของตำบล เรียกว่าภูเมียง มีความสูง 1,669 เมตร จากระดับน้ำทะเลปานกลาง ดังนั้น ลักษณะทางน้ำ จึงมีลักษณะการไหลของทางน้ำสาขาจากเทือกเขาสูงทั้งสองด้าน ไหลเข้าสู่แกนกลางของพื้นที่ ซึ่งมีทางสายใหญ่ หรือคลองตรอนไหลผ่าน แล้วจึงไหลผ่านไปตามแนวหุบเขาและไหลออกนอกพื้นที่ทางด้านทิศตะวันตกเฉียงใต้

สภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศของตำบลน้ำไผ่ พบว่า มีฝนตกหนักในช่วงฤดูฝน ตั้งแต่เดือนมิถุนายน จนถึงเดือนตุลาคม ฤดูร้อนตั้งแต่เดือนมีนาคม ถึงเดือนพฤษภาคม และฤดูหนาวตั้งแต่เดือนพฤศจิกายน ถึงเดือนกุมภาพันธ์ ดินถล่มจะเกิดขึ้นเมื่อฝนตกหนักหรือตกติดต่อกันเป็นเวลานาน วัดปริมาณน้ำฝนได้มากกว่า 100 มิลลิเมตรต่อวัน และปริมาณสะสมเกิน 300 มิลลิเมตรต่อสามวัน น้ำฝนจะไหลซึมลงไปในชั้นดิน จนกระทั่งชั้นดินอิ่มตัวด้วยน้ำ ความดันของน้ำในดินเพิ่มขึ้น ซึ่งเป็นการเพิ่มความดันในช่องว่างของเม็ดดิน โดยน้ำจะเข้าไปแทนที่ช่องว่างระหว่างเม็ดดิน ทำให้แรงเฉือนลดลง ถ้าหากปริมาณน้ำในมวลดินเพิ่มขึ้นจนระดับน้ำในชั้นดินสูงขึ้นมาที่ระดับผิวดิน จะเกิดการไหลบนผิวดิน และกัดเซาะหน้าดิน ทำให้ลาดดินเริ่มมีการเคลื่อนตัวและเกิดการถล่มในที่สุด

2.3.2 ผลการดำเนินงานโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน

กรมป่าไม้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดทำโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอป่าปาด จังหวัดอุดรธานี โดยน้อมนำแนวพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร เกี่ยวกับการปลูกต้นไม้ เพื่อการป้องกันอุทกภัยและดินถล่มเป็นแนวทางในการดำเนินงาน โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอป่าปาด จังหวัดอุดรธานี เริ่มดำเนินงานตั้งแต่ปี 2556 ต่อเนื่องจนถึงปัจจุบัน (ปี 2565)

สำนักงาน กปร. ได้ประสาน สนับสนุนการดำเนินงานโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน โดยเสนอขอรับการสนับสนุนงบประมาณ จาก กปร. ซึ่งได้สนับสนุนงบประมาณ ปี 2556 - 2565 ให้แก่ กรมป่าไม้ รวมทั้งสิ้น 23,296,860 บาท

ผลการดำเนินงานโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุนสรุปแยกเป็นรายปี ดังนี้

ปีงบประมาณ	กิจกรรมการดำเนินงานของโครงการ							
	สร้างฝายต้นน้ำ			เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป (กล้า)	เพาะชำหญ้าแฝก (กล้า)	ทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว	จัดฝึกอบรมราษฎร (ครั้ง)	ปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง (ไร่)
	แบบถาวร	แบบกึ่งถาวร	แบบผสมผสาน					
2556	-	-	-	-	200,000	70	-	-
2557	-	-	50	-	50,000	300,000	40	3
2558	5	10	50	50,000	300,000	50	-	100
2559	2	10	50	50,000	300,000	50	4	50
2560	4	10	70	50,000	500,000	50	4	50
2561	4	10	70	50,000	500,000	100	4	-
2562	4	10	80	50,000	500,000	100	4	-
2563	-	-	-	50,000	-	-	-	-
2564	4	10	80	50,000	500,000	100	-	-
2565	2	5	40	-	500,000	100	-	-
รวมทั้งสิ้น	25	65	490	400,000	3,600,000	660		

สภาพการเปลี่ยนแปลงของพื้นที่จากการดำเนินงานโครงการฯ

- สภาพพื้นที่ก่อนดำเนินโครงการฯ

- สภาพพื้นที่หลังดำเนินโครงการฯ

- กิจกรรมสำรวจข้อมูลชุมชนในพื้นที่โครงการฯ

- ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมถึงประโยชน์ของโครงการฯ

- **กิจกรรมเพาะชำกล้าไม้ทั่วไป**

โครงการฯ ได้ดำเนินกิจกรรมเพาะชำกล้าไม้ทั่วไป โดยมีชนิดของกล้าไม้ที่ทำการเพาะชำ ได้แก่ สัก มะค่าโมง พยุง มะขามเปรี้ยว มะขามฝักใหญ่ ชี่เหล็ก ยางนา มะม่วงหิมพานต์ ตะแบก มะขามป้อม จำนวนทั้งสิ้น 400,000 กล้า โดยได้นำกล้าไม้มาปลูกในพื้นที่โครงการฯ และแจกจ่ายให้แก่ราษฎรผู้ขอรับกล้าไม้ไปปลูก เพื่อเพิ่มพื้นที่สีเขียว และลดการกัดเซาะพังทลายของหน้าดิน ทำให้เกิดการฟื้นฟูระบบนิเวศ ภูเขาหัวโล้น ป่าเสื่อมโทรมให้กลับมาอุดมสมบูรณ์เหมือนเดิม คิดเป็นพื้นที่มากกว่า 2,000 ไร่ จากรายชื่กรูที่เข้าร่วมโครงการ จำนวนกว่า 500 คน

- **ประชาสัมพันธ์ส่งเสริมถึงประโยชน์ของโครงการฯ**

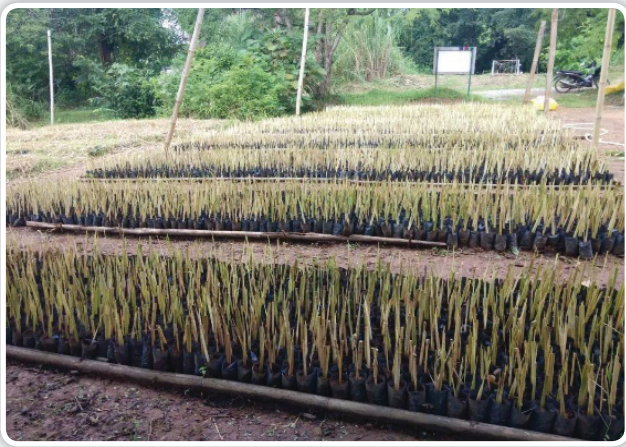
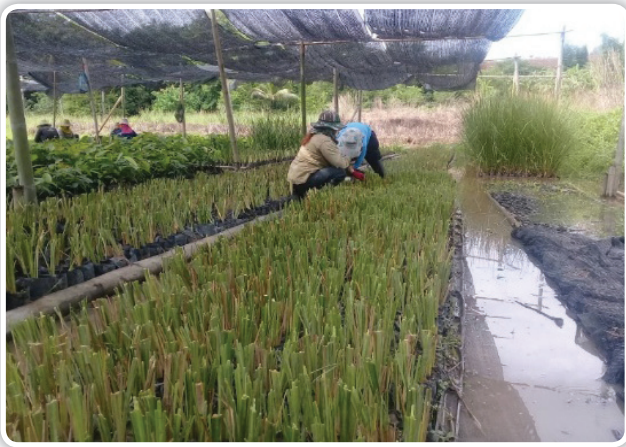

- การแจกจ่ายกล้าไม้แก่ประชาชน

- การเพาะชำหญ้าแฝก

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุนฯ ได้ดำเนินกิจกรรมเพาะชำหญ้าแฝก โดยใช้แฝกสายพันธุ์ ศรีลังกา และกำแพงเพชร 2 จำนวนทั้งสิ้น 3,600,000 กล้า โดยได้นำหญ้าแฝกมาปลูกตามแนวระดับความชันในพื้นที่เสี่ยงเกิดดินโคลนถล่มและส่งเสริมให้ราษฎรในพื้นที่โครงการฯ และการปลูกหญ้าแฝกรอบกล้าไม้ผล เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ให้ดิน ลดการชะล้างพังทลายของดิน และลดความแรงของน้ำที่ไหลบ่า ตลอดจนลดความรุนแรงของเหตุการณ์ดินโคลนถล่มในพื้นที่ ทั้งนี้ ได้ดำเนินการแจกจ่ายให้ราษฎรนำกลับไปปลูกในพื้นที่ รวมทั้งสิ้น จำนวน 405 ครัวเรือน คิดเป็นพื้นที่ จำนวน 550 ไร่

- กิจกรรมการปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ

- กิจกรรมปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ/ปลูกร่วมไม้ผล

- กิจกรรมการสร้างฝายชะลอน้ำ

ได้ดำเนินการจัดสร้างฝายต้นน้ำแบบถาวร จำนวนรวมทั้งสิ้น 25 แห่ง ฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร จำนวน 65 แห่ง เพื่อใช้ในการกักเก็บน้ำไว้ใช้ซึ่งมักจะขาดแคลนในช่วงฤดูแล้งและจัดสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน จำนวนทั้งสิ้น 490 แห่ง เพื่อใช้ในการชะลอน้ำ ดักจับตะกอน และสร้างความชุ่มชื้นให้พื้นที่ป่า โดยราษฎรในพื้นที่ได้รับประโยชน์ จำนวน 5 หมู่บ้าน รวมจำนวนทั้งสิ้นกว่า 802 ครัวเรือนและคิดเป็นพื้นที่ได้รับประโยชน์มากกว่า 610 ไร่

- กิจกรรมสร้างฝายต้นน้ำแบบผสมผสาน

- กิจกรรมการสร้างฝายต้นน้ำแบบกึ่งถาวร

- กิจกรรมการสร้างฝายต้นน้ำแบบถาวร

- กิจกรรมส่งเสริมการปลูกไม้ผลและไม้เศรษฐกิจพันธุ์พื้นเมือง หรือกิจกรรมส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบวนเกษตรเพื่อทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว

โดยส่งเสริมการปลูกไม้ผลและไม้ป่าหลากหลายชนิด ได้แก่ ไข่ช้างหม่น ทุเรียน มังคุด เงาะ มะม่วงหิมพานต์ ขนุน น้อยหน่า กล้วย สัก มะค่าโมง พยุง มะขามเปรี้ยว มะขามฝักใหญ่ ยางนา แก้วราชกรูให้ปลูกแทนไร่ข้าวโพด ทำให้สภาพพื้นที่มีลักษณะมีไม้ยืนต้นหลากหลายชนิดสลับกับพืชเกษตรในพื้นที่ ลดการชะล้างพังทลายของดินและลดการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ทำให้ราษฎรมีไม้ผลบริโภคตลอดทั้งปีและสามารถนำไปส่งขาย สร้างรายได้ให้กับประชาชนในพื้นที่โครงการฯ ผลการดำเนินงานคิดเป็นพื้นที่ จำนวน 660 ไร่

- กิจกรรมส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบวนเกษตรเพื่อทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว

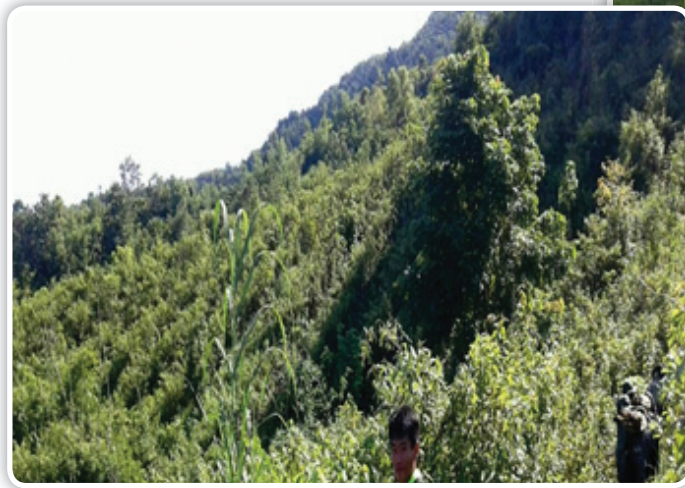

- กิจกรรมส่งเสริมการปลูกไม้ผลและไม้เศรษฐกิจพันธุ์พื้นเมืองหรือกิจกรรมส่งเสริมการใช้ประโยชน์ที่ดินในรูปแบบวนเกษตรเพื่อทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว

- กิจกรรมปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง

โดยการปลูกไม้ยืนต้น ชนิดของพันธุ์ไม้ ได้แก่ พยูง ชี้เหล็ก ประดู่ ตะแบก มะขามป้อม หว้า ระยะการปลูก 2x4 เมตร เป็นการช่วยสร้างความชุ่มชื้นให้กับพื้นที่ในการอนุรักษ์ดินและน้ำ พัฒนาระบบนิเวศป่าไม้ ทำให้สภาพพื้นที่จากมีลักษณะภูเขาหัวโล้นกลับมาอุดมสมบูรณ์อีกครั้งในพื้นที่คิดเป็นจำนวน 200 ไร่

- กิจกรรมปลูกหญ้าแฝกร่วมกับหน่วยงานของภาครัฐ

- ฝึกอบรมโครงการสร้างงานสร้างอาชีพให้กับชุมชน

- ศึกษาดูงาน โครงการพัฒนาอาชีพ

- คณะศึกษาดูงานมาศึกษาดูงานในพื้นที่โครงการ

- ต้อนรับคณะตรวจติดตามผลการดำเนินงาน

- คณะจาก สำนักงาน กปร. ตรวจสอบโครงการ

บทที่ 3

วิธีการศึกษา และผลการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 กรอบแนวทางในการประเมิน

การประเมินผลสัมฤทธิ์ของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยนำแนวพระราชดำริเกี่ยวกับการป้องกันดินถล่ม การปลูกหญ้าแฝก และการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ รวมถึงกรอบของแผนแม่บทการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2560 - 2565) มาเป็นกรอบในการกำหนดตัวชี้วัดในมิติต่าง ๆ ดังนี้

- มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ
- มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่
- มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ
- มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต
- มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

โดยมีรายละเอียดเป้าหมาย หัวข้อ ดัชนีชี้วัดในมิติย่อยตามตารางดังนี้
 ตารางแสดงการกำหนดเป้าหมาย หัวข้อ ดัชนีชี้วัดในมิติย่อย

มิติ	มิติการประเมิน	เป้าหมาย	หัวข้อ	ดัชนีชี้วัด
1	การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	ความสมบูรณ์ของทรัพยากรป่าไม้	การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่า	ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบในปัจจุบัน
			การจัดการ	ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่า
			และการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ป่าไม้	การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การรวมกิจกรรมปลูกป่า ตัดหญ้า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น
				การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การรวมลาดตระเวน เป็นต้น
2	ประโยชน์หญ้าแฝกในพื้นที่	มีการใช้หญ้าแฝกอย่างเหมาะสมเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ	การรับรู้ มีความรู้	การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงดินในพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์
			ความเข้าใจ	การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่
			เรื่องหญ้าแฝก	การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น
				การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่
3	ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	มีความพร้อมในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิต	การจัดการด้านอาชีพและความเสี่ยงภัยพิบัติ	การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรครระบาด ฯลฯ)
				มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอ
				รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากขึ้นเพียงใด
				หนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่

ตารางแสดงการกำหนดเป้าหมาย หัวข้อ ดัชนีชี้วัดในมิติย่อย (ต่อ)

บิตัก	บิตักประเมิน	เป้าหมาย	หัวข้อ	ดัชนีชี้วัด
4	คุณภาพชีวิต	ความพร้อมของ สาธารณูปโภค ที่จำเป็นในการ ดำรงชีวิต	การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม ความสะดวกที่จำเป็นให้มี ความพร้อมและเพียงพอ	สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวก มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอ ได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปี ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงบริการได้ทั้งที่ สถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน
5	การมีส่วนร่วมและ การบริหารจัดการ	ความเข้มแข็งของ ชุมชนและเครือข่าย	การมีส่วนร่วม ในกิจกรรม ของโครงการฯ	ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการเสนอ ความต้องการให้เจ้าหน้าที่ ช่วยเหลือแก้ไขปัญหามากน้อยเพียงใด ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษา โครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่มากขึ้นเพียงใด ประชาชนคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด

3.2 วิธีการศึกษา

3.2.1 ขอบเขตของการประเมินผล

ขอบเขตพื้นที่โครงการครอบคลุม 8 หมู่บ้านใน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ประชากร 1,324 คน ครัวเรือน 3,999 คน

3.2.2 ประชากรกลุ่มตัวอย่างของการประเมินผล

ประชากรกลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ส่วนราชการรวมทั้งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มราษฎรผู้รับประโยชน์ ตำบลน้ำไผ่ โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ที่	ประชากร	จำนวน (กลุ่มตัวอย่าง/ราย)	หมายเหตุ
1.	ส่วนราชการและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง		
	1.1 กรมป่าไม้	5	
	1.2 อำเภอน้ำปาด	5	
	1.3 อบต. น้ำไผ่	5	
	1.4 โรงเรียนบ้านห้วยคอม	5	
	1.5 ผู้นำชุมชน/ประธานชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน	12	
	รวมทั้งสิ้น	32	
2.	ราษฎรผู้รับประโยชน์ ตำบลน้ำไผ่ ได้แก่		
	2.1 หมู่ 1 บ้านนาผักฮาด จำนวน 203 ครัวเรือน	31	ใช้เกณฑ์ ร้อยละ 15 (Krejcie & Morgan)
	2.2 หมู่ 2 บ้านห้วยเตี๋ย จำนวน 139 ครัวเรือน	21	
	2.3 หมู่ 3 บ้านต้นขนุน จำนวน 86 ครัวเรือน	11	
	2.4 หมู่ 4 บ้านห้วยคอม จำนวน 145 ครัวเรือน	21	
	2.5 หมู่ 5 บ้านห้วยเนียม จำนวน 62 ครัวเรือน	24	
	2.6 หมู่ 6 บ้านเพี้ย จำนวน 108 ครัวเรือน	16	
	2.7 หมู่ 7 บ้านกกหม่อนแก้ว จำนวน 60 ครัวเรือน	9	
	2.8 หมู่ 8 บ้านปางขามป้อม จำนวน 135 ครัวเรือน	21	
	รวมทั้งสิ้น 1,038 ครัวเรือน	154	

3.2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้

การประเมินผลครั้งนี้ มีการศึกษาเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

- (1) การศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่ แผนที่ภาพถ่าย และรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการประเมินผลโครงการฯ
- (2) การศึกษาภาคสนาม (Field Work Study) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมเก็บข้อมูลตามสภาพความเป็นจริง ดังนี้
 - (2.2.1) การใช้แบบสอบถามจัดส่งให้ประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ เพื่อทราบถึงการได้รับประโยชน์และผลกระทบจากโครงการฯ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
 - (2.2.2) การใช้แบบสอบถามจัดส่งให้ส่วนราชการและเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ และผู้นำชุมชน/ประธานชุมชน/กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ ทำการตอบแบบสอบถาม

3.2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนในการประมวลผล เริ่มจากการนำข้อมูลภาคสนามมาทำการบรรณาธิกรณข้อมูล (Edit) จัดทำคู่มือลงรหัส (Coding) และลงรหัสข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ จากนั้นเป็นขั้นตอนของการประมวลผล ก่อนที่จะนำผลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้ค่าทางสถิติที่สำคัญ 3 ส่วน คือ

- (1) ค่าร้อยละ (Percentage) เพื่อใช้วัดการแจกแจงความถี่ของข้อมูล โดยนำเสนอในรูปแบบตาราง
- (2) ค่าตัวกลางเลขคณิต (Arithmetic Mean) เพื่อนำข้อมูลที่แสดงจำนวน มาพิจารณาค่าเฉลี่ย
- (3) ค่าสูงสุด (Maximum) และค่าต่ำสุด (Minimum) เพื่อนำมาวัดค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดในช่วงของข้อมูลที่แสดงจำนวน

หลังจากการประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ได้นำค่าสถิติจากการแปรผลข้อมูลมานำเสนอในรูปแบบของตารางข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และนำข้อมูลมาแปลความหมายให้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวิเคราะห์เชิงตรรกะ โดยการอธิบายและพรรณนาประกอบกับฐานข้อมูลทฤษฎีและข้อมูลเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

ในส่วนของการวิเคราะห์ระดับความเห็นได้ใช้เกณฑ์เทียบระดับความคิดเห็นตามมาตรวัดของลิเคิร์ต (Likert Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนคำตอบดังนี้

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

เกณฑ์การแปลความหมาย เพื่อจัดระดับคะแนนเฉลี่ย ในช่วงคะแนนดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย	4.21 - 5.00	แปลความว่า	มีผลมากที่สุด
คะแนนเฉลี่ย	3.41 - 4.20	แปลความว่า	มีผลมาก
คะแนนเฉลี่ย	2.61 - 3.40	แปลความว่า	มีผลปานกลาง
คะแนนเฉลี่ย	1.81 - 2.60	แปลความว่า	มีผลน้อย
คะแนนเฉลี่ย	1.00 - 1.80	แปลความว่า	มีผลน้อยที่สุด

ความกว้างของอัตรภาคชั้นของค่าเฉลี่ยมีค่าเท่ากับ 0.8 ซึ่งได้ค่ามาจากการคำนวณโดยใช้สมการทางคณิตศาสตร์ดังนี้

$$\text{ความกว้างของอัตรภาคชั้น} = \frac{\text{คะแนนสูงสุด} - \text{คะแนนต่ำสุด}}{\text{จำนวนชั้น}}$$

3.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

(1) ข้อมูลจากเจ้าหน้าที่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในส่วนของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ จำนวน 14 คน มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อายุของเจ้าหน้าที่ที่ตอบแบบสอบถาม อายุมากที่สุด 57 ปี อายุน้อยที่สุด 23 ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีอายุเฉลี่ย 34.7 ปี

หน่วยงานที่เป็นผู้ให้คำตอบจากแบบสอบถาม ประกอบด้วย ศูนย์ป่าไม้อุตรดิตถ์ องค์การบริหารส่วนตำบลน้ำไผ่ และโรงเรียนบ้านห้วยคอม

โดยเจ้าหน้าที่ผู้ตอบแบบสอบถามที่ได้ปฏิบัติงานที่โครงการนี้เป็นระยะเวลานานที่สุดคือ 8 ปี 6 เดือน และน้อยที่สุด 1 ปี 7 เดือน มีระยะเวลาการปฏิบัติงานในพื้นที่เฉลี่ย 6 ปี 7 เดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

ข้อมูลด้านการดำเนินงานโครงการของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ปีที่เริ่มดำเนินการคือ ปี พ.ศ. 2556 โดย 3 ปีงบประมาณล่าสุด ได้แก่ ปีพ.ศ. 2563 ปีพ.ศ. 2564 และปีพ.ศ. 2565 ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก สำนักงาน กปร. จำนวนทั้งสิ้น 6,579,500 บาท (หกล้านห้าแสนเจ็ดหมื่นเก้าพันห้าร้อยบาทถ้วน) มีรายละเอียดกิจกรรม ดังนี้ 1) บำรุงป่าใช้สอย 2) จัดทำฝายต้นน้ำ 3) เพาะชำหญ้าแฝก กล้าไม้ 4) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ในรูปแบบวนเกษตร เพื่อทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลงบประมาณโครงการฯ ปี 2563-2565

ปีงบประมาณ	จำนวนงบประมาณ (บาท)	ที่มาของงบประมาณ (กปร./ปกติ/อื่น ๆ)	สรุปรายละเอียดกิจกรรม
ปี พ.ศ. 2563	365,000	งบปกติ	1) บำรุงป่าใช้สอย 2) เพาะชำกล้าไม้
ปี พ.ศ. 2564	3,594,000	งบปกติ/กปร.	1) บำรุงป่าใช้สอย
ปี พ.ศ. 2565	2,620,500	งบปกติ/กปร.	2) จัดทำฝายต้นน้ำ 3) เพาะชำหญ้าแฝก กล้าไม้ 4) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ในรูปแบบวนเกษตร เพื่อทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว
รวม	6,579,500		

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ด้านการเกษตร ในช่วงฤดูฝน ได้แก่ พื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 335 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชสวน จำนวน 934 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ จำนวน 40 ไร่ และ พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว จำนวน 2 ไร่ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับโครงการฯ ด้านการเกษตร

ฤดูฝน	จำนวนไร่
พื้นที่ปลูกข้าว	335
พื้นที่ปลูกพืชสวน	934
พื้นที่ปลูกพืชไร่	40
พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว	2
อื่น ๆ	0
รวม	1311

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ด้านการปศุสัตว์ แบ่งออกเป็น การเลี้ยงสัตว์ปีก จำนวน 90 ตัว และสัตว์ใหญ่ เช่น โค กระบือ รวมจำนวน 35 ตัว นอกจากนี้ยังมีการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำในพื้นที่ทั้งหมด 7 ไร่

ประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการฯ ด้านแหล่งน้ำเพื่อการอุปโภค บริโภค สามารถส่งน้ำเพื่อช่วยเหลือราษฎร 173 ครัวเรือน จำนวน 607 คน

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นในภาพรวมของทั้งโครงการ สามารถแบ่งออกได้ดังต่อไปนี้

1) น้ำอุปโภคบริโภค	จำนวน 173	ครัวเรือน
2) เพาะเลี้ยงปศุสัตว์	จำนวน 4	ครัวเรือน
3) เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	จำนวน 6	ครัวเรือน
4) ทำเกษตรในฤดูฝน	จำนวน 488	ครัวเรือน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ

3.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ และพื้นที่โดยรอบ มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น จากปีพ.ศ. 2554 ที่เกิดเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม โดยมีการเปลี่ยนแปลงขึ้นมากหลังจากมีโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ เนื่องจากการบุกรุกพื้นที่ป่าน้อยลง ประชาชนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทรัพยากรป่าไม้ มีการช่วยกันอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อม เริ่มปลูกไม้ยืนต้นมากขึ้น มีการปลูกพืชยั่งยืน ชาวบ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่า

ปัจจุบันการบุกรุกพื้นที่ป่าลดน้อยลงเป็นอย่างมาก มีการเปลี่ยนแปลงมากหลังจากมีโครงการฯ เนื่องจากผู้นำชุมชนและเจ้าหน้าที่ต่างช่วยกันสอดส่องดูแลและสร้างความเข้าใจกับชาวบ้าน ชาวบ้านเริ่มเข้าใจในธรรมชาติมากขึ้น เห็นความสำคัญของป่าไม้ และหันมาปลูกพืชแบบวนเกษตรมากขึ้น

3.2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

หญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินได้เป็นอย่างดี มีการเปลี่ยนแปลงขึ้นมาก เนื่องจากการปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการพังทลายของดินได้เป็นอย่างดี ชาวบ้านเห็นประโยชน์ของหญ้าแฝก และในชุมชนได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมหญ้าแฝกจากโครงการฯ และจากหน่วยงานต่าง ๆ

การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำไหลบ่าในพื้นที่ชุมชนได้ดีมาก มีการเปลี่ยนแปลง หลังจากมีโครงการฯ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความเดือดร้อนจากปัญหาน้ำไหลบ่าอีกเลย

3.3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

บางปีเกิดภัยแล้งทำให้น้ำเพื่อการเกษตรไม่เพียงพอ ส่งผลกระทบเป็นอย่างมาก เนื่องจากพื้นที่ไม่มีแหล่งน้ำที่เพียงพอ มีแต่แหล่งน้ำขนาดเล็ก มีการเปลี่ยนแปลง เนื่องจากมีโครงการฯ มีการจัดสร้างฝาย ทำให้อำนวยความสะดวกแก่ได้มีฝายช่วยกักเก็บน้ำในฤดูแล้ง ทำให้ความเดือดร้อนของชาวบ้านลดลง มีโครงการส่งเสริมการปลูกพืชแบบวนเกษตรแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว ทำให้ชาวบ้านมีรายได้ตลอดปี

ความเปลี่ยนแปลงการใช้น้ำเพื่อการเกษตรหลังจากมีโครงการฯ มีการเปลี่ยนแปลงเล็กน้อย เนื่องจากหลังจากการดำเนินโครงการฯ ทำให้สถานการณ์น้ำเพื่อการเกษตรดีขึ้น โครงการฯ ได้สร้างฝายชะลอน้ำ สร้างความชุ่มชื้น และช่วยกักเก็บน้ำในฤดูฝนมีน้ำเพื่อการเกษตรเพียงพอ เพราะทางโครงการฯ มีการทำฝายชะลอน้ำในพื้นที่ แต่เมื่อเข้าสู่ฤดูแล้ง น้ำเพื่อการเกษตรยังไม่เพียงพอต่อความต้องการของชาวบ้าน แหล่งกักเก็บน้ำยังไม่เพียงพอ

3.4 คุณภาพชีวิต

ประชาชนสามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุขโรคด้านน้ำได้ดีขึ้น หลังจากมีโครงการฯ ช่วยแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง เนื่องจากมีฝายช่วยชะลอน้ำ มีการใช้น้ำประปาภูเขาในการอุปโภค-บริโภค แต่ยังคงไม่เพียงพอหน้าฝนค่อนข้างลำบาก เพราะน้ำขุ่นใช้ไม่ได้

ด้านไฟฟ้าในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีไฟฟ้าใช้ทุกวันคร่ำเรื้อน แต่จะมีปัญหาไฟดับบ่อยในช่วงที่มีพายุฝน

การคมนาคมมีความสะดวก ภายหลังจากมีโครงการฯ ได้มีการนำหญ้าแฝกมาปลูกเพื่อช่วยลดการชะล้างพังทลาย ทำให้ลดการพังของผิวถนนได้ แต่การคมนาคมเพื่อการเกษตร เส้นทางยังคงเป็นดินลูกรัง เมื่อเวลาฝนตกทำให้เกิดแอ่งน้ำ เดินทางไม่สะดวก

ด้านสาธารณสุข มีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ เป็นสถานพยาบาลในพื้นที่ และเนื่องจากเป็นพื้นที่ห่างไกลเมือง จึงทำให้การส่งต่อการรักษาใช้เวลาค่อนข้างนาน

ด้านการศึกษาของคนในชุมชนทั่วถึง และมีโรงเรียนอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.5 การบริหารโครงการฯ

ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมร่วมกับโครงการฯ เช่น การร่วมกันทำกิจกรรม ได้แก่ การปลูกแฝกในพื้นที่เสี่ยงดินถล่ม การเข้าร่วมโครงการเอาที่ดินทำกินเข้ามาปลูกพืชแบบวนเกษตร และการมีส่วนร่วมในการช่วยดูแลพื้นที่ป่า มีส่วนร่วมในการช่วยกันรักษาทรัพยากรป่าไม้และสิ่งแวดล้อมอย่างต่อเนื่อง

ในกรณีที่ราษฎรมีปัญหา จะมีการดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ราษฎรในชุมชนเรียกร้อง โดยมีวิธีดำเนินการทั้งทางพื้นที่และการทำความเข้าใจกับราษฎร รวมทั้งขอความคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่นๆ ตามที่ชาวบ้านในชุมชนต้องการ เช่น การใช้หญ้าแฝกเพื่อป้องกันการชะล้างและดินถล่มในพื้นที่เกษตร การสร้างฝายเพื่อแก้ไขปัญหาคาดแคลนน้ำในฤดูแล้ง การส่งเสริมระบบวนเกษตรเพื่อสร้างความมั่นคงในรายได้ในอนาคต เป็นต้น

ทั้งนี้ขอเสนอแนะอยากให้มีการสร้างฝายชะลอน้ำเพิ่ม

(2) ข้อมูลจากผู้นำชุมชน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลในส่วนของผู้นำชุมชนที่เกี่ยวข้องกับโครงการฯ จำนวน 13 คน มีผลการศึกษาดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้นำชุมชนที่ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ร้อยละ 76.92 และเป็นเพศหญิง ร้อยละ 23.08 โดยอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม อายุมากที่สุด 58 ปี อายุน้อยที่สุด 47 ปี มีอายุเฉลี่ย 51.2 ปี

ด้านตำแหน่งของผู้นำที่เป็นผู้ให้คำตอบจากแบบสอบถาม ประกอบด้วย นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำไผ่ รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำไผ่ เลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำไผ่ ประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำไผ่ กำนันตำบลน้ำไผ่ และผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยผู้นำชุมชนที่เป็นผู้ตอบแบบสอบถามที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลาที่นานที่สุดคือ 54 ปี และน้อยที่สุดคือ 20 ปี เฉลี่ย 42 ปี

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประกอบอาชีพหลักของราษฎรในชุมชน พบว่า อาชีพหลักของราษฎรคืออาชีพเกษตรกร โดยมีผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของชุมชน เช่น ยางพารา กัญชง ข้าว มะม่วงหิมพานต์ ข้าวโพด สับปะรด เงาะ มันสำปะหลัง ทูเรียน ไข่ช่างหม่น มะขาม และส้มโอ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์

ส่วนที่ 3 ข้อมูลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ

3.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ และพื้นที่โดยรอบ มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากราษฎรไม่มีการบุกรุกป่าไม้และไม่มีการทำไร่เลื่อนลอย มีการปลูกป่าเพิ่มขึ้น และในพื้นที่ไม่มีการเผาป่า ราษฎรในชุมชนช่วยกันดูแลต้นไม้ที่ปลูกเป็นอย่างดี ทำให้เกิดฝนตกเป็นระยะตลอดปี ราษฎรมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับคนอยู่กับป่า (ปลูกป่าในใจคน) รวมทั้งการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

ในปัจจุบันราษฎรในชุมชนไม่มีการบุกรุกพื้นที่ป่า เพราะมีโครงการจัดฝึกอบรมและให้ความรู้เกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ มีการให้ความรู้ด้านวนเกษตรทำให้ประชาชนมีผลผลิตและมีรายได้ตลอดปี

3.2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

หญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินได้ดีมาก ทางโครงการฯ มีการเพาะชำหญ้าแฝกแจกจ่ายให้กับราษฎร ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ของหญ้าแฝก คือ รากของหญ้าแฝกจะช่วยในการยึดเกาะหน้าดิน ลดการชะล้างพังทลายของดินได้มาก

การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำไหลป่าได้มาก ช่วยในการป้องกันดินที่จะพังมาจากที่สูงในช่วงที่ฝนตกแรงได้อย่างดี หลังจากมีโครงการฯ ไม่พบการไหลป่าของน้ำที่รุนแรงอีกเลย

3.3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ในปีพ.ศ. 2554 เกิดภัยพิบัติทางธรรมชาติดินโคลนถล่ม ซึ่งในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก และภายหลังจากมีโครงการฯ ผลกระทบที่เกิดขึ้นส่งผลกระทบต่อ การเปลี่ยนแปลงค่อนข้างมาก โดยชุมชนได้ความรู้ เข้าร่วมการอบรม สัมมนา ศึกษาดูงาน ในพื้นที่ต่าง ๆ เพื่อนำมาประกอบอาชีพ และขยายโอกาสในการดำรงชีวิต ผลกระทบที่เกิดจากดินโคลนถล่มทำให้ที่สวนผลไม้เสียหาย จึงทำให้ราษฎรในชุมชนหันมาประกอบอาชีพที่หลากหลายขึ้น ตลอดจนราษฎรมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องระบบนิเวศในพื้นที่

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงเรื่องน้ำเพื่อทำการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ราษฎรมีอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ อาศัยน้ำตามธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งมีเพียงพอในช่วงฤดูฝน แต่น้ำยังคงไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรช่วงฤดูแล้ง ถึงแม้ว่าจะมีฝายไว้คอยกักเก็บน้ำ แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับทำการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง

3.4 คุณภาพชีวิต

การเข้าถึงน้ำของราษฎรในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ สามารถเข้าถึงระบบสาธารณสุขโรคค้ำน้ำได้ทั่วครัวเรือน แต่ยังคงไม่เพียงพอในช่วงฤดูแล้ง

ด้านไฟฟ้าในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีไฟฟ้าใช้ทุกครัวเรือน แต่จะมีปัญหาไฟดับบ่อยในช่วงที่มีพายุฝน

การคมนาคมมีความสะดวก แต่การคมนาคมเพื่อการเกษตร เส้นทางยังคงเป็นดินลูกรัง เมื่อเวลามีฝนตกทำให้เกิดแอ่งน้ำ เดินทางไม่สะดวก

ด้านสาธารณสุข มีการอำนวยความสะดวกเป็นอย่างดี สามารถเข้าถึงได้อย่างสะดวก

การศึกษาของคนในชุมชนมีโรงเรียนระดับอนุบาลไปจนถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

3.5 การบริหารโครงการ

การมีส่วนร่วมกับโครงการฯ นั้น ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ มีกิจกรรมป้องกันไฟป่า มีการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดิน มีการร่วมกันปลูกพืชผสมผสานจากการที่โครงการฯ เข้ามาให้ความรู้

การดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ราษฎรในชุมชนเรียกร้อง โดยมีวิธีการดำเนินการ ประกอบด้วย การสนับสนุนส่งเสริมให้ราษฎรในชุมชนปลูกพืชแบบวนเกษตร มีการแจกพันธุ์กล้าไม้ตามที่ราษฎรต้องการ โครงการฯ มีการออกพบปะประชาชน เพื่อรับฟังความต้องการ พร้อมให้คำแนะนำในรูปแบบของโครงการ ในการปลูกไม้ในระดับต่าง ๆ

ทั้งนี้มีข้อคิดเห็น ประกอบด้วย

1. อยากให้โครงการฯ ขยายผลไปให้กับชุมชนข้างเคียงครอบคลุมในระดับตำบลเพิ่มมากขึ้น
2. อยากให้มีโครงการปลูกป่าเพิ่มมากขึ้น
3. อยากให้มีโครงการ กปร. ต่อไป
4. อยากให้ทางโครงการมีการแจกต้นกล้าไม้และผลไม้เพิ่มมากขึ้นทุกปีและตรงตามความต้องการของชุมชน
5. อยากให้มีโครงการฟื้นฟูป่าต้นน้ำแบบผสมผสานต่อไป เนื่องจากการดำเนินงานที่ผ่านมาทำให้ประชาชนในพื้นที่มีรายได้ตลอดปี

(3) ข้อมูลจากประชาชน

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 154 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 57 รองลงมาเป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 41.7 และเป็นผู้อาศัยร้อยละ 1.3 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 55.3 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 42.7 และมีสมาชิกในครัวเรือนมากกว่า 6 คน คิดเป็นร้อยละ 2 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 54.6 รองลงมา มากกว่า 60 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.3 รองลงมาอาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 13.2 และอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.9 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 52 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 64.6 รองลงมาจบการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.3 และจบการศึกษาในระดับ อาชีวศึกษาและระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 1.4 และ ร้อยละ 0.7 ตามลำดับ และด้านการนับถือศาสนา ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	86	57
สมาชิกในครอบครัว	63	41.7
ผู้อาศัย	2	1.3
รวม	151	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1 - 3 คน	83	55.3
4 - 6 คน	64	42.7
มากกว่า 6 คน	3	2
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	150	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	6	3.9
21 - 40 ปี	20	13.2
41 - 60 ปี	83	54.6
มากกว่า 60 ปี	43	28.3
ระยะเวลาเฉลี่ย 52 ปี		
รวม	152	100.0
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	95	64.6
ระดับมัธยมศึกษา	49	33.3
ระดับอาชีวศึกษา	2	1.4
ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า	1	0.7
รวม	147	100
ศาสนา		
พุทธ	154	100
รวม	154	100

● ข้อมูลการประกอบอาชีพ

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 96.4 รองลงมามีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 1.5 และมีผู้ตอบเท่ากันประกอบด้วยอาชีพเจ้าของธุรกิจ อาชีพรับจ้าง และไม่ได้ประกอบอาชีพเนื่องจากเป็นผู้พิการ คิดเป็นร้อยละ 0.7 ดังตารางที่ 4

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรองในการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาประกอบอาชีพรองด้านการเกษตรและด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 27.2 และร้อยละ 22.8 ตามลำดับ รองลงมามีผู้ตอบเท่ากันคือ เจ้าของธุรกิจและรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 3.3 และรองลงมามีผู้ตอบเท่ากันคือ ประกอบอาชีพรองด้านประมง เป็นอสม. และแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 1.1 โดยมีผู้ตอบว่าไม่มีอาชีพรอง จำนวน 53 คน ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 4 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	132	96.4
เจ้าของธุรกิจ	1	0.7
รับจ้าง	1	0.7
รับราชการ	2	1.5
อื่น ๆ (พิการ)	1	0.7
รวม	137	100

ตารางที่ 5 อาชีพรอง

อาชีพรอง	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	25	27.2
เลี้ยงสัตว์	21	22.8
เจ้าของธุรกิจ	3	3.3
รับจ้าง	37	40.2
รับราชการ	3	3.3
ประมง	1	1.1
อื่นๆ (แม่บ้าน)	1	1.1
อื่นๆ (อสม.)	1	1.1
รวม	92	100
ไม่มีอาชีพรอง	53	-

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า สถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 97.4 และไม่ได้ตอบคำถามดังกล่าว คิดเป็นร้อยละ 2.6 ดังตารางที่ 6

ด้านสถานะที่ดินทำกิน แบ่งเป็น 2 สถานะ ดังนี้

1) สถานะที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน 10-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 31 และที่มีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25

2) สถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน 10-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 54.1 รองลงมา มากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 32.7 และต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 13.3 ดังตารางที่ 7

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีเอกสาร สปก./สปก.4-01 คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมา เป็นพื้นที่ป่าสงวน คิดเป็นร้อยละ 31 รองลงมา มีเอกสาร นส. 3/นส. 3ก. คิดเป็นร้อยละ 23.4 และเป็นพื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 0.5 นอกจากนี้พบว่า มีผู้ตอบร้อยละ 6 ตอบว่า ไม่มีเอกสารสิทธิ ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 6 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	150	97.4
ไม่ตอบ	4	2.6
รวม	154	100

ตารางที่ 7 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	21	25
10-20 ไร่	37	44
มากกว่า 20 ไร่	26	31
รวม	84	100
สถานะที่ดินอื่นๆ (ป่าอนุรักษ์)		
10-20 ไร่	1	100
รวม	1	100
สถานะที่ดินอื่นๆ (ป่าสงวน)		
ต่ำกว่า 10 ไร่	13	13.3
10-20 ไร่	53	54.1
มากกว่า 20 ไร่	32	32.7
รวม	98	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 8 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นส. 3/นส. 3ก.	43	23.4
สปก./สปก.4-01	72	39.1
ป่าสงวน	57	31
ไม่มีเอกสารสิทธิ	11	6
สาธารณะ	1	0.5
รวม	184	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

- **ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย**

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปี พ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 76,137 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 49,095 บาท/ปี รองลงมา มีรายได้จากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 6,832 บาท/ปี และรายได้จากการรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 13,225 บาท/ปี ดังตารางที่ 9

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากธุรกิจ/ค้าขาย จำนวน 360,000 บาท/ปี และที่มาของรายได้ต่ำสุดมาจากการรับจ้างทั่วไป จำนวน 1,000 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการรับเงินเดือนประจำ เฉลี่ย 103,489 บาท/ปี รองลงมาคือ การเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 71,667 บาท/ปี และธุรกิจ/ค้าขาย เฉลี่ย 68,091 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 6,832 บาท/ปี รองลงมาคือ การรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 13,225 บาท/ปี และการรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 14,351 บาท/ปี ดังตารางที่ 10

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 76,137 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 59,302 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และตารางที่ 11

ตารางที่ 9 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	76,137	5,000	360,000

ตารางที่ 10 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่างๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ (คน)
1. เกษตร	49,095	5,000	250,000	148
2. รับจ้างทางการเกษตร	13,225	3,000	30,000	40
3. รับจ้างทั่วไป	14,351	1,000	60,000	37
4. ธุรกิจ/ค้าขาย	68,091	10,000	360,000	11
5. รับเงินเดือนประจำ	103,489	8,400	250,000	9
6. รายได้จากลูก/ญาติให้	28,770	5,500	200,000	30
7. จากสวัสดิการของรัฐ	6,832	2,200	84,000	82
8. หาของป่า	15,000	5,000	20,000	12
9. อื่น ๆ (เลี้ยงสัตว์)	71,667	15,000	100,000	3

ตารางที่ 11 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	59,302	5,000	300,000

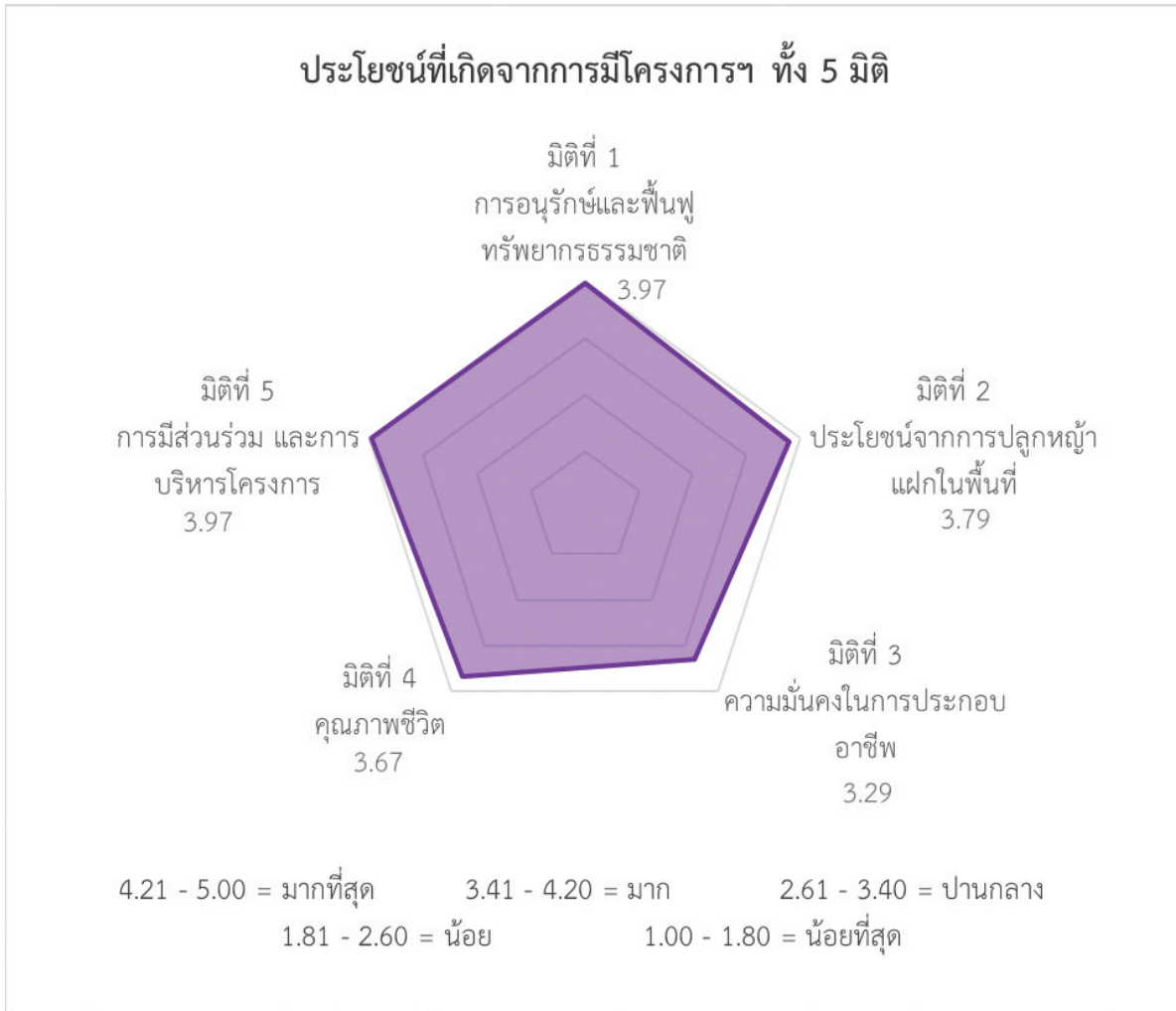
ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 5 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และคุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 12 และแผนภาพที่ 1

ตารางที่ 12 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.97	มาก
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.79	มาก
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.29	ปานกลาง
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.67	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.97	มาก

แผนภาพที่ 1 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

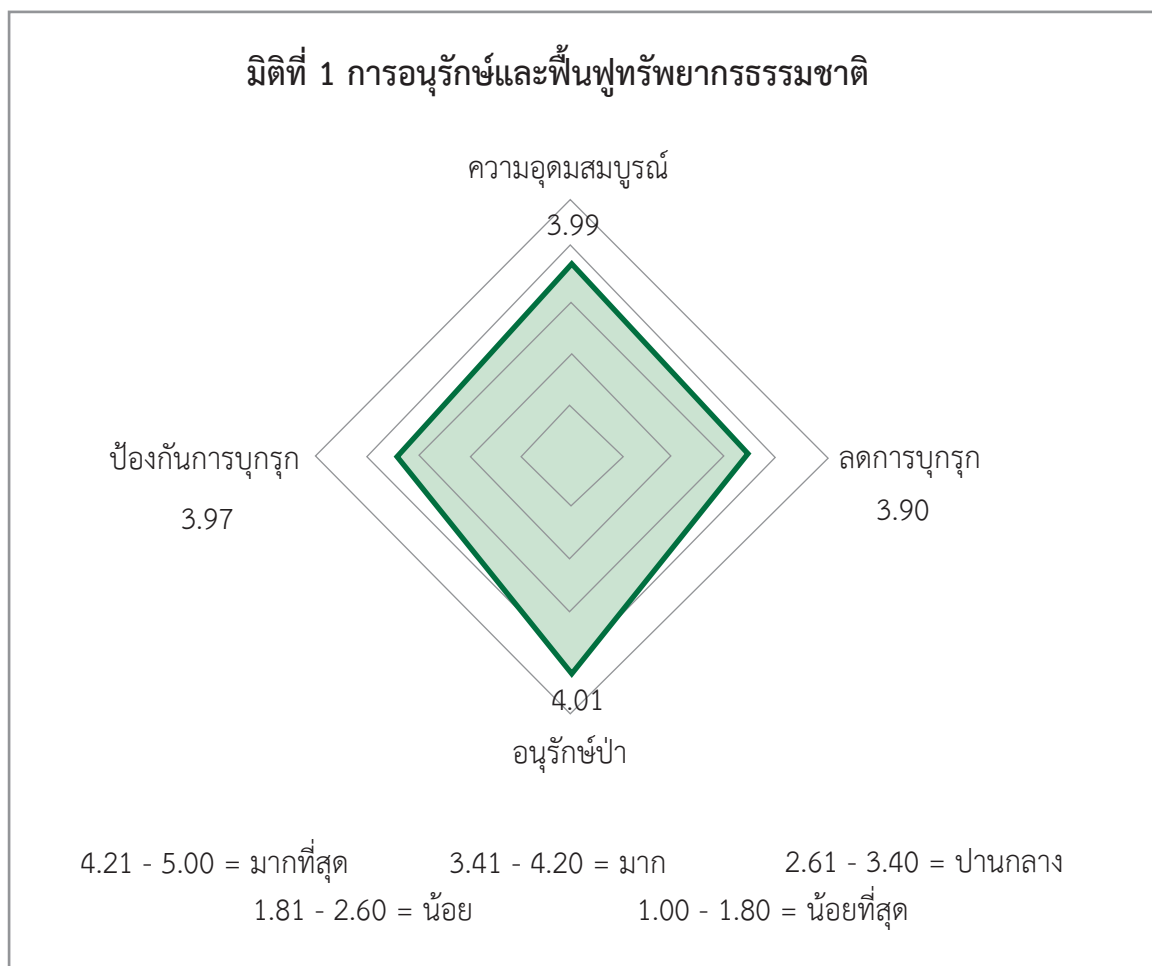
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.01 รองลงมาป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 รองลงมาราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และการมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 ดังตารางที่ 13 และแผนภาพที่ 2

ตารางที่ 13 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.97	มาก
1. ความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบในปัจจุบัน	3.99	มาก
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่า	3.90	มาก
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.01	มาก
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกัน การบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.97	มาก

แผนภาพที่ 2 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

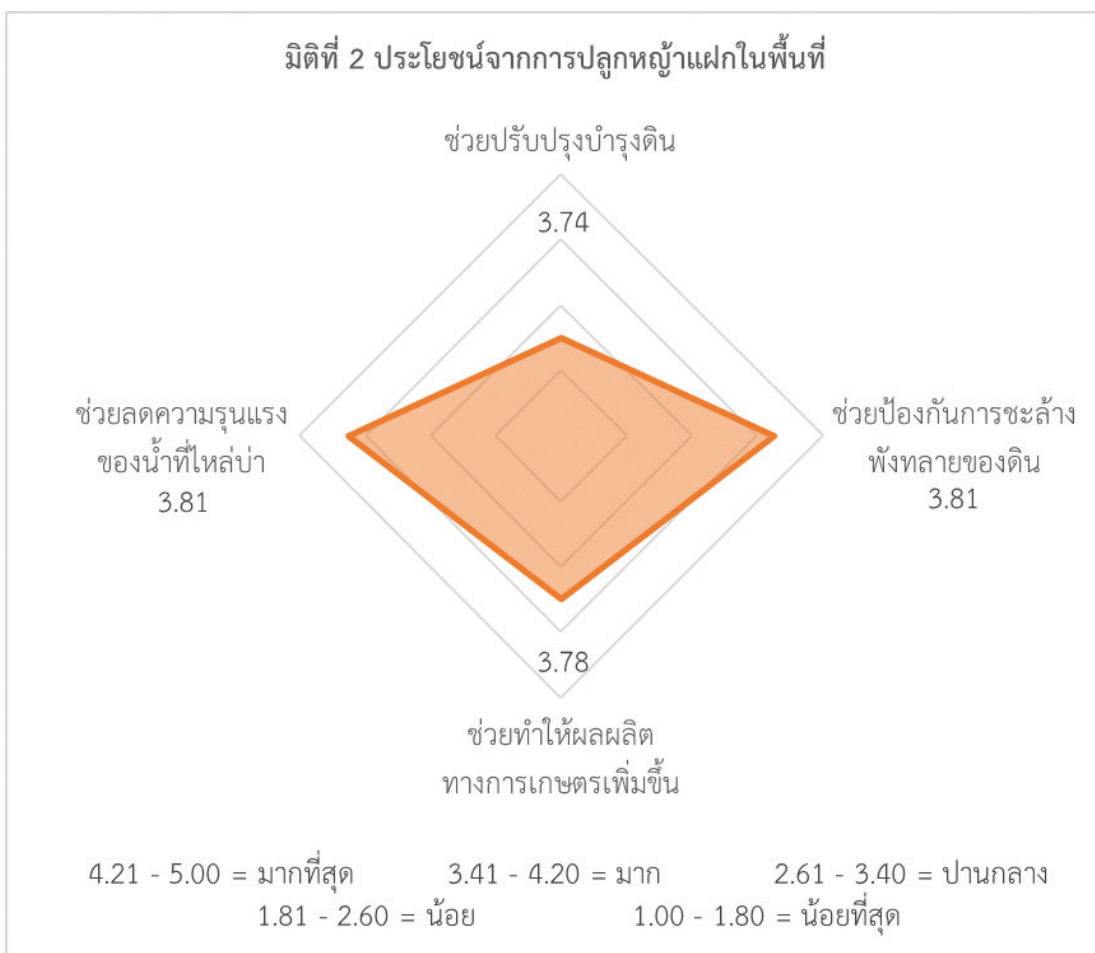
มิตินี้ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ และ การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของ น้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากันคือ 3.81 รองลงมาคือการปลูกหญ้าแฝกช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74 ดังตารางที่ 14 และแผนภาพที่ 3

ตารางที่ 14 มิตินี้ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิตินี้ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.79	มาก
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์	3.74	มาก
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่	3.81	มาก
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรเพิ่มขึ้น	3.78	มาก
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่	3.81	มาก

แผนภาพที่ 3 มิตินี้ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

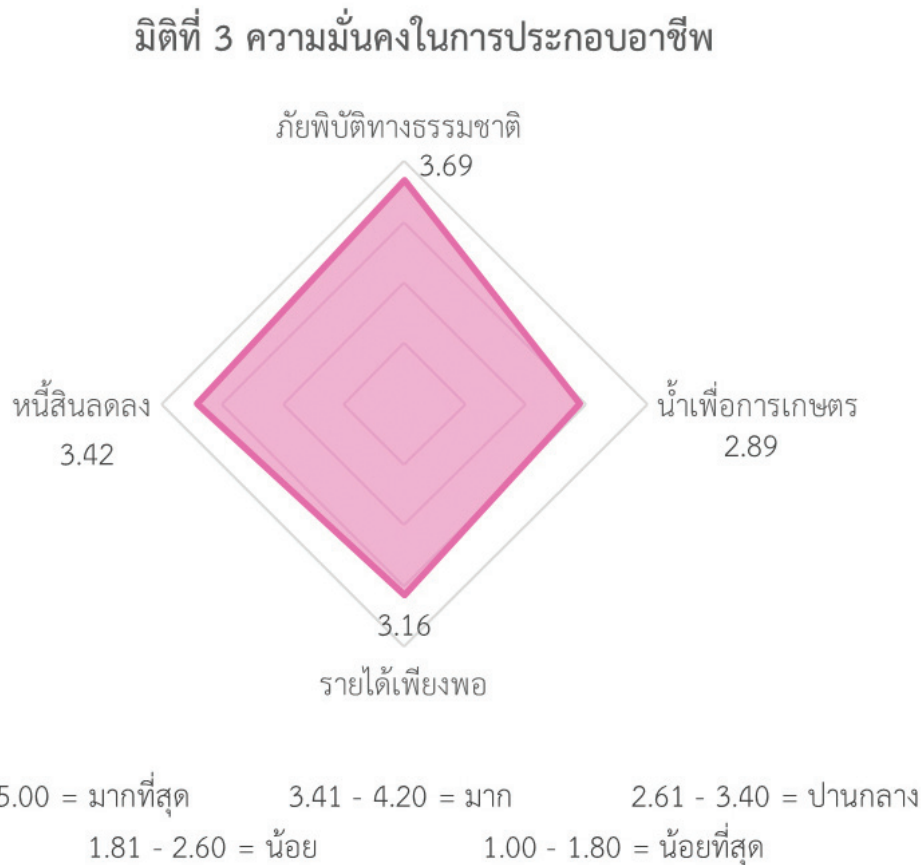
มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่าการประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.69 รองลงมาหนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 และมีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89 ดังตารางที่ 15 และแผนภาพที่ 4

ตารางที่ 15 มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.29	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) กระทบต่อการประกอบอาชีพ	3.69	มาก
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอ	2.89	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวอย่างน้อยเพียงใด	3.16	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.42	มาก

แผนภาพที่ 4 มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

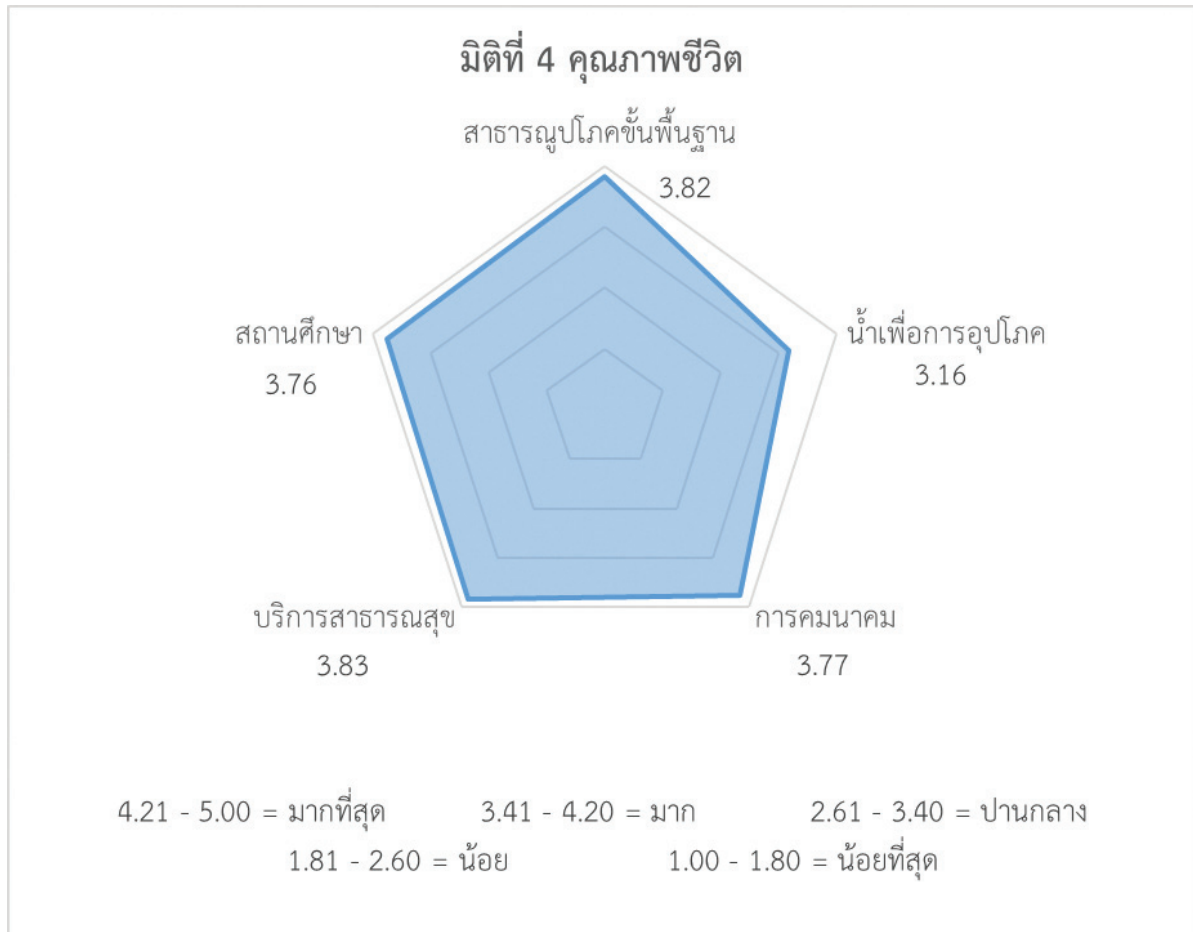
ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.83 รองลงมาคือสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมาในระดับใกล้เคียงกันคือ ได้รับความสะดวกในการคมนาคม และสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และ 3.76 ตามลำดับ และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 ดังตารางที่ 16 และแผนภาพที่ 5

นอกจากนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 71.4 และมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 83.7 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 79.2 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 16 มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.67	มาก
1. สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวก	3.82	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอ	3.16	ปานกลาง
3. ได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปี	3.77	มาก
4. ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้ง	3.83	มาก
5. สถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน	3.76	มาก

แผนภาพที่ 5 มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ตารางที่ 17 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ค่าเฉลี่ย
1. ปัญหาเสพติด		
ไม่มี	44	28.6
มี	110	71.4
รวม	154	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ		
ไม่เพียงพอ	25	16.3
เพียงพอ	128	83.7
รวม	154	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	32	20.8
เพียงพอ	122	79.2
รวม	154	100

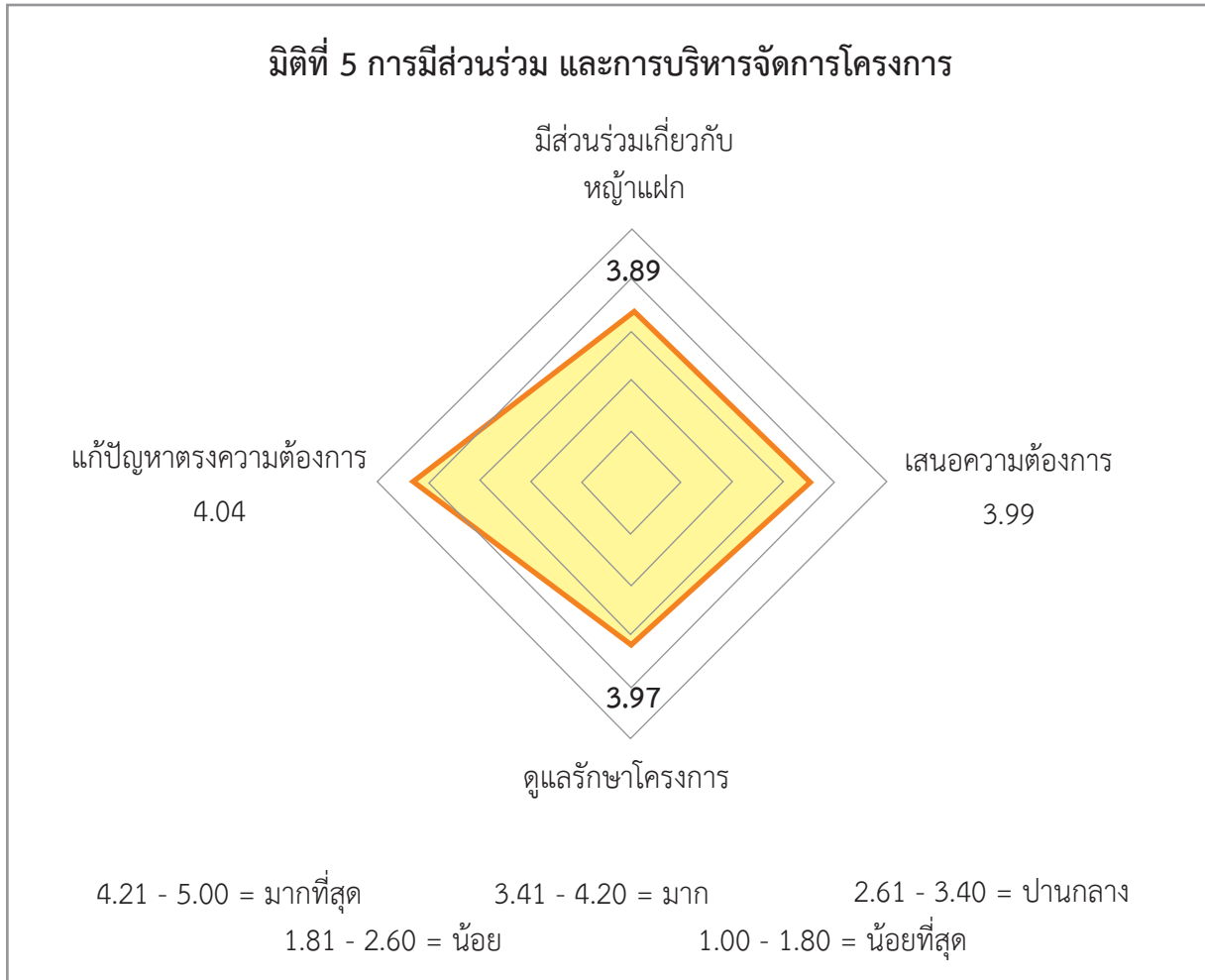
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.04 รองลงมา ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 ดังตารางที่ 18 และแผนภาพที่ 6

ตารางที่ 18 มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.97	มาก
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	3.89	มาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.99	มาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่มากน้อยเพียงใด	3.97	มาก
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	4.04	มาก

แผนภาพที่ 6 มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารจัดการโครงการ

3.4 ผลการติดตามและเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานในพื้นที่

การติดตามและเก็บข้อมูลผลการดำเนินงานในพื้นที่โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้ฯ ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำป่าต จังหวัดอุตรดิตถ์ ในระหว่างวันที่ 7 - 8 กรกฎาคม 2565 เจ้าหน้าที่กองติดตามประเมินผล สำนักงาน กปร. และเจ้าหน้าที่จากกรมป่าไม้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้ลงพื้นที่เพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการดำเนินงานโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้ฯ ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำป่าต จังหวัดอุตรดิตถ์

สำหรับวิธีการเก็บข้อมูลเพิ่มเติมได้ใช้วิธีการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) เพื่อรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้เสียของโครงการฯ ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์ป่าไม้อุตรดิตถ์ ผู้อำนวยการส่วนโครงการพระราชดำริ หัวหน้าโครงการฯ และเจ้าหน้าที่จากกรมป่าไม้ที่เกี่ยวข้อง รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำไผ่ เลขาฯ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลน้ำไผ่ กำนันตำบลน้ำไผ่ ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 3 บ้านต้นขนุน ผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 บ้านห้วยคอม และผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 บ้านกกหม่อนแก้ว รวมถึงการลงพื้นที่เพื่อเยี่ยมชมกิจกรรมการดำเนินงานของโครงการฯ ได้แก่ การสร้างฝายชะลอน้ำ การปลูกหญ้าแฝกร่วมกับไม้ผล การปลูกหญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ และการปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง

สรุปประเด็นการประชุมประชุมกลุ่มย่อย (Focus group) ได้ดังนี้

- (1) ปัญหาและอุปสรรคของพื้นที่ตำบลน้ำไผ่ คือ การไม่มีที่กักเก็บน้ำ รวมถึงไม่มีแหล่งน้ำที่จะช่วยสร้างความชุ่มชื้น ซึ่งการที่ สำนักงาน กปร. และผู้นำชุมชนเข้ามาสนับสนุนการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก การจัดทำฝาย และการปลูกป่า อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพจึงต่อบัวตฤประสงค้ในการแก้ปัญหาได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะด้านการเกษตร ชาวบ้านได้มีการนำหญ้าแฝกไปใช้ประโยชน์กันอย่างแพร่หลาย เป็นรูปธรรม ช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรต่าง ๆ ดีขึ้น
- (2) กรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย (ปภ.) เข้ามาสนับสนุนในการฝึกสังเกตการณ์ให้กับชาวบ้านในชุมชน เนื่องจากพื้นที่มีประสบการณ์ดินถล่ม ช่วยสร้างความตระหนักรู้ ร่วมรับผิดชอบตามพื้นที่ในแต่ละชุมชน มีการวางแผนระบบเตรียมการป้องกัน ในช่วงหน้าฝนจะมีการแบ่งหน้าที่สังเกตการณ์ เฝ้าระวังร่วมกัน เป็นต้น
- (3) ที่ประชุมเห็นว่าเพื่อให้เกิดการสานต่อและบูรณาการงานโครงการพระราชดำริร่วมกันอย่างต่อเนื่อง จึงต้องมีการได้ขอความร่วมมือหน่วยงานส่วนท้องถิ่นกับหน่วยงานอื่น ๆ ในระดับจังหวัด เพื่อทำกิจกรรมพัฒนาร่วมกัน
- (4) ความเห็นจากที่ประชุม นั้น พบว่า ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาของโครงการฯ ระยะ 3 ปี เพื่อสนับสนุนรองรับความต้องการของราษฎร ในเรื่องต่าง ๆ อาทิ แหล่งน้ำ ถนนเข้าพื้นที่การเกษตร และการปรับเปลี่ยนการปลูกพืช เป็นต้น รวมถึงควรมีการนำผลสำเร็จของโครงการไปเผยแพร่ขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

**การติดตามการดำเนินโครงการฯ และการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)
ในวันที่ 7 - 8 กรกฎาคม 2565 ในพื้นที่จังหวัดอุตรดิตถ์**

กิจกรรมการสร้างฝายชะลอน้ำ บ้านห้วยเนียม

กิจกรรมการปลูกหญ้าแฝกร่วมกับไม้ผล บ้านกม่อนแก้ว

กิจกรรมการปลูกแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำ บ้านต้นขนุน

กิจกรรมการปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง บ้านต้นขนุน

เกษตรกรผู้รับประโยชน์จากโครงการฯ

ภาพการประชุมกลุ่มย่อย (Focus group)

บทที่ 4 สรุปและข้อเสนอแนะ

การประเมินผลสัมฤทธิ์โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษารวบรวมข้อมูลและประเมินผลการดำเนินงานของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้ จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน วิเคราะห์ผลสำเร็จ ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานของโครงการฯ และจัดทำข้อเสนอแนะการพัฒนาการดำเนินงานของโครงการฯ ในระยะต่อไป โดยดำเนินการระหว่างเดือนเมษายนถึงเดือนธันวาคม 2565

การประเมินผลสัมฤทธิ์ในครั้งนี้ใช้วิธีการศึกษาค้นคว้ารวบรวมข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Study) ได้แก่ แผนที่ ภาพถ่าย และรายงานผลการดำเนินงานโครงการฯ ที่ผ่านมาของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานประกอบการประเมินผลโครงการฯ และการศึกษาภาคสนาม (Field Work Study) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการรวบรวมเก็บข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามในการสอบถามเจ้าหน้าที่จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ ตอบแบบสอบถามจำนวน 14 ตัวอย่าง สอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานโครงการฯ ตอบแบบสอบถาม จำนวน 13 ตัวอย่าง และสอบถามประชาชนที่ได้รับประโยชน์จากโครงการฯ เพื่อทราบถึงการได้รับประโยชน์และผลกระทบจากโครงการฯ โดยทำการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ตอบแบบสอบถามจำนวน 154 ตัวอย่าง และนำมาประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ ได้นำค่าสถิติจากการแปรผลข้อมูลมานำเสนอในรูปแบบของตารางข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) และนำข้อมูลมาแปลความหมายให้เป็นข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data) ร่วมกับข้อมูลที่ลงไปสำรวจติดตามข้อมูลในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ และประชุมแบบสนทนากลุ่มย่อย (Focus group) ในพื้นที่ เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2565 และนำข้อมูลที่ได้ทั้ง 2 ส่วนมาวิเคราะห์เชิงตรรกะ โดยอธิบายและพรรณาประกอบกับข้อมูลทุติยภูมิและข้อมูลเอกสารงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

4.1 สรุปผลการประเมิน

4.1.1 ผลการดำเนินงานของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีพื้นที่ดำเนินโครงการฯ จำนวนทั้งสิ้น 64,444 ไร่ ตั้งอยู่ในตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ ครอบคลุม 8 หมู่บ้าน ประชากร 1,324 ครัวเรือน 3,999 คน โดยมีกิจกรรมหลักประกอบด้วย 1) การบำรุงป่าใช้สอย 2) การจัดทำฝายต้นน้ำ 3) การเพาะชำหญ้าแฝก กล้าไม้ เพื่อแจกจ่ายให้ประชาชนในพื้นที่ และ 4) ส่งเสริมการใช้ประโยชน์พื้นที่ในรูปแบบวนเกษตร เพื่อทดแทนการปลูกพืชเชิงเดี่ยว

ผลการดำเนินงานในช่วงปี 2556 ถึง 2565 ในส่วนที่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจาก กปร. ประกอบด้วย สร้างฝายต้นน้ำ แบบถาวร 23 แห่ง แบบกึ่งถาวร 60 แห่ง และแบบผสมผสาน 450 แห่ง เพาะชำกล้าไม้ทั่วไป 400,000 กล้า เพาะชำหญ้าแฝก 3,100,000 กล้า ส่งเสริมการปลูกไม้ผล ไม้เศรษฐกิจ วนเกษตร แทนพืชเชิงเดี่ยว 560 ไร่ ปลูกป่า 3 อย่าง ประโยชน์ 4 อย่าง 200 ไร่ และ ฝึกอบรมราษฎร 19 ครั้ง

ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับโครงการฯ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ด้านการเกษตร ในช่วงฤดูฝน ได้แก่ พื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 335 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชสวน จำนวน 934 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ จำนวน 40 ไร่ และ พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว จำนวน 2 ไร่ สำหรับในช่วงฤดูแล้ง ได้แก่ พื้นที่ปลูกข้าว จำนวน 335 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชสวน จำนวน 934 ไร่ พื้นที่ปลูกพืชไร่ จำนวน 40 ไร่ และ พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว จำนวน 2 ไร่

4.1.2 ผลการประเมินจากแบบสอบถามประชาชน

(1) ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 154 คน

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 96.4 รองลงมาประกอบอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 1.5 ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่มีอาชีพรองในการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 40.2 รองลงมาประกอบอาชีพรองด้านการเกษตร และด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 27.2 และร้อยละ 22.8 ตามลำดับ รองลงมามีผู้ตอบเท่ากัน คือเจ้าของธุรกิจและรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 3.3 และรองลงมามีผู้ตอบเท่ากัน คือประกอบอาชีพรองด้านประมง เป็นอสม. และแม่บ้าน คิดเป็น ร้อยละ 1.1

ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของชุมชน ประกอบด้วย ยางพารา มะม่วงหิมพานต์ กล้วย ข้าว ข้าวโพด สับปะรด เงาะ มันสำปะหลัง ทุเรียน ไข่ขางหม่น มะขาม และส้มโอ รวมทั้งการเลี้ยงสัตว์

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปีพ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 76,137 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 49,095 บาท/ปี รองลงมาได้จากรัฐสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 6,832 บาท/ปี และรายได้จากการรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 13,225 บาท/ปี ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากธุรกิจ/ค้าขาย จำนวน 360,000 บาท/ปี และที่มาของรายได้ต่ำสุดมาจากการรับจ้างทั่วไป จำนวน 1,000 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 59,302 บาท/ปี

(2) ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการฯ ใน 5 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วมการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และคุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง (คะแนนเต็ม 5.00)

ตารางแสดงประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.97	มาก
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.79	มาก
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.29	ปานกลาง
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.67	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.97	มาก

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟฟ้า ทำแนวกันไฟ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.01 รองลงมาป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 รองลงมาราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 และการมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97

มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ และ การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.81 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.74

มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.69 รองลงมาหนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.42 รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 และมีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.89

มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ 3.83 รองลงมาคือสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82 รองลงมาในระดับใกล้เคียงกันคือ ได้รับความสะดวกในการคมนาคม และสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และ 3.76 ตามลำดับ และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพออยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16

มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการฯ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.04 รองลงมา ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.99 ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.97 และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89

4.1.3 ผลสำเร็จและปัญหาอุปสรรคจากแบบสอบถามและเวทีประชุมผู้ที่เกี่ยวข้อง

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน มีผลสำเร็จ อาทิ

- ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาทรัพยากรป่าไม้ มีกิจกรรมป้องกันไฟป่า มีการปลูกหญ้าแฝกเพื่ออนุรักษ์ดิน มีการร่วมกันปลูกพืชผสมผสาน
- ปัจจุบันทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด และพื้นที่โดยรอบ มีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้น เนื่องจากราษฎรไม่มีการบุกรุกป่าไม้และไม่มีการทำไร่เลื่อนลอย
- โครงการมีการเพาะชำหญ้าแฝกแจกจ่ายแก่กับราษฎร ชาวบ้านมีความรู้ความเข้าใจในประโยชน์ของหญ้าแฝกที่ช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินได้เป็นอย่างดีมาก

ในส่วนของปัญหา อาทิ

- ราษฎรมีอาชีพเกษตรกรรม ทำนา ทำไร่ ทำสวน อาศัยน้ำตามธรรมชาติเป็นหลัก ซึ่งมีเพียงพอในช่วงฤดูฝน แต่น้ำยังคงไม่เพียงพอต่อการทำการเกษตรช่วงฤดูแล้ง ถึงแม้ว่าจะมีฝายไว้คอยกักเก็บน้ำ แต่ยังไม่เพียงพอสำหรับการเกษตรในช่วงฤดูแล้ง อยากให้มีการสร้างฝายชะลอน้ำเพิ่ม
- ราษฎรอยากให้โครงการฯ ขยายผลไปให้กับชุมชนข้างเคียงครอบคลุมในระดับตำบลเพิ่มมากขึ้น อยากให้มีโครงการปลูกป่าเพิ่มมากขึ้น รวมถึงมีการแจกต้นกล้าไม้และไม้ผลเพิ่มมากขึ้นทุกปี และพันธุ์ต้นกล้าไม้และไม้ผลให้ตรงตามความต้องการของชุมชน

4.2 ข้อเสนอแนะ

การดำเนินงานของโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ มีการดำเนินงานมาอย่างต่อเนื่องและมีผลสำเร็จที่เกิดขึ้น โดยในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อเสนอแนะในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

4.2.1 ด้านการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์จากหญ้าแฝก

- (1) ควรมีกิจกรรมเกี่ยวกับการขยายผลแนวพระราชดำริที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์ฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้ราษฎรในพื้นที่ได้เรียนรู้และนำไปปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะการปลูกหญ้าแฝกและการปลูกป่าตามแนวพระราชดำริ ให้ราษฎรในพื้นที่ได้เข้าใจและนำไปปฏิบัติอย่างถูกต้องและเหมาะสม
- (2) ควรมีการสร้างจิตสำนึกในการดูแลรักษาสภาพป่าและป้องกันการบุกรุกทำลายป่าอย่างต่อเนื่อง โดยการกำหนดเป็นกิจกรรมให้มีความสำคัญกับการป้องกันการบุกรุกพื้นที่ป่า เพื่อจะได้รักษาสภาพป่าไม่ให้อุดมสมบูรณ์อย่างยั่งยืน

4.2.2 ด้านคุณภาพชีวิต และความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

- (1) ควรมีการวางแผนในพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นโดยเฉพาะ แหล่งน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคและการเกษตร ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่เป็นรอยต่อกับเขตป่าสงวนแห่งชาติ รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจกับราษฎรในพื้นที่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับแนวทางในการใช้พื้นที่ป่าเพื่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ราษฎรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น
- (2) ควรส่งเสริมกลุ่มอาชีพต่าง ๆ เพื่อให้เกิดการต่อยอดผลผลิตทางการเกษตรให้สามารถจำหน่ายได้เพื่อให้ราษฎรมีรายได้เพิ่มขึ้น และรวมทั้งมีการพัฒนาช่องทางการตลาดที่เหมาะสม
- (3) ควรมีการกำหนดแผนป้องกันและการจัดการภัยพิบัติที่อาจเกิดขึ้นซึ่งกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ การประกอบอาชีพ เนื่องจากพื้นที่โครงการฯ อยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงจากภัยธรรมชาติสูง รวมถึงมีการชักจูงการปฏิบัติเป็นประจำด้วย

4.2.3 ด้านการบริหารโครงการ

- (1) หน่วยงานของกรมป่าไม้ที่รับผิดชอบในระดับจังหวัดควรมีการติดตามข้อมูลการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพื้นที่จากการที่ราษฎรได้เข้าร่วมโครงการทั้งด้านทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ และสังคม เช่น ความสมบูรณ์ของพื้นที่ป่า รายได้ของราษฎร คุณภาพชีวิตของราษฎรในพื้นที่ เป็นต้น
- (2) ควรมีการจัดทำแผนพัฒนาของโครงการฯ ในระยะ 3 ปี โดยบูรณาการกับแผนของหน่วยงานต่าง ๆ โดยเฉพาะหน่วยงานในระดับท้องถิ่น เพื่อให้เห็นเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาที่ชัดเจน และเป็นประโยชน์ในการติดตามประเมินผลต่อไป

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2559) **แผนแม่บทพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2560 – 2564)**. กรุงเทพฯ : บริษัท ลักกี้ สตาร์ มีเดีย จำกัด
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2557) **หญ้าแฝก 23 ปีของการสนองพระราชดำริ**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน กปร.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2557) **รายงานการประชุมสัมมนาโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ครั้งที่ 6**. กรุงเทพฯ : สำนักงาน กปร.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2557) **โครงการศึกษาป้องกันดินถล่ม** : สำนักงาน กปร.
- สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ. (2554) **รายงานการประเมินผลการใช้หญ้าแฝกเพื่อการอนุรักษ์ดินและน้ำนาร่องในพื้นที่ชะล้างพังทลายสูง จังหวัดอุดรธานี** : 2554
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. (2554) **แผนที่เสี่ยงภัยดินถล่มระดับชุมชน จังหวัดอุดรธานี** : 2554
- กัลยา วานิชย์บัญชา. 2542 **การวิเคราะห์สถิติ : สถิติเพื่อการตัดสินใจ** พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

เอกสารนำเสนอในที่ประชุม

- กรมป่าไม้(2565) **เอกสารนำเสนอผลการดำเนินงานโครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุดรธานี**

ภาคผนวก

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่ที่ 1 บ้านผักฮาด ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

● ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่หมู่ที่ 1 บ้านผักฮาด ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมา เป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 30.0 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 63.3 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 3 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 56.7 รองลงมา มีผู้ตอบเท่ากัน คือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี และ 61-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.7 ไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 6.7 และอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.3 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 52 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 86.7 รองลงมา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 10.0 และการศึกษาในระดับอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ และด้านการนับถือศาสนาทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	21	70.0
สมาชิกในครอบครัว	9	30.0
รวม	30	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1-3 คน	19	63.3
4-6 คน	10	33.3
7 คนขึ้นไป	1	3.3
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 3 คน/ครัวเรือน		
รวม	30	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	3.3
21-40 ปี	5	16.7
41-60 ปี	17	56.7
61-80	5	16.7
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	2	6.7
ระยะเวลาเฉลี่ย 52 ปี		
รวม	30	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	26	86.7
มัธยมศึกษา	3	10.0
อาชีวศึกษา	1	3.3
รวม	30	100
ศาสนา		
พุทธ	30	100
รวม	30	100

● ข้อมูลการประกอบอาชีพ

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 90.0 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 10.0 ดังตารางที่ 2

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรองในด้านการเกษตรและการรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมาประกอบอาชีพรับจ้างและอื่น ๆ ได้แก่ อสม. คิดเป็นร้อยละ 16.7 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	27	90.0
ไม่ตอบ	3	10.0
รวม	30	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	2	33.3
รับจ้าง	1	16.7
รับราชการ	2	33.3
อื่น ๆ ระบุ อสม.	1	16.7
รวม	6	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

- **สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน**

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกคนมีสถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว ดังตารางที่ 4

ด้านสถานะที่ดินทำกิน พบว่า ผู้ตอบทุกคนมีสถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ และมีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมามีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.0 ดังตารางที่ 5

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบทุกคนมีประเภทของเอกสารสิทธิเป็นแบบอื่น ๆ ได้แก่ ป่าสงวน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	30	100
รวม	30	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ที่อื่น ระบุ ป่าสงวน		
ต่ำกว่า 10 ไร่	6	20.0
11-20 ไร่	12	40.0
มากกว่า 20 ไร่	12	40.0
รวม	30	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
อื่น ๆ ระบุ ป่าสงวน	30	100
รวม	30	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

- ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปี พ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 125,853 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 75,000 บาท/ปี รองลงมาคือรายได้จากลูก/ญาติให้ เฉลี่ย 24,375 บาท/ปี และรายได้จากการหาของป่า เฉลี่ย 15,000 บาท/ปี

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการเกษตรและรับเงินเดือนประจำ จำนวนเท่ากัน 250,000บาท/ปี และที่มาของรายได้ต่ำสุดมาจากการรับจ้างทางการเกษตร รับจ้างทั่วไป และหาของป่า จำนวนเท่ากัน 5,000 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการรับเงินเดือนประจำ เฉลี่ย 135,500 บาท/ปี รองลงมาคือการเกษตร เฉลี่ย 75,000 บาท/ปี และธุรกิจ/ค้าขาย เฉลี่ย 40,000 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 10,600 บาท/ปี รองลงมาคือ หาของป่า เฉลี่ย 15,000บาท/ปี และรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 20,625 บาท/ปี ดังตารางที่ 8

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 125,853 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 98,100 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 7 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	125,853	40,000	320,000

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	75,000	10,000	250,000	30
2. รับจ้างทางการเกษตร	20,625	5,000	30,000	8
3. รับจ้างทั่วไป	21,000	5,000	50,000	5
4. ธุรกิจ/ค้าขาย	40,000	40,000	40,000	2
5. รับเงินเดือนประจำ	135,500	12,000	250,000	4
6. รายได้จากลูก/ญาติให้	24,375	10,000	90,000	16
7. จากสวัสดิการของรัฐ	10,600	7,200	15,600	6
8. หาของป่า	15,000	5,000	20,000	12

ตารางที่ 9 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	98,100	40,000	300,000

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 4 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.14 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ และคุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.91 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ดังตารางที่ 10

ตารางแสดงประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.14	มาก
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.91	มาก
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.62	มาก
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.91	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	4.15	มาก

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.23 รองลงมาคือราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่า ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.20 มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 และป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบ มีความอุดมสมบูรณ์ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	4.14	มาก
1. ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	4.20	มาก
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.13	มาก
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	4.23	มาก

มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ และการปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้น ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้น ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.91	มาก
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.83	มาก
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	3.80	มาก

มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่าการประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.80 รองลงมาคือ หนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัว ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และมีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.62	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	3.80	มาก
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.38	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.60	มาก
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.70	มาก

มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.07 รองลงมาคือ สถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ได้รับความสะดวกในการคมนาคม ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวก ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ซัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ดังตารางที่ 14

นอกจากนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 96.7 และมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 93.3 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 93.3 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.91	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.83	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.60	มาก
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคม สามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	4.07	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	4.03	มาก

ตารางที่ 15 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาเสพติด		
ไม่มี	1	3.3
มี	29	96.7
รวม	30	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ		
ไม่เพียงพอ	2	6.7
เพียงพอ	28	93.3
รวม	30	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	2	6.7
เพียงพอ	28	93.3
รวม	30	100

มิตินี้ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.43 รองลงมาคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็ว ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.10 และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำ กล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ และได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.03 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 มิตินี้ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิตินี้ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	4.15	มาก
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	4.03	มาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	4.43	มากที่สุด
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ มากน้อยเพียงใด	4.03	มาก
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	4.10	มาก

- **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ**

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่ที่ 2 บ้านห้วยเตือ ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

- **ข้อมูลทั่วไป**

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่หมู่ที่ 2 บ้านห้วยเตือ ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 21 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมา เป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีผู้ตอบเท่ากัน คือ เป็นผู้อาศัย รวมถึงไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.8 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ

66.7 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 3 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมา อาศัยอยู่ในพื้นที่ 61-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีผู้ตอบเท่ากัน คือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี และอาศัยอยู่ในพื้นที่ 81 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 4.8 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 59 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 57.1 รองลงมา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.1 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.8 ตามลำดับ และด้านการนับถือศาสนาทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	12	57.1
สมาชิกในครอบครัว	7	33.3
ผู้อาศัย	1	4.8
ไม่ตอบ	1	4.8
รวม	21	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1-3 คน	14	66.7
4-6 คน	7	33.3
7 คนขึ้นไป	0	0.0
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 3 คน/ครัวเรือน		
รวม	21	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.0
21-40 ปี	1	4.8
41-60 ปี	12	57.1
61-80	7	33.3
81 ปีขึ้นไป	1	4.8
ระยะเวลาเฉลี่ย 59 ปี		
รวม	21	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	12	57.1
มัธยมศึกษา	8	38.1
ไม่ตอบ	1	4.8
รวม	21	100
ศาสนา		
พุทธ	21	100
รวม	21	100

● **ข้อมูลการประกอบอาชีพ**

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 95.2 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.8 ดังตารางที่ 2

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพรองมีผู้ตอบเท่ากัน คือ ในด้านการเกษตร เลี้ยงสัตว์ และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 33.3 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	20	95.2
ไม่ตอบ	1	4.8
รวม	21	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	1	33.3
เลี้ยงสัตว์	1	33.3
รับราชการ	1	33.3
รวม	3	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 95.2 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.8 ดังตารางที่ 4

ด้านสถานะที่ดินทำกิน แบ่งเป็น 2 สถานะ ดังนี้

1) สถานะที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.3

2) สถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน มากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 47.6 รองลงมา มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 42.9 และมีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 9.5 ดังตารางที่ 5

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าสงวน คิดเป็นร้อยละ 65.2 รองลงมา มีเอกสาร สปก./สปก. 4-01 คิดเป็นร้อยละ 34.8 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	95.2
ไม่ตอบ	1	4.8
รวม	21	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	1	33.3
11-20 ไร่	2	66.7
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	3	100
ที่อื่น ระบุ ป่าสงวน		
ต่ำกว่า 10 ไร่	2	9.5
11-20 ไร่	9	42.9
มากกว่า 20 ไร่	10	47.6
รวม	21	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สปก./สปก.4-01	8	34.8
อื่น ๆ ระบุ ป่าสงวน	15	65.2
รวม	23	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● **ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย**

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปีพ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 69,371 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 50,000 บาท/ปี รองลงมาได้จากรายได้จากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 6,800 บาท/ปี และรายได้จากลูก/ญาติให้ เฉลี่ย 22,000 บาท/ปี

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากรับเงินเดือนประจำ จำนวน 180,000 บาท/ปี และที่มาของรายได้ต่ำสุดมาจากสวัสดิการของรัฐ จำนวน 2,400 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการรับเงินเดือนประจำ เฉลี่ย 180,000 บาท/ปี รองลงมาคือ การเกษตร เฉลี่ย 50,000 บาท/ปี และรายได้จากลูก/ญาติให้ เฉลี่ย 22,000 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 6,800 บาท/ปี รองลงมาคือ รับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 10,000 บาท/ปี และการรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 17,000 บาท/ปี ดังตารางที่ 8

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 69,371 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 47,368 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 7 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	69,371	42,000	230,000

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	50,000	20,000	100,000	20
2. รับจ้างทางการเกษตร	10,000	10,000	10,000	1
3. รับจ้างทั่วไป	17,000	10,000	24,000	2
4. รับเงินเดือนประจำ	180,000	180,000	180,000	1
5. รายได้จากลูก/ญาติให้	22,000	10,000	40,000	5
6. จากสวัสดิการของรัฐ	6,800	2,400	12,000	16

ตารางที่ 9 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	47,368	20,000	150,000

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 4 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.58 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก คุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 10

ตารางแสดงประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.77	มาก
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.50	มาก
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.08	ปานกลาง
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.45	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.58	มาก

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับมาก และมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 และป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.71 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.77	มาก
1. ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	3.71	มาก
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.81	มาก
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.81	มาก
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.76	มาก

มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.71 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.33 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.50	มาก
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.33	ปานกลาง
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	3.52	มาก
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.71	มาก
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	3.43	มาก

มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่าการประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.43 รองลงมาคือ หนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.24 รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.90 และมีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.08	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	3.43	มาก
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.76	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.90	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.24	ปานกลาง

มิตินี้ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.71 รองลงมาคือ สถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ได้รับความสะดวกในการคมนาคม และได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.76 ดังตารางที่ 14

นอกจากนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 47.6 และมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 23.8 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 23.8 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.45	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.71	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.76	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคม สามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.57	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.57	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.62	มาก

ตารางที่ 15 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาเสพติด		
ไม่มี	11	52.4
มี	10	47.6
รวม	21	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ		
ไม่เพียงพอ	16	76.2
เพียงพอ	5	23.8
รวม	21	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	16	76.2
เพียงพอ	5	23.8
รวม	21	100

มิตินี้ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็ว ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.76 รองลงมาคือ ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 มิตินี้ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิตินี้ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.58	มาก
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	3.43	มาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.62	มาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ มากน้อยเพียงใด	3.52	มาก
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.76	มาก

- ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่ที่ 3 บ้านต้นขุ่น ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

- ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่หมู่ที่ 3 บ้านต้นขุ่น ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 13 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 61.5 รองลงมาเป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 30.8 และเป็นผู้อาศัย คิดเป็น

ร้อยละ 7.7 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 53.8 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.8 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 15.4 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 3 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 38.5 รองลงมาอาศัยอยู่ในพื้นที่ 61-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.8 ไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 15.4 และมีผู้ตอบเท่ากัน คือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่า 20 ปี รวมถึงอาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 7.7 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 52 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 61.5 และการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.5 ตามลำดับ และด้านการนับถือศาสนาทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	4	30.8
สมาชิกในครอบครัว	8	61.5
ผู้อาศัย	1	7.7
รวม	13	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1-3 คน	7	53.8
4-6 คน	4	30.8
7 คนขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	2	15.4
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 3 คน/ครัวเรือน		
รวม	13	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	7.7
21-40 ปี	1	7.7
41-60 ปี	5	38.5
61-80	4	30.8
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	2	15.4
ระยะเวลาเฉลี่ย 52 ปี		
รวม	13	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	8	61.5
มัธยมศึกษา	5	38.5
รวม	13	100
ศาสนา		
พุทธ	13	100
รวม	13	100

● **ข้อมูลการประกอบอาชีพ**

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 92.3 และมีอาชีพรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 7.7 ดังตารางที่ 2

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรองในการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 53.3 รองลงมาด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 26.7 ด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 13.3 และด้านการประมง คิดเป็นร้อยละ 6.7 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	12	92.3
รับราชการ	1	7.7
รวม	13	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	4	26.7
เลี้ยงสัตว์	2	13.3
รับจ้าง	8	53.3
ประมง	1	6.7
รวม	15	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกคนมีสถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว ดังตารางที่ 4

ด้านสถานะที่ดินทำกิน แบ่งเป็น 2 สถานะ ดังนี้

- 1) สถานะที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว พบว่า มีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100
- 2) สถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน/ป่าอนุรักษ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมาต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 8.3 ดังตารางที่ 5

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นพื้นที่ป่าสงวน คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมามีเอกสาร นส.3/นส.3ก. คิดเป็นร้อยละ 20.0 ไม่มีเอกสารสิทธิ คิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีเอกสาร สปก./สปก. 4-01 คิดเป็นร้อยละ 6.7 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	13	100
รวม	13	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	0	0.0
11-20 ไร่	0	0.0
มากกว่า 20 ไร่	1	100
รวม	1	100
ที่อื่น ระบุ ป่าสงวน ป่าอนุรักษ์		
ต่ำกว่า 10 ไร่	4	33.3
11-20 ไร่	7	58.3
มากกว่า 20 ไร่	1	8.3
รวม	12	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นส.3/นส.3ก.	3	20.0
สปก./สปก. 4-01	1	6.7
อื่นๆ ระบุ ป่าสงวน	9	60.0
ไม่มีเอกสารสิทธิ	2	13.3
รวม	15	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● **ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย**

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปี พ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 77,838 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 42,917 บาท/ปี รองลงมามีรายได้จากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 4,800 บาท/ปี และรายได้จากรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 13,000 บาท/ปี

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากรับเงินเดือนประจำ จำนวน 180,000 บาท/ปี และที่มาจากรายได้ต่ำสุดมาจากการรับจ้างทั่วไป จำนวน 2,000 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากรับเงินเดือนประจำ เฉลี่ย 94,500 บาท/ปี รองลงมาคือ ธุรกิจ/ค้าขาย เฉลี่ย 60,000 บาท/ปี และการเกษตร เฉลี่ย 42,917 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 3,000 บาท/ปี รองลงมาคือ จากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 4,800 บาท/ปี และการรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 13,000 บาท/ปี ดังตารางที่ 8

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 77,838 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 55,615 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 7 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	77,838	33,400	180,000

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	42,917	20,000	100,000	12
2. รับจ้างทางการเกษตร	3,000	3,000	3,000	1
3. รับจ้างทั่วไป	13,000	2,000	30,000	4
4. ธุรกิจ/ค้าขาย	60,000	60,000	60,000	1
5. รับเงินเดือนประจำ	94,500	9,000	180,000	2
6. รายได้จากลูก/ญาติให้	26,750	5,500	48,000	2
7. จากสวัสดิการของรัฐ	4,800	2,400	10,800	8

ตารางที่ 9 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	55,615	20,000	105,000

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 4 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.79 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก คุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.68 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.16 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.79	มาก
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.60	มาก
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.16	ปานกลาง
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.68	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.83	มาก

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.92 รองลงมา การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ	3.79	มาก
1. ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	3.92	มาก
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.62	มาก
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.77	มาก
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.85	มาก

มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.77 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.60	มาก
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.69	มาก
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	3.62	มาก
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.31	ปานกลาง
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	3.77	มาก

มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่าการประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.62 รองลงมาหนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 และมีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.54 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.16	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	3.62	มาก
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.54	น้อย
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.15	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.31	ปานกลาง

มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวก ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือ ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วถึง และได้รับความสะดวกในการคมนาคม ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.85 สถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.38 และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 ดังตารางที่ 14

นอกจากนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 61.5 และมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 84.6 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 84.6 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.68	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.31	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคม สามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.85	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทีที่มากน้อยเพียงใด	3.85	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.38	ปานกลาง

ตารางที่ 15 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาเสพติด	ไม่มี	38.5
	มี	61.5
	รวม	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ	ไม่เพียงพอ	15.4
	เพียงพอ	84.6
	รวม	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว	ไม่เพียงพอ	15.4
	เพียงพอ	84.6
	รวม	100

มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็ว ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.92 ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การอนุรักษ์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.83	มาก
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การอนุรักษ์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	3.62	มาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.77	มาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ มากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.92	มาก

● **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ**

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่ที่ 4 บ้านห้วยคอม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

● ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่หมู่ที่ 4 บ้านห้วยคอม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 21 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 81.0 รองลงมา เป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 14.3 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.8 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 52.4 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 47.6 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 42.9 รองลงมา อาศัยอยู่ในพื้นที่ 61-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.3 อาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 14.3 และมีผู้ตอบเท่ากัน คือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่า 20 ปี รวมถึงไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.8 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 53 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 38.1 รองลงมา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.3 ไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 23.8 และการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า คิดเป็นร้อยละ 4.8 ตามลำดับ และด้านการนับถือศาสนา ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	17	81.0
สมาชิกในครอบครัว	3	14.3
ไม่ตอบ	1	4.8
รวม	21	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1-3 คน	10	47.6
4-6 คน	11	52.4
7 คนขึ้นไป	0	0.0
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	21	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	4.8
21-40 ปี	3	14.3
41-60 ปี	9	42.9
61-80	7	33.3
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	1	4.8
ระยะเวลาเฉลี่ย 53 ปี		
รวม	21	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	8	38.1
มัธยมศึกษา	7	33.3
ปริญญาตรีหรือสูงกว่า	1	4.8
ไม่ตอบ	5	23.8
รวม	21	100
ศาสนา		
พุทธ	21	100
รวม	21	100

● **ข้อมูลการประกอบอาชีพ**

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 57.1 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 42.9 ดังตารางที่ 2

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรองในด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 44.0 รองลงมา ด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 32.0 การรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 120.0 และเป็นเจ้าของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 4.0 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	12	57.1
ไม่ตอบ	9	42.9
รวม	21	100

ตารางที่ 3 อาชีพครอง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	11	44.0
เลี้ยงสัตว์	8	32.0
เจ้าของธุรกิจ	1	4.0
รับจ้าง	5	20.0
รวม	25	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● **สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน**

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.8 ดังตารางที่ 4

ด้านสถานะที่ดินทำกิน แบ่งเป็น 2 สถานะ ดังนี้

- 1) สถานะที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.0 และมีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.0
- 2) สถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน พบว่า มีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังตารางที่ 5

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ มีเอกสาร สปก./สปก. 4-01 คิดเป็นร้อยละ 95.2 และเป็นพื้นที่ป่าสงวน คิดเป็นร้อยละ 4.8 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	20	95.2
ไม่ตอบ	1	4.8
รวม	21	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	5	25.0
11-20 ไร่	13	65.0
มากกว่า 20 ไร่	2	10.0
รวม	20	100
ที่อื่น ระบุ ป่าสงวน		
ต่ำกว่า 10 ไร่	0	0.0
11-20 ไร่	0	0.0
มากกว่า 20 ไร่	1	100
รวม	1	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สปก./สปก. 4-01	20	95.2
อื่นๆ ระบุ ป่าสงวน	1	4.8
รวม	21	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● **ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย**

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปี พ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 47,057 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 26,842 บาท/ปี รองลงมามีรายได้จากรับจ้างทางการเกษตร 13,056 บาท/ปี และรายได้จากรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 13,077 บาท/ปี

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการเกษตร จำนวน 50,000 บาท/ปี และที่มาของรายได้ต่ำสุดมาจากสวัสดิการของรัฐ จำนวน 3,600 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการเกษตร เฉลี่ย 26,842 บาท/ปี รองลงมาคือ รายได้จากลูก/ญาติให้ เฉลี่ย 20,000 บาท/ปี และรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 13,077 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 4,800บาท/ปี รองลงมาคือจากรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 13,056 บาท/ปี ดังตารางที่ 8

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 47,057 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 29,667 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 7 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	47,057	10,000	80,000

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่างๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	26,842	10,000	50,000	19
2. รับจ้างทางการเกษตร	13,056	5,000	20,000	18
3. รับจ้างทั่วไป	13,077	10,000	30,000	13
4. รายได้จากลูก/ญาติให้	20,000	20,000	20,000	1
5. จากสวัสดิการของรัฐ	4,800	3,600	10,800	12

ตารางที่ 9 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	29,667	8,000	70,000

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 4 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 การประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย คุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.79 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.77 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.73 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ	3.73	มาก
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.59	มาก
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.47	มาก
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.79	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.77	มาก

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.81 รองลงมา ป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.76 การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ	3.73	มาก
1. ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	3.76	มาก
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.81	มาก
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.62	มาก
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.71	มาก

มิตินี้ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.57 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 มิตินี้ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิตินี้ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.59	มาก
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นเล็กน้อยเพียงใด	3.57	มาก
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่านเล็กน้อยเพียงใด	3.62	มาก
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นเล็กน้อยเพียงใด	3.48	มาก
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่านเล็กน้อยเพียงใด	3.67	มาก

มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.67 รองลงมาคือ หนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.48 มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.43 และรายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.29 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.47	มาก
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	3.67	มาก
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.43	มาก
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.29	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.48	มาก

มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า สถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.05 รองลงมาคือ สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวก ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ได้รับความสะดวกในการคมนาคมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.62 ดังตารางที่ 14

นอกจากนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 19.0 และมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 95.2 และอาหารที่บริโภคในครัวเรือนมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 95.2 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.79	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.90	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.62	มาก
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.71	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งที่มากน้อยเพียงใด	3.67	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	4.05	มาก

ตารางที่ 15 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาเสาเสตติง		
ไม่มี	17	81.0
มี	4	19.0
รวม	21	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ		
ไม่เพียงพอ	1	4.8
เพียงพอ	20	95.2
รวม	21	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	1	4.8
เพียงพอ	20	95.2
รวม	21	100

มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการพบว่า ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็ว ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 รองลงมาคือ ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้เต็มที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.76 และมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.77	มาก
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	3.71	มาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.81	มาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ มากน้อยเพียงใด	3.76	มาก
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.81	มาก

● **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ**

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่ที่ 5 บ้านห้วยเนียม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

● **ข้อมูลทั่วไป**

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟู ทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่หมู่ที่ 5 บ้านห้วยเนียม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ เป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 33.3 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.2 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.2 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็น ร้อยละ 70.8 รองลงมา อาศัยอยู่ในพื้นที่ 61-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.7 อาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 50 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.5 และการศึกษาระดับอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ และด้านการนับถือศาสนาทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	8	33.3
สมาชิกในครอบครัว	15	62.5
ไม่ตอบ	1	4.2
รวม	24	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1-3 คน	9	37.5
4-6 คน	14	58.3
7 คนขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	1	4.2
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	24	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.0
21-40 ปี	3	12.5
41-60 ปี	17	70.8
61-80	4	16.7
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 50 ปี		
รวม	24	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	14	58.3
มัธยมศึกษา	9	37.5
อาชีวศึกษา	1	4.2
รวม	24	100
ศาสนา		
พุทธ	24	100
รวม	24	100

● ข้อมูลการประกอบอาชีพ

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 95.8 และเป็นผู้พิการ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ดังตารางที่ 2

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรองในการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมา ด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 41.2 และเป็นเจ้าของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 11.8 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	23	95.8
อื่น ๆ ระบุ ผู้พิการ	1	4.2
รวม	24	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เลี้ยงสัตว์	7	41.2
เจ้าของธุรกิจ	2	11.8
รับจ้าง	8	47.1
รวม	17	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 95.8 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.2 ดังตารางที่ 4

ด้านสถานะที่ดินทำกิน แบ่งเป็น 2 สถานะ ดังนี้

- 1) สถานะที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน มากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.0
- 2) สถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ และมีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ดังตารางที่ 5

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีเอกสาร สปก./สปก. 4-01 คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา นส.3/นส.3ก. คิดเป็นร้อยละ 43.9 และเป็นพื้นที่ป่าสงวน/พื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 4.9 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	23	95.8
ไม่ตอบ	1	4.2
รวม	24	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	8	33.3
11-20 ไร่	6	25.0
มากกว่า 20 ไร่	10	41.7
รวม	24	100
ที่อื่น ระบุ ป่าสงวน		
ต่ำกว่า 10 ไร่	2	50.0
11-20 ไร่	2	50.0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	4	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นส.3/นส.3ก.	18	43.9
สปก./สปก. 4-01	21	51.2
อื่น ๆ ระบุ ป่าสงวน/พื้นที่สาธารณะ	2	4.9
รวม	41	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปี พ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 56,083 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 37,591 บาท/ปี รองลงมาได้จากรัฐสวัสดิการของรัฐ 5,250 บาท/ปี และรายได้จากรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 11,250 บาท/ปี

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการเกษตร จำนวน 150,000 บาท/ปี และที่ต่ำสุดของรายได้ต่ำสุดมาจากสวัสดิการของรัฐ จำนวน 3,600 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 71,667 บาท/ปี รองลงมาคือ จากการเกษตร เฉลี่ย 37,591 บาท/ปี และจากธุรกิจ/ค้าขาย เฉลี่ย 30,000 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากรัฐสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 5,250 บาท/ปี รองลงมาคือจากรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 11,250 บาท/ปี และจากรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 11,667 บาท/ปี ดังตารางที่ 8

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 56,083 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 55,542 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 7 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	56,083	13,600	173,600

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	37,591	5,000	150,000	22
2. รับจ้างทางการเกษตร	11,250	5,000	20,000	4
3. รับจ้างทั่วไป	11,667	5,000	20,000	3
4. ธุรกิจ/ค้าขาย	30,000	30,000	30,000	1
5. รายได้จากลูก/ญาติให้	24,000	10,000	50,000	3
6. จากสวัสดิการของรัฐ	5,250	3,600	16,800	8
7. อื่น ๆ ระบุ เลี้ยงสัตว์	71,667	15,000	100,000	3

ตารางที่ 9 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	55,542	5,000	150,000

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 4 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.72 มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.95 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ	4.64	มากที่สุด
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	4.69	มากที่สุด
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.52	มาก
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.95	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	4.72	มากที่สุด

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.79 รองลงมา มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ และการมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากัน 4.54 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ	4.64	มากที่สุด
1. ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	4.54	มากที่สุด
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	4.79	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.67	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	4.54	มากที่สุด

มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.75 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	4.69	มากที่สุด
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นมากน้อยเพียงใด	4.67	มากที่สุด
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	4.75	มากที่สุด
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด	4.62	มากที่สุด
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	4.71	มากที่สุด

มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.25 รองลงมาคือ หนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 และมีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 และ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิตินี้ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.52	มาก
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	4.25	มากที่สุด
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.75	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.83	มาก

มิตินี้ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวก ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.38 รองลงมาคือ ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันที่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ได้รับความสะดวกในการคมนาคมในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 สถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียง มีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน ในระดับมากที่สุดมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ดังตารางที่ 14

นอกจากนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 91.7 และทุกคนมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ รวมถึงอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.95	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	4.38	มากที่สุด
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.08	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	4.09	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งปีมากน้อยเพียงใด	4.25	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.96	มาก

ตารางที่ 15 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาเสพติด		
ไม่มี	2	8.3
มี	22	91.7
รวม	24	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	24	100
รวม	24	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	24	100
รวม	24	100

มิตินี้ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งาน ได้อย่างเต็มที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็ว ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.75 และได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 มิตินี้ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิตินี้ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	4.72	มากที่สุด
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	4.75	มากที่สุด
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	4.63	มากที่สุด
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้เต็มที่ มากน้อยเพียงใด	4.75	มากที่สุด
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	4.75	มากที่สุด

● **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ**

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 95.8 และมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ อยากให้โครงการต่าง ๆ เข้ามาในพื้นที่ให้ตรงกับฤดูกาลเพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ 4.2 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	23	95.8
มีข้อเสนอแนะ ได้แก่:- อยากให้โครงการต่าง ๆ เข้ามาในพื้นที่ให้ตรงกับฤดูกาลเพาะปลูก	1	4.2
รวม	24	100

5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่ที่ 5 บ้านห้วยเนียม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

● ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าพรุที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่หมู่ที่ 5 บ้านห้วยเนียม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 24 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 33.3 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.2 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.2 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 70.8 รองลงมา อาศัยอยู่ในพื้นที่ 61-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 16.7 อาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 12.5 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 50 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 37.5 และการศึกษาระดับอาชีวศึกษา คิดเป็นร้อยละ 4.2 ตามลำดับ และด้านการนับถือศาสนาทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	8	33.3
สมาชิกในครอบครัว	15	62.5
ไม่ตอบ	1	4.2
รวม	24	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1-3 คน	9	37.5
4-6 คน	14	58.3
7 คนขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	1	4.2
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	24	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.0
21-40 ปี	3	12.5
41-60 ปี	17	70.8
61-80	4	16.7
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 50 ปี		
รวม	24	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	14	58.3
มัธยมศึกษา	9	37.5
อาชีวศึกษา	1	4.2
รวม	24	100
ศาสนา		
พุทธ	24	100
รวม	24	100

● ข้อมูลการประกอบอาชีพ

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 95.8 และเป็นผู้พิการ คิดเป็นร้อยละ 4.2 ดังตารางที่ 2

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรองในการรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 47.1 รองลงมา ด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 41.2 และเป็นเจ้าของธุรกิจ คิดเป็นร้อยละ 11.8 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	23	95.8
อื่น ๆ ระบุ ผู้พิการ	1	4.2
รวม	24	100

ตารางที่ 3 อาชีพครอง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เลี้ยงสัตว์	7	41.2
เจ้าของธุรกิจ	2	11.8
รับจ้าง	8	47.1
รวม	17	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 95.8 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 4.2 ดังตารางที่ 4

ด้านสถานะที่ดินทำกิน แบ่งเป็น 2 สถานะ ดังนี้

- 1) สถานะที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน มากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 41.7 รองลงมา มีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.0
- 2) สถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ และมีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ ในสัดส่วนเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 50.0 ดังตารางที่ 5

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่ มีเอกสาร สปก./สปก. 4-01 คิดเป็นร้อยละ 51.2 รองลงมา นส.3/นส.3ก. คิดเป็นร้อยละ 43.9 และเป็นพื้นที่ป่าสงวน/พื้นที่สาธารณะ คิดเป็นร้อยละ 4.9 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	23	95.8
ไม่ตอบ	1	4.2
รวม	24	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	8	33.3
11-20 ไร่	6	25.0
มากกว่า 20 ไร่	10	41.7
รวม	24	100
ที่อื่น ระบุ ป่าสงวน		
ต่ำกว่า 10 ไร่	2	50.0
11-20 ไร่	2	50.0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	4	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นส.3/นส.3ก.	18	43.9
สปก./สปก. 4-01	21	51.2
อื่น ๆ ระบุ ป่าสงวน/พื้นที่สาธารณะ	2	4.9
รวม	41	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● **ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย**

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปี พ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 56,083 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 37,591 บาท/ปี รองลงมามีรายได้จากสวัสดิการของรัฐ 5,250 บาท/ปี และรายได้จากรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 11,250 บาท/ปี

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการเกษตร จำนวน 150,000 บาท/ปี และที่มาของรายได้ต่ำสุดมาจากสวัสดิการของรัฐ จำนวน 3,600 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการเลี้ยงสัตว์ เฉลี่ย 71,667 บาท/ปี รองลงมาคือ จากการเกษตร เฉลี่ย 37,591 บาท/ปี และจากธุรกิจ/ค้าขาย เฉลี่ย 30,000 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 5,250 บาท/ปี รองลงมาคือ จากรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 11,250 บาท/ปี และจากรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 11,667บาท/ปี ดังตารางที่ 8

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 56,083 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 55,542 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 7 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	56,083	13,600	173,600

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่างๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	37,591	5,000	150,000	22
2. รับจ้างทางการเกษตร	11,250	5,000	20,000	4
3. รับจ้างทั่วไป	11,667	5,000	20,000	3
4. ธุรกิจ/ค้าขาย	30,000	30,000	30,000	1
5. รายได้จากลูก/ญาติให้	24,000	10,000	50,000	3
6. จากสวัสดิการของรัฐ	5,250	3,600	16,800	8
7. อื่น ๆ ระบุ เลี้ยงสัตว์	71,667	15,000	100,000	3

ตารางที่ 9 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	55,542	5,000	150,000

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 4 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.72 มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.69 มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.64 มีระดับความคิดเห็นในระดับมากที่สุด คุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.95 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.52 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ	4.64	มากที่สุด
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	4.69	มากที่สุด
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.52	มาก
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.95	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	4.72	มากที่สุด

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.79 รองลงมา มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 ป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ และการมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.54 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 11 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ	4.64	มากที่สุด
1. ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นเพียงใด	4.54	มากที่สุด
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้นเพียงใด	4.79	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากขึ้นเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	4.67	มากที่สุด
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากขึ้นเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	4.54	มากที่สุด

มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.75 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.71 การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.67 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.62 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	4.69	มากที่สุด
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ ขึ้นมากน้อยเพียงใด	4.67	มากที่สุด
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่าน มากน้อยเพียงใด	4.75	มากที่สุด
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นมากน้อย เพียงใด	4.62	มากที่สุด
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่าน มากน้อยเพียงใด	4.71	มากที่สุด

มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.25 รองลงมาคือ หนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.83 รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.25 และมีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.75 และ ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.52	มาก
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	4.25	มากที่สุด
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อย เพียงใด	2.75	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.25	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.83	มาก

มิตินี้ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวก ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.38 รองลงมาคือ ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.25 ได้รับความสะดวกในการคมนาคมในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 สถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน ในระดับมากมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.96 และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08 ดังตารางที่ 14

นอกจากนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 91.7 และทุกคนมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ รวมถึงอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 มิตินี้ 4 คุณภาพชีวิต

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิตินี้ 4 คุณภาพชีวิต	3.95	มาก
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	4.38	มากที่สุด
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.08	ปานกลาง
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	4.09	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งที่มากน้อยเพียงใด	4.25	มากที่สุด
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.96	มาก

ตารางที่ 15 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาเสพติด		
ไม่มี	2	8.3
มี	22	91.7
รวม	24	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	24	100
รวม	24	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	24	100
รวม	24	100

มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่างๆ ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็ว ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.75 และได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชน ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.63 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	4.72	มากที่สุด
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	4.75	มากที่สุด
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไข ปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	4.63	มากที่สุด
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที มากน้อยเพียงใด	4.75	มากที่สุด
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหา ตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	4.75	มากที่สุด

● **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ**

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 95.8 และมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ อยากให้โครงการต่างๆ เข้ามาในพื้นที่ให้ตรงกับฤดูกาลเพาะปลูก คิดเป็นร้อยละ 4.2 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	23	95.8
มีข้อเสนอแนะ ได้แก่:- อยากให้โครงการต่าง ๆ เข้ามาในพื้นที่ให้ตรงกับ ฤดูกาลเพาะปลูก	1	4.2
รวม	24	100

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่ที่ 6 บ้านเพี้ย ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

● ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่หมู่ที่ 6 บ้านเพี้ย ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 16 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 70.0 รองลงมา เป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 30.0 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 56.3 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 และมีผู้ตอบเท่ากัน คือ มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 คนขึ้นไป รวมถึงไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 6.3 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา อาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 18.8 และมีผู้ตอบเท่ากัน คือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ 61-80 ปี รวมถึงไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 12.5 และอาศัยอยู่ในพื้นที่ต่ำกว่า 20 ปี คิดเป็นร้อยละ 6.3 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 45 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 62.5 รองลงมา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 31.3 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 6.3 ตามลำดับ และด้านการนับถือศาสนาทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	10	70.0
สมาชิกในครอบครัว	6	30.0
รวม	16	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1-3 คน	5	31.3
4-6 คน	9	56.3
7 คนขึ้นไป	1	6.3
ไม่ตอบ	1	6.3
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	16	100

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	1	6.3
21-40 ปี	3	18.8
41-60 ปี	8	50.0
61-80	2	12.5
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ไม่ตอบ	2	12.5
ระยะเวลาเฉลี่ย 45 ปี		
รวม	16	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	10	62.5
มัธยมศึกษา	5	31.3
ไม่ตอบ	1	6.3
รวม	16	100
ศาสนา		
พุทธ	16	100
รวม	16	100

- ข้อมูลการประกอบอาชีพ

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 87.5 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 12.5 ดังตารางที่ 2

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรองในด้านการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 40.0 รองลงมา มีผู้ตอบเท่ากัน คือ ด้านการเกษตร การรับจ้าง และเป็นแม่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 20.0 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	14	87.5
ไม่ตอบ	2	12.5
รวม	16	100

ตารางที่ 3 อาชีพครอง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	1	20.0
เลี้ยงสัตว์	2	40.0
รับจ้าง	1	20.0
อื่น ๆ ระบุ แม่บ้าน	1	20.0
รวม	5	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● **สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน**

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกคนมีสถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว ดังตารางที่ 4

ด้านสถานะที่ดินทำกิน แบ่งเป็น 2 สถานะ ดังนี้

- 1) สถานะที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 46.7 รองลงมา มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 33.3 และมีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 20.0
- 2) สถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน/ป่าอนุรักษ์ พบว่า ส่วนใหญ่มีผู้ตอบเท่ากัน คือ มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ และมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 50.0 ดังตารางที่ 5

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีเอกสาร สปก./สปก. 4-01 คิดเป็นร้อยละ 93.8 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 6.3 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	16	100
รวม	16	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	3	20.0
11-20 ไร่	5	33.3
มากกว่า 20 ไร่	7	46.7
รวม	15	100
ที่อื่น ระบุ ป่าสงวน ป่าอนุรักษ์		
ต่ำกว่า 10 ไร่	0	0.0
11-20 ไร่	2	50.0
มากกว่า 20 ไร่	2	50.0
รวม	4	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สปก./สปก. 4-01	15	93.8
ไม่ตอบ	1	6.3
รวม	16	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปี พ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 72,900 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 50,625 บาท/ปี รองลงมามีรายได้จากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 5,117 บาท/ปี

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากลูก/ญาติให้ จำนวน 200,000 บาท/ปี และที่มาของรายได้ต่ำสุดมาจากสวัสดิการของรัฐ จำนวน 2,200 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากลูก/ญาติให้เฉลี่ย 105,000 บาท/ปี รองลงมาคือ ธุรกิจ/ค้าขาย เฉลี่ย 60,000 บาท/ปี และการเกษตร เฉลี่ย 50,625 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 5,000 บาท/ปี รองลงมาคือ จากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 5,117 บาท/ปี และการรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 10,000 บาท/ปี ดังตารางที่ 8

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 72,900 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 55,615 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 7 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	72,900	42,000	300,000

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่างๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	50,625	30,000	100,000	16
2. รับจ้างทางการเกษตร	10,000	10,000	10,000	2
3. รับจ้างทั่วไป	5,000	5,000	5,000	1
4. ธุรกิจ/ค้าขาย	60,000	60,000	60,000	1
5. รายได้จากลูก/ญาติให้	105,000	10,000	200,000	2
6. จากสวัสดิการของรัฐ	5,117	2,200	12,000	12

ตารางที่ 9 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	55,615	20,000	105,000

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 4 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.82 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.30 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง คุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.12 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.05 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ	3.82	มาก
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.30	ปานกลาง
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.05	ปานกลาง
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.12	ปานกลาง
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.78	มาก

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.94 รองลงมาคือ ป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 และการมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรธรรมชาติ	3.82	มาก
1. ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	3.87	มาก
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.81	มาก
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ตัดไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.94	มาก
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.67	มาก

มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.44 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ และการปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 รวมถึงการปลูกหญ้าแฝกช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.13 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.30	ปานกลาง
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ ขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.44	มาก
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่าน มากน้อยเพียงใด	3.31	ปานกลาง
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นมากน้อย เพียงใด	3.13	ปานกลาง
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่าน มากน้อยเพียงใด	3.31	ปานกลาง

มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.38 รองลงมาคือ หนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.88 และมีน้ำ เพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.63 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.05	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	3.38	ปานกลาง
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อย เพียงใด	2.63	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.88	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.31	ปานกลาง

มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า ได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วถึง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.38 รองลงมาคือ ได้รับความสะดวกในการคมนาคม และสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.31 สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.27 และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอ ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.31 ดังตารางที่ 14

นอกจากนี้พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนตอบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนตอบว่ามีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ แต่อย่างไรก็ตาม อาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 68.8 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.12	ปานกลาง
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.27	ปานกลาง
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.31	น้อย
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคม สามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.31	ปานกลาง
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วถึงที่มากน้อยเพียงใด	3.38	ปานกลาง
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	3.31	ปานกลาง

ตารางที่ 15 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาเสพติด		
ไม่มี	0	0.0
มี	16	100
รวม	16	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	16	100
รวม	16	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	5	31.3
เพียงพอ	11	68.8
รวม	16	100

มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.87 รองลงมาคือ ได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.81 มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็ว ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.78	มาก
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	3.75	มาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือ แก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.81	มาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ มากน้อยเพียงใด	3.87	มาก
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	3.69	มาก

● **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ**

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

7. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่ที่ 7 บ้านกม่อนแก้ว ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

● **ข้อมูลทั่วไป**

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่หมู่ที่ 7 บ้านกม่อนแก้ว ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 9 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 77.8 รองลงมา เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 22.2 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 55.6 รองลงมา มีผู้ตอบเท่ากัน คือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี และ 61-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.2 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 52 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 33.3 และด้านการนับถือศาสนา ทุกคนนับถือศาสนาพุทธ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	2	22.2
สมาชิกในครอบครัว	7	77.8
รวม	9	100
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน		
1-3 คน	6	66.7
4-6 คน	3	33.3
7 คนขึ้นไป	0	0.0
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน		
รวม	9	100
ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0.0
21-40 ปี	2	22.2
41-60 ปี	5	55.6
61-80	2	22.2
81 ปีขึ้นไป	0	0.0
ระยะเวลาเฉลี่ย 52 ปี		
รวม	9	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	6	66.7
มัธยมศึกษา	3	33.3
รวม	9	100
ศาสนา		
พุทธ	9	100
รวม	9	100

● **ข้อมูลการประกอบอาชีพ**

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 88.9 และรับราชการ คิดเป็นร้อยละ 11.1 ดังตารางที่ 2

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีอาชีพรองในการรับจ้าง ด้านคิดเป็นร้อยละ 66.7 รองลงมา ด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 22.2 และการเลี้ยงสัตว์ คิดเป็นร้อยละ 11.1 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	8	88.9
รับราชการ	1	11.1
รวม	9	100

ตารางที่ 3 อาชีพรอง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	2	22.2
เลี้ยงสัตว์	1	11.1
รับจ้าง	6	66.7
รวม	9	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ทุกคนมีสถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว ดังตารางที่ 4

ด้านสถานะที่ดินทำกิน แบ่งเป็น 2 สถานะ ดังนี้

- 1) สถานะที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีผู้ตอบเท่ากัน คือมีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 และมีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 44.4 รองลงมา มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 11.1
- 2) สถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 60.0 และมีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.0 ดังตารางที่ 5

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีผู้ตอบเท่ากัน คือ มีเอกสาร นส.3/นส.3ก. และ สปก./สปก. 4-01 คิดเป็นร้อยละ 50.0 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	9	100
รวม	9	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	4	44.4
11-20 ไร่	1	11.1
มากกว่า 20 ไร่	4	44.4
รวม	9	100
ที่อื่น ระบุ ป่าสงวน		
ต่ำกว่า 10 ไร่	2	40.0
11-20 ไร่	3	60.0
มากกว่า 20 ไร่	0	0.0
รวม	5	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นส.3/นส.3ก.	6	50.0
สปก./สปก. 4-01	6	50.0
รวม	12	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● **ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย**

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปี พ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 70,825 บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 71,444 บาท/ปี รองลงมาได้จากรายได้จากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 4,200 บาท/ปี และรายได้จากรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 8,000 บาท/ปี

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการเกษตร จำนวน 180,000 บาท/ปี และที่มาของรายได้ต่ำสุดมาจากสวัสดิการของรัฐ จำนวน 2,400 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากการเกษตร เฉลี่ย 71,444 บาท/ปี รองลงมาคือ รับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 12,500 บาท/ปี และรายได้อื่นๆ ได้แก่ ขยายหมู เฉลี่ย 10,000 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 4,200 บาท/ปี รองลงมาคือ จากรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 8,000 บาท/ปี และจากรับเงินเดือนประจำ เฉลี่ย 8,400 บาท/ปี ดังตารางที่ 8

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 70,825 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 69,444 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 7 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	70,825	5,000	150,000

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่างๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	71,444	5,000	180,000	9
2. รับจ้างทางการเกษตร	8,000	4,000	10,000	3
3. รับจ้างทั่วไป	12,500	10,000	15,000	2
4. รับเงินเดือนประจำ	8,400	8,400	8,400	1
5. จากสวัสดิการของรัฐ	4,200	2,400	7,200	4
6. อื่น ๆ ระบุ ชายหมี	10,000	10,000	10,000	1

ตารางที่ 9 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	69,444	10,000	140,000

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 4 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.90 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ และการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก คุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 มีระดับความคิดเห็นในระดับมากและประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.86	มาก
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.90	มาก
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.11	ปานกลาง
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.80	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.86	มาก

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น ป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.33 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.00 การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 และราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.22 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.86	มาก
1. ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	4.33	มากที่สุด
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.22	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.89	มาก
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	4.00	มาก

มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้น และการปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.13 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.56 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.90	มาก
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ ขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.56	มาก
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่าน มากน้อยเพียงใด	3.78	มาก
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้น มากน้อยเพียงใด	4.13	มาก
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่าน มากน้อยเพียงใด	4.13	มาก

มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่า การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.56 รองลงมาคือ รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัว และหนี้สินของครอบครัว มีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.11 และมีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพ หลักอย่างเพียงพอในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.67 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	3.11	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/ โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	3.56	มาก
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อย เพียงใด	2.67	ปานกลาง
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	3.11	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	3.11	ปานกลาง

มิตินี้ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า ได้รับการบริการ สาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งที่ และสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือ สามารถเข้าถึง สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวก และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภค อย่างเพียงพอ รวมถึงได้รับความสะดวกในการคมนาคม ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ดังตารางที่ 14

นอกจากนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามตอบว่ามีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด คิดเป็นร้อยละ 55.6 และผู้ตอบทุกคนมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ รวมถึงอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 14 มิตินี้ 4 คุณภาพชีวิต

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิตินี้ 4 คุณภาพชีวิต 3.80	มาก	
1. ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด	3.67	มาก
2. มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	3.67	มาก
3. ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคม สามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด	3.67	มาก
4. ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันทั่วทั้งที่มากน้อยเพียงใด	4.00	มาก
5. ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสมและสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด	4.00	มาก

ตารางที่ 15 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหาياهเสทิต		
ไม่มี	4	44.4
มี	5	55.6
รวม	9	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	9	100
รวม	9	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	0	0.0
เพียงพอ	9	100
รวม	9	100

มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็ว ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำ กล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ และได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้เต็มที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.89 รวมถึงได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.67 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.78	มาก
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	3.89	มาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.67	มาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่มีมากน้อยเพียงใด	3.89	มาก
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	4.00	มาก

● **ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ**

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 88.9 และข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ได้แก่ อยากได้กล้าตรงตามฤดูกาลและกล้าไม้ที่ทนแล้ง คิดเป็นร้อยละ 11.1 ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่มีข้อเสนอแนะ	8	88.9
มีข้อเสนอแนะ ได้แก่ :- อยากได้กล้าตรงตามฤดูกาลและกล้าไม้ที่ทนแล้ง	1	11.1
รวม	9	56

8. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลหมู่ที่ 8 บ้านปางขามป้อม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

● ข้อมูลทั่วไป

ผลจากการศึกษาข้อมูลการประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์และฟื้นฟูป่าทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่หมู่ที่ 8 บ้านปางขามป้อม ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูลประชาชนกลุ่มตัวอย่างจำนวน 20 คน มีผลการศึกษา ดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ด้านสถานภาพในครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นหัวหน้าครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา เป็นสมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 40.0 โดยส่วนใหญ่มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 1-3 คน คิดเป็นร้อยละ 65.0 รองลงมา มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 4-6 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 และมีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 7 คนขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 5.0 โดยเฉลี่ยแล้วจะมีสมาชิกในครัวเรือนจำนวน 4 คนต่อครัวเรือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 41-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 50.0 รองลงมา อาศัยอยู่ในพื้นที่ 61-80 ปี คิดเป็นร้อยละ 30.0 และมีผู้ตอบเท่ากัน คือ อาศัยอยู่ในพื้นที่ ต่ำกว่า 20 ปี และอาศัยอยู่ในพื้นที่ 21-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.0 โดยเฉลี่ยแล้วจะอาศัยอยู่ในพื้นที่ประมาณ 49 ปี

จากการศึกษาข้อมูลด้านการศึกษาและศาสนา พบว่า ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 55.0 รองลงมา การศึกษาในระดับมัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 45.0 และด้านการนับถือศาสนา ส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ คิดเป็นร้อยละ 95.0 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 5.0 ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ข้อมูลทั่วไป		จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ			
หัวหน้าครอบครัว	12	60.0	
สมาชิกในครอบครัว	8	40.0	
รวม	20	100	
จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน			
1-3 คน	13	65.0	
4-6 คน	6	30.0	
7 คนขึ้นไป	1	5.0	
จำนวนสมาชิกเฉลี่ย 4 คน/ครัวเรือน			
รวม	20	100	

ตารางที่ 1 ข้อมูลทั่วไป (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
สถานภาพ		
หัวหน้าครอบครัว	12	60.0
สมาชิกในครอบครัว	8	40.0
รวม	20	100
ระดับการศึกษา		
ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา	11	55.0
มัธยมศึกษา	9	45.0
รวม	20	100
ศาสนา		
พุทธ	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

● **ข้อมูลการประกอบอาชีพ**

ข้อมูลด้านการประกอบอาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพหลักของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมา ด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 15.0 และค้าขาย คิดเป็นร้อยละ 5.0 ดังตารางที่ 2

ด้านการประกอบอาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า อาชีพรองของผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่ ประกอบอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 66.7 และด้านการเกษตร คิดเป็นร้อยละ 33.3 ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 2 อาชีพหลัก

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตร	3	15.0
ค้าขาย	1	5.0
รับจ้าง	16	80.0
รวม	20	100

ตารางที่ 3 อาชีพครอง

อาชีพหลัก	จำนวน (คน)	ร้อยละ
เกษตรกร	4	33.3
รับจ้าง	8	66.7
รวม	12	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

- สถานะบ้านพักอาศัยและที่ดินทำกิน

ข้อมูลด้านการถือครองที่ดินทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีสถานะบ้านพักอาศัยเป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว คิดเป็นร้อยละ 95.0 และไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 45.0 ดังตารางที่ 4

ด้านสถานะที่ดินทำกิน แบ่งเป็น 2 สถานะ ดังนี้

1) สถานะที่ดินทำกินที่เป็นของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกินต่ำกว่า 10 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมา มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 25.0 และมีพื้นที่ทำกินมากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 16.7

2) สถานะที่ดินอื่น ๆ ได้แก่ ที่ดินทำกินในพื้นที่ป่าสงวน พบว่า ส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำกิน 11-20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 60.0 รองลงมา มีพื้นที่ทำกิน มากกว่า 20 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 40.0 ดังตารางที่ 5

ด้านประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกินของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ส่วนใหญ่มีเอกสาร นส.3/นส.3ก. คิดเป็นร้อยละ 80.0 รองลงมา เป็นพื้นที่ป่าสงวน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และมีผู้ตอบเท่ากัน คือมีเอกสาร สปก./สปก. 4-01 รวมถึงไม่ได้ตอบคำถาม คิดเป็นร้อยละ 5.0 ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 4 สถานะบ้านพักอาศัย

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว	19	95.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

ตารางที่ 5 สถานะที่ดินทำกิน

สถานะ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว		
ต่ำกว่า 10 ไร่	7	58.3
11-20 ไร่	3	25.0
มากกว่า 20 ไร่	2	16.7
รวม	12	100
ที่อื่น ระบุ ป่าสงวน		
ต่ำกว่า 10 ไร่	0	0.0
11-20 ไร่	12	60.0
มากกว่า 20 ไร่	8	40.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

ตารางที่ 6 ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน

เอกสารสิทธิ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
นส.3/นส.3ก.	16	80.0
สปก./สปก.4-01	1	5.0
อื่น ๆ ระบุ ป่าสงวน	2	10.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100

หมายเหตุ ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ

● ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่าย

ข้อมูลด้านรายได้และรายจ่ายในปี พ.ศ. 2564 ของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า มีรายได้เฉลี่ย 66,870บาท/ปี โดยผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีรายได้มาจากการเกษตร เฉลี่ย 35,550 บาท/ปี รองลงมามีรายได้จากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 6,000 บาท/ปี และรายได้จากรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 15,000 บาท/ปี

ข้อมูลด้านที่มาของรายได้สูงสุดมาจากธุรกิจ/ค้าขาย จำนวน 360,000 บาท/ปี และที่มาจากรายได้ต่ำสุดมาจากสวัสดิการของรัฐ จำนวน 2,400 บาท/ปี ในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้สูงสุดมาจากธุรกิจ/ค้าขาย เฉลี่ย 119,750 บาท/ปี รองลงมาคือ การเกษตร เฉลี่ย 35,550 บาท/ปี และรายได้จากรับจ้างทั่วไป เฉลี่ย 15,000 บาท/ปี และในส่วนของค่าเฉลี่ยของที่มาของรายได้ต่ำที่สุดมาจากสวัสดิการของรัฐ เฉลี่ย 6,000 บาท/ปี รองลงมาคือ รายได้จากลูก/ญาติให้ เฉลี่ย 7,600 บาท/ปี และการรับจ้างทางการเกษตร เฉลี่ย 9,000 บาท/ปี ดังตารางที่ 8

สรุปรายได้รวมของครัวเรือนและรายจ่ายรวมของครัวเรือนของผู้ตอบแบบสอบถามในปี พ.ศ. 2564 พบว่า รายได้รวมของครัวเรือนเฉลี่ย 66,870 บาท/ปี และรายจ่ายรวมของครัวเรือน เฉลี่ย 52,200 บาท/ปี ดังตารางที่ 7 และ ตารางที่ 9

ตารางที่ 7 รายได้รวมของครัวเรือน

รายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายได้รวม	66,870	26,600	303,600

ตารางที่ 8 ที่มาของรายได้จากกิจกรรมประเภทต่าง ๆ

ที่มาของรายได้	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)	จำนวนผู้ตอบ
1. เกษตร	35,550	20,000	70,000	20
2. รับจ้างทางการเกษตร	9,000	3,000	20,000	3
3. รับจ้างทั่วไป	15,000	1,000	60,000	7
4. ธุรกิจ/ค้าขาย	119,750	24,000	360,000	4
5. รับเงินเดือนประจำ	12,000	12,000	12,000	1
6. รายได้จากลูก/ญาติให้	7,600	7,600	7,600	1
7. จากสวัสดิการของรัฐ	6,000	2,400	12,000	16

ตารางที่ 9 รายจ่ายรวมของครัวเรือน

รายจ่าย	เฉลี่ย (บาท/ปี)	ต่ำสุด (บาท/ปี)	สูงสุด (บาท/ปี)
รายจ่ายรวม	52,200	20,000	150,000

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ

ผลจากการศึกษาด้านประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการใน 4 มิติ ประกอบด้วย มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มิติที่ 2 การประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝก มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต และ มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามเห็นว่าประโยชน์ที่ได้รับจากโครงการ ประกอบด้วย การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.72 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก รองลงมาคือ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.70 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก ได้รับประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก คุณภาพชีวิตที่ได้จากการมีโครงการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.47 มีระดับความคิดเห็นในระดับมาก และประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทำให้เกิดความมั่นคงในการประกอบอาชีพ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 มีระดับความคิดเห็นในระดับปานกลาง ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ทั้ง 5 มิติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.70	มาก
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.50	มาก
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.93	ปานกลาง
มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต	3.47	มาก
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.72	มาก

มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ พบว่า มีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่า เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.95 รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่า เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวนในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 ป่าไม้ในปัจจุบันในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.80 และราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่าในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.15 ดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ	3.70	มาก
1. ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด	3.80	มาก
2. ราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด	3.15	ปานกลาง
3. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น	3.95	มาก
4. การมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น	3.90	มาก

มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่พบว่า การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.60 รองลงมาคือ การปลูกหญ้าแฝกช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.50 และการปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ให้อุดมสมบูรณ์ขึ้น รวมถึงการปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 ดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่	3.50	มาก
1. การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.45	มาก
2. การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	3.45	มาก
3. การปลูกหญ้าแฝกช่วยให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด	3.50	มาก
4. การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด	3.60	มาก

มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของความมั่นคงในการประกอบอาชีพ พบว่าการประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.55 รองลงมาคือ หนี้สินของครอบครัวมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.95 รายได้เพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 และมีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.42 ดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ	2.93	ปานกลาง
1. การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรครระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด	3.55	มาก
2. มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด	2.42	น้อย
3. รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด	2.80	ปานกลาง
4. หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่	2.95	ปานกลาง

มิติที่ 4 คุณภาพชีวิต

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของคุณภาพชีวิต พบว่า ได้รับความสะดวกในการคมนาคม และได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันเวลาที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.70 รองลงมาคือ สามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 3.68 สถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.45 และการมีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอ ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.84 ดังตารางที่ 14

นอกจากนี้ พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคนตอบว่าไม่มีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติด และมีอาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 75.0 และอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอ คิดเป็นร้อยละ 70.0 ดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต

ประเด็นด้านคุณภาพชีวิต	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. ปัญหายาเสพติด		
ไม่มี	20	100
มี	0	0.0
รวม	20	100
2. อาหารสำหรับการบริโภคในครัวเรือนเพียงพอ		
ไม่เพียงพอ	4	20.0
เพียงพอ	15	75.0
ไม่ตอบ	1	5.0
รวม	20	100
3. คุณภาพอาหารที่บริโภคในครอบครัว		
ไม่เพียงพอ	6	30.0
เพียงพอ	14	70.0
รวม	20	100

มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ผลจากการศึกษาข้อมูลประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ ในมิติของการมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ พบว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็ว ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 4.00 รองลงมาคือ ได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.75 มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.60 และได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชน ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.53 ดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการฯ	ค่าเฉลี่ย	ระดับ ความคิดเห็น
มิติที่ 5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ	3.72	มาก
1. ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด	3.60	มาก
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด	3.53	มาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่มีมากน้อยเพียงใด	3.75	มาก
4. ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด	4.00	มาก

● ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

จากแบบสอบถาม พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามทุกคน ไม่มีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

แบบสอบถามสำหรับเจ้าหน้าที่
โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม
ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

ส่วนที่ 1 ข้อมูลผู้ตอบ

1. ผู้ตอบแบบสำรวจชื่อ.....นามสกุล.....อายุ.....ปี
 ตำแหน่ง.....หน่วยงาน.....
 กรม.....กระทรวง.....
 โทรศัพท์.....email.....
2. ที่ทำงานเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....
 จังหวัด.....โทรศัพท์.....
3. ท่านปฏิบัติงานที่โครงการนี้เป็นระยะเวลา ประมาณ.....ปี.....เดือน

ส่วนที่ 2 ข้อมูลการดำเนินงานโครงการ

4. สถานที่ตั้งโครงการ ชื่อหมู่บ้าน หมู่ที่.....ตำบล.....
 อำเภอ.....จังหวัด.....
 ละติจูด.....ลองจิจูด.....
5. ปีที่เริ่มดำเนินการ.....
6. งบประมาณดำเนินการ (บาท)

ปีงบประมาณ	จำนวน งบประมาณ (บาท)	ที่มาของ งบประมาณ (กปร./ปกติ/ อื่น ๆ)	สรุปรายละเอียดกิจกรรม
ปี พ.ศ. 2563			
ปี พ.ศ. 2564			
ปี พ.ศ. 2565			
รวม			

7. กลุ่มหรือองค์กรของราษฎรในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินงานโครงการ จำนวน กลุ่ม
ประกอบด้วย

1.
2.
3.
4.
5.

8. ผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นปัจจุบัน ปี พ.ศ.

8.1 พื้นที่การเกษตร แบ่งเป็น

ฤดูฝน	จำนวนไร่	ฤดูแล้ง	จำนวนไร่
พื้นที่ปลูกข้าว		พื้นที่ปลูกข้าว	
พื้นที่ปลูกพืชสวน		พื้นที่ปลูกพืชสวน	
พื้นที่ปลูกพืชไร่		พื้นที่ปลูกพืชไร่	
พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว		พื้นที่ปลูกพืชผักสวนครัว	
อื่น ๆ		อื่น ๆ	
รวม		รวม	

8.2 การปศุสัตว์ แบ่งเป็น

- สัตว์ปีก จำนวน ตัว
- สัตว์เศรษฐกิจ (สุกร) จำนวน ตัว
- สัตว์ใหญ่ (โค กระบือ) จำนวน ตัว
- อื่น ๆ จำนวน ตัว

8.3 การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ มีพื้นที่เลี้ยงทั้งหมด จำนวน ไร่

8.4 น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค ส่งน้ำช่วยเหลือได้ จำนวน ครั้วเรือน จำนวน คน

8.5 น้ำเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ๆ ระบุ.....
.....
.....

8.6 การประกอบอาชีพอื่น ๆ ทั้งในและนอกภาคเกษตร (หัตถกรรม ท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น)

1. อาชีพ จำนวน ครั้วเรือน
2. อาชีพ จำนวน ครั้วเรือน
3. อาชีพ จำนวน ครั้วเรือน

8.7 จำนวนครัวเรือนที่ได้รับผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในภาพรวมของทั้งโครงการ

- น้ำอุปโภคบริโภค จำนวน ครัวเรือน เพาะเลี้ยงปศุสัตว์ จำนวน ครัวเรือน
- เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ จำนวน ครัวเรือน ทำเกษตรในฤดูฝน จำนวน ครัวเรือน
- ทำเกษตรในฤดูแล้ง จำนวน ครัวเรือน
- อื่น ๆ ระบุ..... จำนวน ครัวเรือน

ส่วนที่ 3 ข้อมูลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการ

3.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

1) ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

2) ราษฎรในชุมชนลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

3.2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

1) การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ชุมชนมากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

2) การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ชุมชนมากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

3.3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

1) การประกอบอาชีพของราษฎรในชุมชนมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....
.....
.....

2) ราษฎรในชุมชนมีน้ำเพื่อการเกษตรหรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลัง มีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....
.....
.....

3.4 คุณภาพชีวิต

1) ราษฎรในชุมชนสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้สะดวกมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ อย่างไร

1.1) น้ำ

.....
.....

1.2) ไฟฟ้า

.....
.....

1.3) คมนาคม

.....
.....

1.4) สาธารณสุข

.....
.....

1.5) การศึกษา

.....
.....

3.5 การบริหารโครงการ

1) ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการหรือไม่ ถ้ามีส่วนร่วมมีรูปแบบใด

.....
.....
.....

2) ผู้รับผิดชอบโครงการมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาที่ราษฎรในชุมชนเรียกร้องหรือไม่ ถ้ามีดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

แบบสอบถามผู้นำชุมชน/ผู้นำกลุ่ม

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม
ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำเฒ่า อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

(นาย/นาง/นางสาว).....นามสกุล.....

บ้านเลขที่ หมู่ที่..... บ้าน

ตำบล อำเภอ จังหวัด

โทรศัพท์/โทรศัพท์มือถือ

ผู้สัมภาษณ์..... วันที่สัมภาษณ์.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

- 1) เพศ ชาย หญิง
- 2) อายุ ปี
- 3) อาศัยในหมู่บ้านมาเป็นระยะเวลา ปี
- 4) ปัจจุบันดำรงตำแหน่ง

ส่วนที่ 2 ข้อมูลสภาพทั่วไปของหมู่บ้าน

- 1) อาชีพหลักของราษฎรในชุมชน โปรตระบุ
- 2) ผลผลิตทางการเกษตรหรือผลิตภัณฑ์อื่น ๆ ของชุมชน โปรตระบุ

ส่วนที่ 3 ข้อมูลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการมีโครงการ

3.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

- 1) ปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร
- 2) ราษฎรในชุมชนลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากขึ้นเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

3.2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

1) การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ชุมชนมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

2) การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ชุมชนมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

3.3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

1) การประกอบอาชีพของราษฎรในชุมชนมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

2) ราษฎรในชุมชนมีน้ำเพื่อการเกษตรหรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลัง มีโครงการหรือไม่ มีสาเหตุเนื่องจากอะไร

.....

.....

.....

3.4 คุณภาพชีวิต

1) ราษฎรในชุมชนสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานได้สะดวกมากน้อยเพียงใด เปลี่ยนแปลงจากหลังมีโครงการหรือไม่ อย่างไร

1.1) น้ำ

.....

.....

.....

1.2) ไฟฟ้า

.....
.....

1.3) คมนาคม

.....
.....

1.4) สาธารณสุข

.....
.....

1.5) การศึกษา

.....
.....

3.5 การบริหารโครงการ

1) ราษฎรในชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการหรือไม่ ถ้ามีส่วนร่วมมีรูปแบบใด

.....
.....
.....

2) ผู้รับผิดชอบโครงการมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาที่ราษฎรในชุมชนเรียกร้องหรือไม่ ถ้ามีการดำเนินการอย่างไร

.....
.....
.....

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....
.....
.....
.....
.....

แบบสอบถามสำหรับประชาชน

โครงการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศป่าไม้จากเหตุการณ์อุทกภัยและดินถล่ม
ในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

โดย กองติดตามประเมินผล
สำนักงาน กปร.

แบบสอบถามฯ นี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงานสนองพระราชดำริ ในการอนุรักษ์
และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ที่ได้รับความเสียหายจากอุทกภัยและดินถล่มในพื้นที่บ้านต้นขนุน ตำบลน้ำไผ่ อำเภอน้ำ
ปาด จังหวัดอุตรดิตถ์

วันที่ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

1) ชื่อ-สกุลอายุ..... ปี เบอร์ติดต่อ

2) บ้านเลขที่ หมู่ที่ ชื่อบ้าน ตำบล

อำเภอ จังหวัด

3) จำนวนสมาชิกในครัวเรือนที่อาศัยด้วยกันในปัจจุบัน คน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ ปี

4) สถานภาพในครัวเรือน หัวหน้าครอบครัว สมาชิกในครอบครัว ผู้อาศัย

5) ระดับการศึกษาสูงสุดของผู้ตอบ

- ต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
 ระดับอาชีวศึกษา ระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

6) ศาสนา พุทธ คริสต์ อื่น ๆ ระบุ

7) อาชีพหลัก เกษตร เลี้ยงสัตว์ เจ้าของธุรกิจ รับจ้าง
 รับราชการ ประมง อื่น ๆ (ระบุ)

8) อาชีพรอง (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- เกษตร เลี้ยงสัตว์ เจ้าของธุรกิจ รับจ้าง
 รับราชการ ประมง อื่น ๆ (ระบุ)
 ไม่มี

9) สถานะบ้านพักอาศัย ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว เช่าผู้อื่น

10) สถานะที่ดินทำกิน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- ของตนเอง/สมาชิกในครอบครัว จำนวน ไร่
 เช่าผู้อื่น จำนวน ไร่
 อื่น ๆ ระบุ จำนวน ไร่

11) ประเภทของเอกสารสิทธิของที่อยู่อาศัยและที่ทำกิน (ตอบได้มากกว่า 1 คำตอบ)

- โฉนด นส. 3/นส. 3ก. สปก./สปก.4-01
 สค. ภบท. 5 อื่น ๆ ระบุ.....

12) รายได้ของครัวเรือนในรอบปีที่ผ่านมา ปี พ.ศ. รวม บาท

ที่มาของรายได้ของครัวเรือน	รายได้ (บาท/ปี)
เกษตร	
รับจ้างทางการเกษตร	
รับจ้างทั่วไป	
เจ้าของธุรกิจ/ค้าขาย	
รับเงินเดือนประจำ (ข้าราชการ/พนักงานบริษัทเอกชน)	
ประมง	
รายได้จากลูก/ญาติให้	
สวัสดิการของรัฐ (บัตรผู้สูงอายุ บัตรสวัสดิการแห่งรัฐ อื่น ๆ ระบุ	
หาของป่า	
อื่น ๆ ระบุ	

13) รายจ่ายของครัวเรือนเฉลี่ยประมาณปีละ บาท

ส่วนที่ 2 ประโยชน์ที่เกิดจากการมีโครงการ

2.1 การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ

1) ท่านคิดว่าปัจจุบันป่าไม้ในพื้นที่หมู่บ้านหรือโดยรอบมีความอุดมสมบูรณ์มากน้อยเพียงใด

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2) ท่านคิดว่าราษฎรในหมู่บ้านลดการบุกรุกพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

3) ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการอนุรักษ์ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น การร่วมกิจกรรมปลูกป่า ดับไฟป่า ทำแนวกันไฟ เป็นต้น

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

4) ท่านมีส่วนร่วมทำงานหรือทำกิจกรรมในการป้องกันการบุกรุกทำลายพื้นที่ป่ามากน้อยเพียงใด เช่น อาสาสมัครพิทักษ์ป่า การร่วมลาดตระเวน เป็นต้น

- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2.2 ประโยชน์จากการปลูกหญ้าแฝกในพื้นที่

- 1) การปลูกหญ้าแฝกช่วยปรับปรุงบำรุงดินในพื้นที่ของท่านให้อุดมสมบูรณ์ขึ้นมากน้อยเพียงใด
 น้อยที่สุด (ไม่ได้ปลูก) น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 2) การปลูกหญ้าแฝกช่วยป้องกันการชะล้างพังทลายของดินในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด
 น้อยที่สุด (ไม่ได้ปลูก) น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 3) การปลูกหญ้าแฝกช่วยทำให้ผลผลิตทางการเกษตรของท่านเพิ่มขึ้นมากน้อยเพียงใด
 น้อยที่สุด (ไม่ได้ปลูก) น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 4) การปลูกหญ้าแฝกช่วยลดความรุนแรงของน้ำที่ไหลบ่าในพื้นที่ของท่านมากน้อยเพียงใด
 น้อยที่สุด (ไม่ได้ปลูก) น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2.3 ความมั่นคงในการประกอบอาชีพ

- 1) การประกอบอาชีพมีภัยพิบัติทางธรรมชาติ (น้ำท่วม/ภัยแล้ง/โรคระบาด ฯลฯ) ที่กระทบต่อการประกอบอาชีพมากน้อยเพียงใด
 ไม่กระทบ น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 2) มีน้ำเพื่อการเกษตร หรือการประกอบอาชีพหลักอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด
 ไม่เพียงพอ เพียงพอน้อย เพียงพอปานกลาง
 เพียงพอมาก เพียงพอมากที่สุด
- 3) รายได้ของท่านมีความเพียงพอในการเลี้ยงครอบครัวมากน้อยเพียงใด
 ไม่เพียงพอ น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 4) หนี้สินของครอบครัวของท่านมีการเปลี่ยนแปลง (ลดลง) หรือไม่
 ไม่เปลี่ยนแปลง น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

2.4 คุณภาพชีวิต

- 1) ท่านสามารถเข้าถึงสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ ไฟฟ้า) ได้สะดวกมากน้อยเพียงใด
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 2) มีน้ำสะอาดเพื่อการอุปโภค (ใช้ ชัก ล้าง อาบ ฯลฯ) และบริโภคอย่างเพียงพอมากน้อยเพียงใด
 เพียงพอน้อยที่สุด เพียงพอน้อย เพียงพอปานกลาง
 เพียงพอมาก เพียงพอมากที่สุด
- 3) ท่านได้รับความสะดวกในการคมนาคมสามารถเดินทางได้ทั้งปีมากน้อยเพียงใด
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

- 4) ท่านได้รับการบริการสาธารณสุขที่ดีและสะดวก สามารถเข้าถึงการบริการได้ทันท่วงทีมากน้อยเพียงใด
- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 5) ท่านคิดว่าสถานศึกษาภายในหมู่บ้านหรือบริเวณใกล้เคียงมีความเหมาะสม และสะดวกสำหรับเยาวชนมากน้อยเพียงใด
- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 6) ท่านคิดว่าในพื้นที่ชุมชนของท่านมีปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดหรือไม่
- ไม่มี มี
- 7) ครั้วเรือนของท่านมีอาหารสำหรับการบริโภคในครั้วเรือนเพียงพอหรือไม่
- ไม่เพียงพอ เพียงพอ
- 8) ท่านคิดว่าอาหารที่บริโภคในครอบครัวมีคุณภาพเพียงพอหรือไม่
- ไม่เพียงพอ เพียงพอ

2.5 การมีส่วนร่วม และการบริหารโครงการ

- 1) ท่านมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของโครงการฯ เกี่ยวกับหญ้าแฝก ได้แก่ การเพาะชำกล้าหญ้าแฝก การรณรงค์ปลูกหญ้าแฝก ฯลฯ กับชุมชน เครือข่าย หรือหน่วยงานต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด
- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 2) ท่านได้มีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการให้เจ้าหน้าที่ช่วยเหลือแก้ไขปัญหาชุมชนมากน้อยเพียงใด
- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 3) ท่านได้มีส่วนร่วมในการดูแลรักษาโครงการให้สามารถใช้งานได้อย่างเต็มที่มากน้อยเพียงใด
- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด
- 4) ท่านคิดว่าหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินการในการแก้ไขปัญหาตรงความต้องการ และรวดเร็วมากน้อยเพียงใด
- น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

ส่วนที่ 3 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

คำสั่งคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ที่ ๒ /๒๕๖๕

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ

โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

.....

ตามที่คณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริได้มีคำสั่งที่ ๖/๒๕๖๐ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐ นั้น

เนื่องจากการปรับเปลี่ยนโครงสร้างการบริหารงานของหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน ในคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการดังกล่าว ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริสอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน มีประสิทธิภาพ และเกิดผลสัมฤทธิ์มากยิ่งขึ้น อาศัยอำนาจตามความในข้อ ๙ (๕) แห่งระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ พ.ศ. ๒๕๓๔ จึงยกเลิกคำสั่งคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ ๖/๒๕๖๐ ลงวันที่ ๒๒ กันยายน ๒๕๖๐ และแต่งตั้งคณะกรรมการและคณะอนุกรรมการโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โดยมีองค์ประกอบ หน้าที่และอำนาจ ดังนี้

๑. คณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๑.๑ องค์ประกอบ

๑.๑.๑ นายสุเมธ ตันติเวชกุล	ที่ปรึกษา
กรรมการและเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา	
๑.๑.๒ นายจรลธาดา กรรณสูต	ประธานกรรมการ
องคมนตรี	
๑.๑.๓ เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน	รองประธานกรรมการ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
๑.๑.๔ รองเลขาธิการมูลนิธิชัยพัฒนา	รองประธานกรรมการ
๑.๑.๕ ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ	กรรมการ
๑.๑.๖ ปลัดกระทรวงการพัฒนากำลังคนและความมั่นคงของมนุษย์	กรรมการ
๑.๑.๗ ปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์	กรรมการ
วิจัยและนวัตกรรม	
๑.๑.๘ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	กรรมการ

/๑.๑.๙ ปลัดกระทรวง ...

๑.๑.๙ ปลัดกระทรวงคมนาคม	กรรมการ
๑.๑.๑๐ ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรรมการ
๑.๑.๑๑ ปลัดกระทรวงมหาดไทย	กรรมการ
๑.๑.๑๒ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ	กรรมการ
๑.๑.๑๓ ผู้บัญชาการทหารสูงสุด	กรรมการ
๑.๑.๑๔ ผู้บัญชาการทหารบก	กรรมการ
๑.๑.๑๕ อธิบดีกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	กรรมการ
๑.๑.๑๖ อธิบดีกรมชลประทาน	กรรมการ
๑.๑.๑๗ อธิบดีกรมปศุสัตว์	กรรมการ
๑.๑.๑๘ อธิบดีกรมป่าไม้	กรรมการ
๑.๑.๑๙ อธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
๑.๑.๒๐ อธิบดีกรมวิชาการเกษตร	กรรมการ
๑.๑.๒๑ อธิบดีกรมส่งเสริมการเกษตร	กรรมการ
๑.๑.๒๒ อธิบดีกรมทางหลวง	กรรมการ
๑.๑.๒๓ เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	กรรมการ
๑.๑.๒๔ อธิบดีกรมประมง	กรรมการ
๑.๑.๒๕ อธิบดีกรมทางหลวงชนบท	กรรมการ
๑.๑.๒๖ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	กรรมการ
๑.๑.๒๗ อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	กรรมการ
๑.๑.๒๘ อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	กรรมการ
๑.๑.๒๙ เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	กรรมการ
๑.๑.๓๐ เลขาธิการคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	กรรมการ
๑.๑.๓๑ อธิการบดีมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	กรรมการ
๑.๑.๓๒ อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	กรรมการ
๑.๑.๓๓ ผู้บัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	กรรมการ
๑.๑.๓๔ ผู้บัญชาการหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	กรรมการ
๑.๑.๓๕ ผู้ว่าการการรถไฟแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๑.๓๖ ผู้ว่าการการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย	กรรมการ
๑.๑.๓๗ กรรมการผู้จัดการใหญ่ บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	กรรมการ
๑.๑.๓๘ ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	กรรมการ
๑.๑.๓๙ ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการหรือด้านการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	กรรมการ

/๑.๑.๔๐ นางสาวศรีนิตย์ ...

๑.๑.๔๐ นางสาวศรีนิตย์ บุญทอง	กรรมการ
ที่ปรึกษาสํานักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
๑.๑.๔๑ รองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน	กรรมการ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
๑.๑.๔๒ รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	กรรมการ
และผู้ช่วยเลขานุการ	
๑.๑.๔๓ ผู้อำนวยการกองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์	กรรมการ
สํานักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน	
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	

๑.๒ หน้าที่และอำนาจ

- ๑.๒.๑ กำหนดนโยบายและกรอบแนวทางการดำเนินงานพัฒนาและรณรงค์การใช้
หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๑.๒.๒ พิจารณาให้ความเห็นชอบกับแผนงาน และแนวทางการดำเนินงานพัฒนา
และรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริของหน่วยงานต่าง ๆ
- ๑.๒.๓ อํานวยการ กำกับ ดูแลและให้คำแนะนำในการปฏิบัติ รวมทั้งแก้ไขปัญหา
และอุปสรรคในการดำเนินงานพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- ๑.๒.๔ แต่งตั้งอนุกรรมการและคณะทำงานหรือบุคคล เพื่อช่วยเหลือในการปฏิบัติงาน
ได้ตามความจำเป็น
- ๑.๒.๕ ในกรณีที่มีความจำเป็นเร่งด่วน ให้ประธานกรรมการอํานวยการพัฒนาและ
รณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ใช้อํานาจหน้าที่แทนคณะกรรมการฯ และรายงานให้
คณะกรรมการฯ ทราบในโอกาสแรก

๒. คณะอนุกรรมการด้านวิชาการและติดตามประเมินผล

๒.๑ องค์ประกอบ

๒.๑.๑ นายณรงค์ โฉมเฉลา	ที่ปรึกษา
๒.๑.๒ นายธวัชชัย ณ นคร	ที่ปรึกษา
๒.๑.๓ รองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน	ประธานอนุกรรมการ
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	
๒.๑.๔ รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	รองประธานอนุกรรมการ
๒.๑.๕ ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการหรือด้านการพัฒนา	อนุกรรมการ
สํานักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน	
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	

/๒.๑.๖ นายเกรียงศักดิ์ ...

๒.๑.๖ นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต	อนุกรรมการ
๒.๑.๗ นางสาวศรียุทธินันต์ บุญทอง	อนุกรรมการ
๒.๑.๘ นางสาววรรณภา พาศิริ	อนุกรรมการ
๒.๑.๙ นายพิสุทธิ์ วิจารณ์	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๐ นายวีระชัย ณ นคร	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๑ นายพิทยากร ลิ้มทอง	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๒ นายฉลองชัย แบบประเสริฐ	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๓ นายสุรพล สงวนแก้ว	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๔ นายประเดิมชัย แสงคุ้มวงศ์	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๕ นางนวลฉวี รุ่งธนเกียรติ	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๖ ศาสตราจารย์นิพนธ์ ตั้งธรรม	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๗ นายพงษ์ศักดิ์ อังกลสิทธิ์	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๘ นายวิทยา ตรีโลเกศ	อนุกรรมการ
๒.๑.๑๙ นายปิยะ เฉลิมกลิ่น	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๐ ผู้แทนสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๑ ผู้แทนกรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๒ ผู้แทนกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๓ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๔ ผู้แทนกรมทางหลวง	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๕ ผู้แทนกรมประมง	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๖ ผู้แทนกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๗ ผู้แทนกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๘ ผู้แทนมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	อนุกรรมการ
๒.๑.๒๙ ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	อนุกรรมการ
๒.๑.๓๐ ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	อนุกรรมการ
๒.๑.๓๑ ผู้แทนหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	อนุกรรมการ
๒.๑.๓๒ ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๑ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๒.๑.๓๓ ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๒ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๒.๑.๓๔ ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๓ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ

๒.๑.๓๕ ผู้อำนวยการ ...

๒.๑.๓๕ ผู้อำนวยการกองประสานงานโครงการพื้นที่ ๔ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๒.๑.๓๖ ผู้อำนวยการกองแผนงานและยุทธศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๒.๑.๓๗ ผู้อำนวยการกองติดตามและประเมินผล สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๒.๑.๓๘ ผู้อำนวยการกองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ และเลขานุการ
๒.๑.๓๙ ผู้อำนวยการกลุ่มวิจัยและพัฒนาการใช้ประโยชน์หญ้าแฝก ในการจัดการดิน กองวิจัยและพัฒนาการจัดการที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๑.๔๐ ผู้อำนวยการกลุ่มประสานงานโครงการพิเศษ กองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

๒.๒ หน้าที่และอำนาจ

๒.๒.๑ พิจารณากลับกรอง ให้ความเห็น และเสนอแนะแนวทางการดำเนินงานด้านวิชาการ และการติดตามประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ต่อคณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒.๒.๒ วางแผนและจัดทำแผนแม่บท พร้อมทั้งประสานการขับเคลื่อนโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ การส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษาวิจัย การส่งเสริมและขยายผลโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ เพื่อใช้ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ดินและน้ำ การปรับปรุงบำรุงดิน การศึกษาการป้องกันดินถล่ม การปรับปรุงและการขยายพันธุ์หญ้าแฝกโดยใช้เมล็ด และอื่น ๆ

๒.๒.๓ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และรายงานให้คณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ

๒.๒.๔ แต่งตั้งคณะทำงานหรือบุคคลเพื่อช่วยเหลือการปฏิบัติงานตามความจำเป็น

๒.๒.๕ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มอบหมาย

/๓. คณะอนุกรรมการ ...

๓. คณะอนุกรรมการด้านส่งเสริม ขยายผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์

๓.๑ องค์ประกอบ

๓.๑.๑. รองเลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	ประธานอนุกรรมการ
๓.๑.๒. รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	รองประธานอนุกรรมการ
๓.๑.๓. ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการหรือด้านการพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๓.๑.๔. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๓.๑.๕. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยฮ่องไคร้ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๓.๑.๖. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาห้วยทราย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๓.๑.๗. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาอ่าวคุ้งกระเบน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๓.๑.๘. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาพิภพทอ อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๓.๑.๙. ผู้อำนวยการศูนย์ศึกษาการพัฒนาภูพาน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๐. ผู้แทนสำนักงานมูลนิธิชัยพัฒนา	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๑. ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการดินด้วยระบบพืช กรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๒. ผู้แทนกรมส่งเสริมการเกษตร	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๓. ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๔. ผู้แทนกรมป่าไม้	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๕. ผู้แทนกรมวิชาการเกษตร	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๖. ผู้แทนกรมปศุสัตว์	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๗. ผู้แทนกรมประมง	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๘. ผู้แทนกรมทางหลวง	อนุกรรมการ
๓.๑.๑๙. ผู้แทนกรมทางหลวงชนบท	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๐. ผู้แทนกรมชลประทาน	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๑. ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๒. ผู้แทนกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๓. ผู้แทนกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๔. ผู้แทนกองทัพบก	อนุกรรมการ

/๓.๑.๒๕ ผู้แทน...

๓.๑.๒๕	ผู้แทนหน่วยบัญชาการทหารพัฒนา	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๖	ผู้แทนกองบัญชาการตำรวจตระเวนชายแดน	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๗	ผู้แทนกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๘	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน	อนุกรรมการ
๓.๑.๒๙	ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา	อนุกรรมการ
๓.๑.๓๐	ผู้แทนบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)	อนุกรรมการ
๓.๑.๓๑	ผู้แทนสถาบันวิจัยและพัฒนาพื้นที่สูง (องค์การมหาชน)	อนุกรรมการ
๓.๑.๓๒	ผู้อำนวยการกองประชาสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ
๓.๑.๓๓	ผู้อำนวยการกองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ และเลขานุการ
๓.๑.๓๔	ผู้อำนวยการกลุ่มโครงการพิเศษ กองแผนงาน กรมพัฒนาที่ดิน	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ
๓.๑.๓๕	ผู้อำนวยการกลุ่มวิเทศสัมพันธ์ กองกิจกรรมพิเศษ และวิเทศสัมพันธ์ สำนักงานคณะกรรมการพิเศษ เพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	อนุกรรมการ และผู้ช่วยเลขานุการ

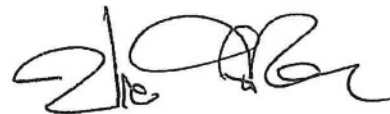
๓.๒ หน้าที่และอำนาจ

- ๓.๒.๑ ดำเนินการส่งเสริม ขยายผล เผยแพร่และประชาสัมพันธ์โครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริให้แก่ส่วนที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชนทราบ
- ๓.๒.๒ กำกับดูแลการส่งเสริม ขยายผล เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ และปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริมอบหมาย
- ๓.๒.๓ รายงานผลการดำเนินการด้านการส่งเสริม ขยายผล เผยแพร่ และประชาสัมพันธ์ให้คณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ และส่วนที่เกี่ยวข้องทราบ
- ๓.๒.๔ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการอำนวยการโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๒ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

พลเอก

(ประยุทธ์ จันทร์โอชา)

นายกรัฐมนตรี

ประธานกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คำสั่ง คณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่ ๒ / ๒๕๕๕
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาการป้องกันดินถล่ม

สืบเนื่องจากสถานการณ์ดินถล่มที่เพิ่มขึ้นอย่างมากทั้งภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงห่วงใยถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์ดังกล่าว จึงได้พระราชทานพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๔ สรุปความว่า แต่เดิมเคยมีดินถล่มครั้งใหญ่ที่ตำบลกระทุง อำเภอฟิปูน จังหวัดนครศรีธรรมราช เมื่อวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ เนื่องจากมีพายุดีเปรสชันเข้าก่อนหน้านั้น ๓ - ๔ วัน ครั้นถึงวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน ๒๕๓๑ มีฝนตกใหญ่บริเวณพื้นที่เชิงเขาที่ชาวบ้านทำสวนยางพารา ดินอุ้มน้ำไว้ไม่ไหวก็พังทลายทำความเสียหายทั้งพื้นที่เชิงเขา และบริเวณชายเขาด้านล่างที่ดินถล่มไปทับ ในกรณีทั่ว ๆ ไปให้ใช้ความระมัดระวังในการดำเนินงาน เพราะแม้กระทั่งหญ้าแฝกซึ่งตามหลักจะป้องกันดินพังทลาย ก็อาจจะเป็นตัวการทำให้ดินถล่มได้ เพราะรากเจาะลึกทำให้ดินแตกแยก และนำน้ำลงไปอาจจะเป็นเหตุให้ดินพังทลายเสียเอง ตลอดจนการปลูกต้นไม้มักจะใช้ต้นไม้โตเร็วซึ่งส่วนมากไม่มีรากแก้ว ก็จะไม่ยึดดินไว้ได้ ฉะนั้นควรศึกษาอย่างรอบคอบว่าโครงสร้างดินลักษณะใด ควรจะดำเนินการอย่างไร ปลูกพืชชนิดไหน จะได้แก้ปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพได้ หรือแม้กระทั่งการทดลองใช้กระสอบพลาสติกแบบมีปีกก็ต้องระมัดระวัง ศึกษาสภาพพื้นที่ให้ดีเพราะอาจจะเหมาะสมกับบางพื้นที่เท่านั้น ไม่สามารถใช้แบบเดียวกันได้ทั้งหมด

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานสนองพระราชดำริดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ อาศัยอำนาจตามคำสั่งคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่ ๖/๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๙ พฤศจิกายน ๒๕๕๑ เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ข้อ ๒.๔ จึงขอแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาการป้องกันดินถล่ม โดยมีองค์ประกอบและอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. องค์ประกอบ

๑.๑	หม่อมหลวงจรัสพันธ์ ทวีวงศ์
รองเลขาธิการ กปร.	ประธานคณะกรรมการ
๑.๒	นายเกรียงศักดิ์ หงษ์โต
ผู้ตรวจราชการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	รองประธานคณะกรรมการ
๑.๓	รองอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน	รองประธานคณะกรรมการ
๑.๔	นายพิสุทธิ์ วิจารณ์
ที่ปรึกษากกรมพัฒนาที่ดิน	คณะกรรมการ
๑.๕	นายวีระชัย ณ นคร
ที่ปรึกษาสำนักงานทรัพย์สินส่วนพระมหากษัตริย์	คณะกรรมการ

/๑.๖ ศาตราจารย์นิพนธ์.....

๑.๖ ศาตราจารย์นิพนธ์ ตั้งธรรม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์	ตั้งธรรม	คณะทำงาน
๑.๗ นายพิทยากร กรมพัฒนาที่ดิน	ลิ้มทอง	คณะทำงาน
๑.๘ นายสุรพล กรมทางหลวง	สงวนแก้ว	คณะทำงาน
๑.๙ นายทวี ผู้อำนวยการกลุ่มกิจกรรมพิเศษ กรมชลประทาน	เต็มญารศิลป์	คณะทำงาน
๑.๑๐ ผู้แทนกรมทรัพยากรธรณี		คณะทำงาน
๑.๑๑ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช		คณะทำงาน
๑.๑๒ ผู้แทนกรมป่าไม้		คณะทำงาน
๑.๑๓ ผู้แทนกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย		คณะทำงาน
๑.๑๔ ผู้อำนวยการสำนักแผนงานและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงาน กปร.		คณะทำงานและเลขานุการ
๑.๑๕ ผู้อำนวยการกลุ่มแผนงาน สำนักงาน กปร.		คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

๒. อำนาจหน้าที่

๒.๑ พิจารณากลับกรองให้ความเห็น และเสนอแนะแนวทางการศึกษา ตลอดจนแนวทางการดำเนินงาน ในด้านการป้องกันดินถล่ม ต่อคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

๒.๒ วางแผน ประสาน กำกับดูแล และขับเคลื่อนการศึกษาการป้องกันดินถล่มให้เป็นไปตามความเหมาะสมสอดคล้องกับแนวพระราชดำริ

๒.๓ ส่งเสริม สนับสนุน และขยายผลการดำเนินงานด้านการป้องกันดินถล่มให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับสภาพภูมิศาสตร์และภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่

๒.๔ ปฏิบัติงานอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มอบหมาย

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๗ เมษายน ๒๕๕๕

(นายอำพล เสนาณรงค์)

องคมนตรี

ประธานคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คำสั่งคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
ที่ ๑ /๒๕๕๖
เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาการป้องกันดินถล่ม
(แก้ไขเพิ่มเติม)

ตามที่คณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ได้มีคำสั่ง
ที่ ๐๒/๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๕ เรื่อง แต่งตั้งคณะทำงานศึกษาการป้องกันดินถล่ม นั้น

เนื่องจาก ปัจจุบันสำนักงาน กปร. ได้มีการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการภายในสำนักงาน กปร.
ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานโครงการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ มีประสิทธิภาพ
ในการปฏิบัติงาน และสอดคล้องกับการปรับปรุงโครงสร้างการบริหารราชการภายในสำนักงาน กปร. จึงขอแก้ไข
เพิ่มเติมคณะทำงานศึกษาการป้องกันดินถล่ม ตามคำสั่งคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกฯ ที่ ๐๒/๒๕๕๕
ลงวันที่ ๑๙ เมษายน ๒๕๕๕ โดยให้ รองเลขาธิการ กปร. ที่ได้รับมอบหมาย เป็นประธานคณะทำงานแทน
หม่อมหลวงจिरพันธุ์ ทวีวงศ์ รองเลขาธิการ กปร.

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๓๑ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๕๕๖

(นายอำพล เสนาณรงค์)

องคมนตรี

ประธานคณะกรรมการพัฒนาและรณรงค์การใช้หญ้าแฝกอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

คณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา

1. นายปวีตร์	นวะมะรัตน์	เลขาธิการ กปร.
2. นางสาวพร	ตรีนรินทร์	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ
รักษาราชการแทน รองเลขาธิการ กปร.
3. นายหทัย	วสุนันต์	ที่ปรึกษาด้านการประสานงานโครงการฯ
รักษาราชการแทน รองเลขาธิการ กปร.

ผู้จัดทำรายงาน

1. นายวัชร	หัตถภาค	ผู้อำนวยการกองติดตามประเมินผล
2. นางสาวกาญจนา	กำเนิดพันธ์	ผู้อำนวยการกลุ่มประเมินผล
3. นายวาณิชย์	พฤติพงศ์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
4. นางณัฐกิตติ์	วิรัชสำเภาทิพย์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
5. นายปราชัญญ์	เศรษฐพานิช	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
6. นายวีรพงษ์	กำแพงทอง	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
7. นางสาวญาณิศา	ณ มหาไชย	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน
8. นางสาวเบญจพร	บุญคำภา	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์และประมวลผลข้อมูล

ผู้ร่วมดำเนินการรวบรวม ศึกษา และวิเคราะห์ข้อมูล

1. นางสาวจุไรรัตน์	อินทร์โต	ผู้อำนวยการกลุ่มติดตาม
2. นางสาวแสงเพ็ญ	คุณภัทรสกุล	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
3. นางสาวทัศนพร	กาญจนเรชา	นักวิเคราะห์นโยบายและแผน ปฏิบัติการ
4. นางปรียาภัทร	เอี่ยมเลื่อนาม	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน

ผู้ที่เกี่ยวข้องที่ให้การประสานและการสนับสนุนการศึกษาและรวบรวมข้อมูล

1. เจ้าหน้าที่กรมป่าไม้
2. เจ้าหน้าที่กองกิจกรรมพิเศษและวิเทศสัมพันธ์ สำนักงาน กปร.
3. เจ้าหน้าที่กองประสานงานโครงการพื้นที่ 3 สำนักงาน กปร.

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน
โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ (สำนักงาน กปร.)